

RUHU OLAN YOLLAR

Tahir'in ve Ali Faik'in Hikâyesi

BAŞARAN AKSU

RUHU OLAN YOLLAR
Tahir'in ve Ali Faik'in Hikâyesi

BAŞARAN AKSU

© 2023, Başaran Aksu

Editör: E. İrem Az
Son Okuma: Sena Çakır

9 Temmuz 2023

Sunuş

*Her şey değişir. En son nefesinle
Taptaze bir başlangıç yapabilirsin.*

—Bertolt Brecht

İnsan nasıl değişir? Her şeyi nasıl değiştirir? En son nefesiyle nasıl taptaze bir başlangıç yapabilir? Tahir etin, Ali Faik İnter ve Başaran Aksu yine bir gün yollardayken Ali Faik, “Abi beni ruhu olan bir yoldan götür” demiş. Tahir’in ve Ali Faik’in farklı zamanlarda ve farklı şekillerde o yola girip buluşmalarını, birlikte byyşlerini, aldıkları her nefesle yarattıkları taptaze başlangıçları Başaran’ın kaleminden okuyacaksınız. 9 Temmuz 2021’deki en son nefesleri dahil.

Brecht “Her şey değişir” adlı şiirini 1943-1945 arasında, Amerika Birleşik Devletleri’nde sürgün bir halde, son yılları olduğunu bilmediği Nazi Almanyasını ve İkinci Dünya Savaşı’nı izlerken yazdı. *Ruhu Olan Yollar* ise Türkiye’nin ilk yüzyılının sonunda, yirminci yılına yaklaşan vahşi bir rejiminin içinden doğdu. İki sıradan işçi iken varoluş koşullarını ve devrimci mücadeleyi tanıyan, yol arkadaşlarıyla kol kola ilerledikçe büyüyüp yeşeren, kapitalizme ve zulme karşı mücadele ederken insanlığa olan inançlarını kaybetmeyen, dokundukları yaşamları

yeşerten iki önderin ve iki arkadaşın hikâyesi. Tahir'in ve Ali Faik'in dostu ve yol arkadaşı Başaran Aksu bu hikâyeyi yollardayken, yasını yola devam ederek tutarken yazdı.

Bu metin öncelikle, istediği ve harekete geçtiği an değişebilecek, birlikte harekete geçtiğinde ise memleketi ve dünyayı değiştirebilecek gücü taşıyan işçiler ve emekçiler için yazıldı. Son ana kadar birlikte ve bu inancın umuduyla nefes alan Tahir ve Ali Faik'in ardından, ancak onların yolunda yürüyen böyle bir metin yazılabilirdi. Ortaya editörlüğünü yürütmekten tarifsiz bir onur duyduğum *Ruhu Olan Yollar* çıktı.

İlk yıl dönümlerinde, metnin birkaç bölümünü Umut-Sen'in web sitesinde paylaşmıştık. Çok zor bir yaz mevsiminin ardından, çok zor yazılmış ve “Zor Yazı” başlığını taşıyan bir kesitti. Geliştirilmiş bu tam metin okuyucuları, devrimcileri ve taptaze başlangıçların eşğinde duran tüm işçileri ve emekçileri ruhu olan yollarda buluşmaya davet ediyor.

E. İrem Az

Bir vefa, kardeşlik, yoldaşlık görevi bu. İşçi sınıfı mücadelesi vermiş ama şimdi aramızda olmayanlar için bir ferahlık, şimdi sınıf mücadelesi verenler için bir kılavuz, gelecekte bu mücadele içinde yer alacaklar için küçük bir uyarı olsun diye yazıyorum Tahir ve Ali Faik'in hikâyelerini.

Onları 301 madencinin trajik sonlarının yanında mücadele ile kurulan bir gücün imkânına dair bir hikâye, bir güç hikâyesidir. Bütün işçi sınıfı ve ezilenler için, 301 maden işçisinin çığlık ve feryatlarının diyetini sorumlulukla üstlenmiş iki sıradan varoluşun, iki yoksulluk hikâyesinin inşa eden, yaratan, kuran, yıkan, yeni bir anlatı geliştiren ufuk açıcı, umut verici ve derin gücünü anlatır bu hikâye. Tahir ve Ali Faik'in devrimci ve devindirici yaşamları, ezilmişliklerin, sömürülmüşlüğü, imkânsızlıklarının en merkezinden göğe doğru yürüyen bir silkelene, uyanma, arınma, yenilenme, cesaret ve erdem manifestosudur.

301 madencinin ölümü, öncesinden beri birikmiş ölüm, çaresizlik, yetersizlik, yalnızlık, bilemezlik cenderelerinden

gelen her türlü bilginin, tekrar eden deneyimlerin, deneyimin küçük aynasını aşan, bazen parçalayan daha büyük bir hakikat manzarasını birçok madencinin önüne serdi. Tahir ve Ali Faik de varoluşlarının önüne serilen hakikatle tanıştı ve 9 Temmuz 2021 tarihine kadar bu hakikatle yaşadı.

Bazı olaylar insanlara, hakikatin daha önce bilmedikleri kimi yanlarını gösterebilir. Soma kömür havzasında çok sayıda insan “benim için o tarihten öncesi ve sonrası var” der. “Öncesinde başka bakıyordum, sonrasında bambaşka bakıyorum” der. Ancak yine de bu idrak bütünlükten, büyük harfle yazılan Hakikatten oldukça uzak konuları imler çoğu zaman. Köklü bir ayılma, fark edişin önünde sınıfsal çitler; kişinin etrafını kuşatmış ideolojik duvarlar ve sosyal, kültürel mecburiyet engelleri söz konusudur. Bu duvarların ötesini görebilmek için kendini ve içinde yaşadığı tüm ilişki evrenini sürekli bir biçimde değiştirme, dönüştürme arzusu şarttır. O da yetmez. Geçindirmek zorunda olduğu insanlar, her türlü sorumluluğunu omuzlarında hissettiği çocuklar, kardeşler, eşler, anneler, babalar söz konusudur.

Çalışma mecburiyeti ve mücadele mecburiyeti birlikte ve iç içe nasıl var olabilir? Koşulların yarattığı ve koşulları değiştiren bir dönüşüm ve devrimcilik pratiği ile. **Bir işçi bütün geleksel ve güncel kuşatılmışlıklarına, yoksunluklarına, yetersizliklerine, mecburiyetlerine rağmen silkelenip doğrularak kendi hayatıyla birlikte ailesinin, arkadaşlarının, köyünün, ilçesinin, havzasının ve ülkesinin gidişatına etki edebilir, pek çok şeyi değiştirebilir.** Önderleşebilir. Bunu mümkün kılan yolda kararlılık, doğru düşünüş ve hissedişler, mücadeleden tü-

reyen etik, mücadeleyle inşa edilen iklim, mücadeleyle oluşan kardeşlik, yoldaşlık, paylaşma, güven testlerinden geçme ve geçirme, dertleşme düzlemleri, olumsuz deneyimler, sorgulama, ders alma süreçleri vardır. İşçinin kendi yordamı ve emeğiyle öne çıkmasını, inisiyatif almasını, önderleşmesini, yönetmesini kesintisiz teşvik eden doğru, içten devrimcilik tarzı, yine işçilerin yordamından, mücadelesinden, sömürü ve tahakküm cenderelerini değerlendirme biçimlerinden, gerçek düşmanın kim olduğunu ve yok edici kudretlerini anlayış halinden doğmuştur. Tahir ve Ali Faik, bu farkındalıkların ve tarzın inşasına da büyük katkılar sunmuş iki insandır.

13 Mayıs 2014 günü 301 maden işçisi kardeşimin üretim zorlamasıyla, yani “hadi hadi”lerle çalıştırılarak katledilmesinin ertesi günü Soma’ya indim. Havzaya büyük bir yas, karmaşa hakimdi. Katliamın olduğu ocak ağzında ağıtlar, çığlıklar, hedefi belirsiz öfke yüklü feryatlar, Allah’ın takdiri karşısında düşülen büyük şaşkınlığın içinden çıkmak için tekrar edilen duaların eşliğinde, yer altından yeryüzüne madenci bedenleri çıkıyordu. Bu topraklarda madenci, ölüme yakın çalıştırılmaya alıştırmış insandır. Bunun eğitimini her ortamda almıştır. Kader, fitrat kabulü olmasa bir avuç kömürden edineceği üç kuruş için içine düşürüldüğü bu tezgâhı sorgulayabilirdi. Ancak tarım bitmişti, hayvancılığın gideri gelirinden fazlaydı. Bir gelecek kurmak isteyen emekçiler, bir dayıbaşının yanına varıp ölümü göze alarak ve köleliği kabul ederek çoluğuna çocuğuna kendisinin teslim olduğu kölelik koşullarını bırakmamak arzusuyla çalışmaya mecbur kaldı. Ona emre sorgusuz itaat telkin edilmişti. Okulda, kışlada, evde, camide, cemaatte,

partide, kuyruğa girdiği devlet kurumlarında *haddini bil, aza tamah et, ayağını denk al, haline şükret, her şeye burunu sokma, ekmek aslanın ağzında, her koyun nihayetinde kendi bacağın-dan asılır* denmişti. Konuştuğu ve dinlediği herkes, gördüğü ve izlediği her şey ona itaat vaaz ediyordu. Eğer dinlemez ve sorgular ise sadece kendisi değil; çoluğu çocuğu, akrabaları, hatta torunları bile bozulan sicilinin diyetini öderdi. Soma'dan Kırkağaç'a, Akhisar'a, Savaştepe'ye, İvrindi'ye, Kınık'a, Bergama'ya varan ve üç ili içeren havzanın sakinleri yoksullaştırılmış, mazlum hale getirilmiş emekçilerdi.

Yoz ilişkiler, tüketilmiş madenciler

1990'lı yıllara kadar Türkiye Kömür İşletmelerinde (TKİ) dönemin benzer sendikaları gibi mücadele içinde olmuş Türkiye Maden-İş Sendikası diye bir sendika vardı. Bu sendika zamanla sararmıştı. Peki nasıl olmuştu bu sararma? Özelleştirmeler sonucu, maden sektöründe bu özelleştirmeleri pratikleştirmek için uydurulmuş Hizmet Alımı ve Rödovans sözleşmeleriyle TKİ'ye ait sahalar özel şirketlere peşkeş çekilmiş; Ciner, Soma Holding, İmbat Madencilik, Koç Holding vb. dev şirketler devasa ocaklar açarak binlerce yeni işçiye ihtiyaç duymuşlardı. Zonguldak, Bartın, Çorum, Ordu, Aşkale, Erzincan, Dersim, Kütahya'dan, dedesinden atasından madencilik geleneği olan ve olmayan binlerce yoksul insan işçilik için havzaya akın etti. Bu göçler işçi ihtiyacını karşılayamadı; havzanın Çepni, Yörük, Pomak, Klaz, Tahtacı, Çerkez, Roman, Manav, Anadolu Alevisi, Kürt işçileri de ocaklara sürüldü. Kamuda uzun mücadelelerle kazanılmış olan çalışma, ücret, İSİG ve emeklilik hakları,

sermaye devleti ve siyasi iktidarlar tarafından esnekleştirme, güvencesizleştirme yollarıyla özel sektör için tırpanlandı. Madenciler dünyanın en ağır, en ölümcül işini asgari ücretle, denetimsiz koşullarda, işverenler ve işçilerden kişi başına komisyon alan dayıbaşlarının/köle kahyalarının kırbaçları altında çalışmaya mahkûm edildi. Her şey vatan millet içindi, her şey din iman içindi, hepimiz aynı gemideydik, alimallah gemi batarsa hepimiz batardık! Sabah akşam, gece gündüz, işte, serviste, sokakta, düğünde, cenazede söylenen ve duyulan buydu.

Her gün onlarca kazalanma olur; kol, bacak, parmak ayak kopar. İşçi susar. Gözü çıkar, yüzü çizilir, ciğeri çürür. İşçi susar. Ölür, ardından çocuğu ya da yakını madene alınır. İşçiler susar. Kendi içine ağlar, küfreder. Lanet eder sessizce kaderine. Susar. Mahkemeye başvuramaz. Binde bir işçinin annesi, babası, yakınları “sus, işine bak” uyarılarına aldırmayıp delilikle mahkemeye başvurursa ve şirketlerle, sarı sendikayla bağlantısız avukat bulabilse bile, anında patronların, devletin kurumlarıyla birlikte kurduğu oligarşinin sac ayakları olan cemaatin, yöre dernek başkanının, mahalle muhtarının, siyasi parti ilçe başkanlarının “vazgeç, işten atılırsın, yakınlarını da işten çıkarırlar” telkin ve tehditleriyle karşılaşır. Dayıbaşı ya da patronların çıkarları için her daim hazır olan mafyaların, sarı sendikacılar ve adamlarının “buralarda dolaşamaz, yaşayamazsın” tehdidiyle yüzleşir. İşçi veya ailesi yalnız hisseder, susar. İktidardakilere veya muhalif partilere ve kesimlere giderse onlar da vazgeçmesini söyler.

İşçiler ya anlamaz ya da anlar ama çoğunlukla bu ilişki dünyasının derinliğini bilemez. Nereden bilsinler sarı Türkiye Maden-İş’in uç yöneticisinin ‘sosyalist,’ iki yöneticisinin

'sosyal demokrat' olduğunu; genel başkanın MHP'li, diğerlerinin AKP'li olduğunu. En solundan en sağına, dinlisinden dinsizine bütün bu yöneticiler ve adamları, işçinin, ailesinin, çocuklarının başlarına ayaklarını basarak sömürü ve zulüm koşullarından büyük ya da küçük nemalanırlar. Şirket ve sarı sendika yöneticileri valiyle, emniyet müdürüyle, kaymakamla, jandarma komutanıyla, hakimle, savcıyla, sözde denetim için gelen müfettişle yemekte, içmekte, gezmektedir. İşçiler görür, duyar. Bu işleyişin hepsini bütünüyle göremez: O yoğun ve ağır çalışma düzeni ile, sekiz saatin üstüne mesai yapar ve kolunda takat kalmaz. Soluğu, ciğeri yanar. Ayağında, kolunda platinlerle, ancak ertesi gün işe gidecek ferî dilenir Allah'tan. Güçsüzlükten ona sarılan eşine dokunmaktan bile kaçınır çünkü sahiden dermanı yoktur. Ve içine sürüldüğü aciz kalma ihtimallerinden endişe duyar. İşte bu iklim içinde katledildi 301 madenci. Öncesinde birer, ikişer, üçer, onar ölünce sesi, derdi duyulmazdı madencinin.

Cancığer arkadaşın yanında öldürülür, kazmanı elinden bırakıp onun için ağlayamazsın, başını bacaklarının üzerine alıp saçlarını okşayamazsın, alır götürürler. "Hadi hadi çalışın!" diyen o kirlî sesi işitirsin, dudaklarını ısır, kömürlü yüzüne gözünden yaşları bırakır, ortak anılar zihninde canlıyken vurursun kömüre kazmayı öfkeyle. Cenazesi için izin yoktur. Yas biçimin budur. Ali Faik'in babası Ramazan İnter de böyle öldürülmüştü 2002'de, Soma Holdinge bağlı ocakta. Ali Faik altı yaşında henüz, kardeşi Ekber iki. Oligarşinin zoruyla, iş cina-yetine şahit arkadaşları ilk ifadelerinin değıştirmişler. Satmışlar kardeşlerini, belki utançla, belki ödülle... Ama belki bir ilk

yaşanmış, Ali Faik'in dedesinin ağırına gitmiş ve şirkete dava açmış. Tehdide, telkine boyun eğmemiş. Ne var ki dava yargıda dolanıp durmuş. Ali Faik büyüyüp kendi de madenci olunca mücadeleyi dedesinden devraldı. Babasının benzer haksızlıklara uğramış arkadaşlarıyla mücadeleye tutuştu, yasa yapan, yasalar değiştiren mücadeleyle 4500'e yakın işçinin hakkını almasına şahitlik etti. Babası adına da mutlu oldu, babasının davasını kazanacağına dair umutlu oldu. Daha sıkı sarıldı mücadeleye, daha çok okumaya başladı. Yeniden yüksek okula kayıt olup dışarıdan Adalet okumaya başladı. İkinci yılını bitirmek üzereydi, bitince hukuk bölümüne geçecekti daha.

Capcanlı Tahir Çetin

Tahir'le Ali Faik tanışana kadar neler oldu? Kazma ustası Tahir Çetin nasıl madencilerin önderi oldu?

301 madencinin katledilmesi bütün ülkede ve dünyada hem acıya hem de büyük bir öfkeye yol açtı. İnsanlar madencilerin üzerine kurulmuş bu korkunç sömürü çarkını gördüler. Tepkiler yurt çapında büyüdü, kamuoyu haftalarca bu gündeme odaklandı. Olayın ertesi günü vardığım Soma'da, madenciler arasında ilk günün şaşkınlığı sürse de gruplar halinde öfke pratikleri yaşanmaya başlanmıştı bile. Binin üzerinde işçi AKP'nin Soma ilçe binasını bastı, yöneticileri tartakladı, eşyaları sokağa savurdu. Ocaklardan dönen işçiler binler halinde Soma girişinde yolları kestiler; polisle, jandarmayla çatıştılar. Bir yandan ocak ağzında, içeride yakınları olan aileler ile gazeteciler, bakanlar, siyasi parti liderleri, dayanışma için gelen yurttaşlar beklemedeydi. Sağda solda yürü-

yüşler yapılmaya başlandı. Bin küsur madenci “İstifa! İstifa!” sloganlarıyla sarı sendikayı bastı. Sendikanın şu an genel sekreteri, o vakit şube başkanı olan Tamer Küçükgencer’i, Soma Meydanı’nda basına açıklama yaparak istifa etmeye mecbur bıraktılar (Meydanda, kamuoyunun ve binlerce madenci önünde yapılan istifanın gerçeği yansıtmadığı ancak bir yıl sonra anlaşılabilir). Dönemin Başbakanı sığağı sığağına Soma’yı ziyarete geldi. İlçede sarı sendika ve yukarıda bahsettiğim ipliği pazara çıkmış oligarşinin güçleri “provakatörler var” benzeri iddialarla yaygara yaratıyordu. Tayyip Erdoğan ve beraberindeki heyete herkes öfkeyle bağırıyordu. Tepki gösterdi diye yere düşürülmüş madenciye Yusuf Yerke’ın attığı tekmeyle, attıktan sonra yüzüne yansıyan o pis sırtışı şahitlik ettim. Polis müdahalesi sonucu kalabalık dağıtıldı.

O gün Tahir’in kardeşi Öncü’nün de aralarında olduğu bir grup madenciyle tanıştım. Ocak ağzında beklediğim süre içinde de yüze yakın madenciyle tanışmış, önemli bir kısmıyla telefon alışverişi yapmıştım. Yanılmıyorsam dördüncü gün, ocak ağzındayken Umut-Sen ve Çağdaş Hukukçular Derneği (ÇHD) avukatlarından hukuki dayanışma için ilçede olan Ceren Uysal aradı. Eğitim-Sen önünde avukatlara çok sert polis saldırısı olduğunu söyledi. Bir gece önce de avukatların kaldığı Öğretmen Evini linççi bir grup kuşatmış, işletmecilerin soğuk kanlı müdahaleleri sonucu grup dağıtılmıştı. Yanımdaki iki arkadaşla ocak ağzından ayrılıp apar topar Soma merkeze yöneldik. Soma girişinde, Savaştepe yol çatında duran polis, giriş çıkışları kesmişti. Aracı bir madenci ailesinin oğlu kullanıyordu, tedirgin olmuştu. Yolun karşısında Soma’ya sokulmayıp

geri gönderilen birkaç otobüs insan vardı. Israrcı oldum, “ilçeye girişimi engelleyemezsiniz, emri tanımıyorum, emri vereni ara, tanımadığımı söyle ve gözaltı işlemi yapın” dedim. Amir sertliğini düşürmeden bir yerleri aradı, on dakika sonra üçümüzü gözaltına aldı. Emniyet yerine bir spor salonuna götürüldük. Yığınla polisin oluşturduğu bir küfür ve tekme koridorundan geçtik. Salona girdiğimizde elliye yakın insan perişan haldeydi. Selçuk Kozağaçlı'nın kolu kırık; Mürsel Ünder'in burnu yarılmış, kaşı patlamıştı. Çoğu kişi ters kelepçeliydi, kelepçeleri açmaya yardımcı olduk. Hatırladığım kadarıyla Özgür Özel, Şafak Pavey gibi CHP vekilleri bu gözaltı alanına geldi. Vekiller gelince polisin sert, vahşi tavrı tersine döndü ve hastaneye götürüldük. Basın oradaydı. Orada ben de Selçuk Kozağaçlı da saldırıyı ve Soma Katliamının arkasındaki ilişkileri kınayan açıklamalar yaptık. Dayanışmaya gelen ya da durumu merak eden çok sayıda yurttaş hastaneye doluşmuştu.

Tahir de Ali Faik'de oradaymış, birbirimizi tanımadan ilk karşılaşmamız orada yaşanmış. Akşam serbest kaldık. İki gün daha işçilerle görüşüp İstanbul'a geçtim. Öncü Çetin de bir sepeten İstanbul'a geçmişti, bir avukat arkadaşın yönlendirmesiyle Taksim'de görüştük. Aynı gün Taksim'de Kamil Kartal'la da görüştüm. Ertesi gün tekrar Soma'ya geçtik. Kamil Kartal daha önce sarı Türkiye Maden-İş Sendikası'nın yöneticileriyle tanıştığını, o vakitler henüz bu kadar bozulmuş olmadıklarını, birkaç kez eğitimlerine katıldığını, epeyce işçi ile ilişkileri olduğunu anlattı. Nasıl bir ortak anlayışla çalışacağımızı, ilkelimizin neler olacağını konuşmaya başladık. Soma'ya varınca Kamil Kartal'ın ilişkileriyle görüşelim dedik önce. İlişki içinde

olduğu kişiler, daha çok TKİ'de çalışan, emekliliğe yakın solcu, aşınmış tiplerdi. Şimdi adını anmaya değmeyecek biriyle görüştük. Hem DİSK yöneticileriyle birlikte fotoğraflar veren hem de hâlâ üyesi olduğu Türkiye Maden-İşte yöneticilik kovalayan, o dönem sosyalist bir partinin üyesi olan, sonradan CHP'ye geçen, koltuk kovalayan biriydi. Diğer tiplerle görüşmekten vazgeçtik. Bu tür kişilerle Komite-Konseyl-Meclis anlayışını geliştirmek imkânsızdı. DİSK yönetimi yas sürecinin geleneksel kırk gününü beklemeden üyeliğe başlamıştı bile. Bu durum yerel halkça hoş karşılanmıyordu.

Havzada işçi komiteleri, konseyleri ve meclisleri kurulması konusunda ilk adım olarak patlamanın olduğu ocak ağzında tanıştığım işçileri aramaya başladım. Vardiya amiri Kara Murat, mekanikçi Abdullah gibi madenci arkadaşları arayıp onlardan üçer beşer kişilik sohbet toplantıları organize etmelerini rica ettik. Kahvelerde, köy meydanlarında gerçekleşen her sohbette üç beş yeni toplantı organize ettik. İlk komiteleri tanımlamaya, oluşturmaya çalışıyorduk. Öncü'yü aradım, "Kınık Anadolu Erenler Derneği'nde toplantı var, siz de gidin. Ben vardiyada olacağım ama abim Tahir orada, Ercan orada, onlar sizi işçilerle buluşturur" dedi. Ardından İstanbul'dan avukat arkadaşımın tanıdığı olan madenci Ertan Avaz'ı ve eşim Sevinç'in akrabasının yakını olan madenci Zafer'i aradım. Kınık'a vardık, dernekte 20 civarında madenci vardı. DİSK'liler yeni çıkmıştı. Bir gün önce Dev-Maden-Sen'in genel başkanı olan Tayfun Görgün'le bir görüşme yapmıştık. Bizim toplantıların yoğun katılımlarla geçtiğinden haberdar olmuş, pragmatik bir anlayışla "Köy toplantılarını ortak, birlikte yapalım"

demiyti. Ben bağımsız sendika fikrini savunuyordum ama o vakitler bağımsız sendikalar için ülke barajı yüzde üçt  ve toplu iş sözleşmesi yetkisi alabilmek için yaklaşık 6000 işçinin  yeliği gerekiyordu. Konfederasyon  yesi sendikaların ülke barajı yüzde bir olduğu için Dev-Maden-Sen o günün koşullarında makul ve somut bir seçenektir, “bunu değerlendirelim ve Dev-Maden-Sen’e barajı aştıralım” diye karar aldık.

Ve Anadolu Erenler Derneğinde Tahir’le tanıştık. Bıyığın altından hiç eksiltmediği tebessümle elimi sıktı. Orada bir saate yakın Tahir ve diğer işçilerle konuştuk. Dernek orada yaşayan epni veya Aşiret olarak anılan halkın gidip geldiği, epni madenci çocuklarının iş bulma süreçlerini kolaylaştıran bir işlevdeydi. Tahir dikkatle dinliyor, süzüyordu

bizi. Bu dikkatimi çekti. Fakat sonraları bunun Tahir'in genel bir özelliği olduğunu fark ettim. Büyük küçük, madenci veya değil, dost düşman herkesi dikkatle dinler, inceler; fikrini, yargısını öyle iletirdi. Dostluğunu kazanmak için onun zihninde durmadan ürettiği yeni sorulara doğru yanıtlar verebilmen, ölçütlerine uygun davranışlar sergilemen gerekirdi. Kolayca herkesle samimi ilişki kurardı ama güven duygusu inşa etmesi, kendi aklını, kalbini tümüyle ortaya sermesi için çok testten geçmesi gerekirdi insanın.

O akşam Soma'nın iki Çepni köyünden biri olan Ularca'nın köy meydanında, DİSK'liler ve kalabalık bir madenci grubuyla ilk toplantımızı yaptık. Gökay, Cenana, Ulaş gibi madenci arkadaşlarla o gün tanıştık. Tayfun Görgün'ün sarhoş olduğu izlenimi veren konuşma tarzı, işçilerin ve Tahir'in hoşuna gitmemişti. Çepni toplumunun genelinin, zaman zaman çarpık da olsa solculuk, devrimcilik duyarlılıkları vardı. Tahir'le konuşmaları birlikte dinledik. Konuşmalar bitip herkes ikili üçlü gruplar halinde muhabbet faslına geçince Tahir'e, "Olur mu bu iş?" diye sordum. "Olacak" dedi. "Ne demek olacak" dedim. "301 madenci kardeşimin seslerini duyuyorum sürekli" dedi, "O günden beridir aynı insan değilim sanki. Onlar için olacak ne olacaksa." Soma'ya gelen bütün sol grup mensuplarıyla tanışmıştı, herkesle ilişkisini sürdürme gayretindeydi. Herkesi tartıyordu. Herkesin bir şekilde oralarda kalacağını düşünüyordu. "Tahir, eğer bu iş olacak diyorsan elbette solcularla mesaini sürdür ama mesainin ana kısmını madencilerle muhabbete, dertleşmeye, onların iyi kötü günlerinde yanlarında olmaya ayır.

Zaman artarsa da o zaman diğerleriyle de ilişkini sürdür. Çünkü bu grupların çoğu, 301 madencinin kamuoyunda konuşulur olmasının etkisi azalırsa çekileceklerdir” dedim. “Neden çekilsinler, hepsi iddialı konuşuyor” dedi. “Yaşayıp göreceğiz” diye cevap verdim.

Ertesi gün Soma'nın bir diğer Çepni köyü olan Karacam'da toplantı yaptık. Engin, Şahin, Ergin, Atmaca'nın da aralarında olduğu madencilerle tanıştık ve bir komite oluşturduk. Sonraki günler Kınık ve Bergama'nın madenci köy ve beldelerinde, mesai saatlerine ayarlı olarak günde bazen yedi toplantıyı bulan yoğun bir çaba içine girdik. Tahir me-saisine denk gelmedikçe bu toplantıların çoğuna katılıyor; konuşanları izliyor, dinliyor, bazen birkaç cümleyle fikrini söylüyor, diğerlerini komiteye katılmaya ve DİSK'e üye olmaya ikna etmeye başlıyordu. İlk günkü Ularca toplantısından sonra, Dev-Maden-Sen yöneticileri Kamil Abi ve benimle iletişimi kesmişlerdi ama Tahir'le görüşüyorlardı. DİSK'e üye yaptığımız her işçinin telefon numarasına, ellerinde olan e-devlet sistemi üzerinden ulaşarak şu lafları tekrar ediyorlardı: “Kamil'i tanıyoruz, DİSK'in sendikalarında başkanlık, yöneticilik yapmıştı ama Başaran Aksu kim bilmiyoruz. İkisinin de DİSK'le herhangi bir ilişkisi yok.” Tahir'e de bizimle komite çalışmalarına önderlik eden işçilere de sık sık bunları söylüyorlardı. Bu tür anlatımlar bir gizem ve merak da uyandırıyor işçi arkadaşlarda. Bu olumsuz propaganda iki tür sonuç veriyordu: Ya merakla, sorularla bizim meramımızı dinleme ve derdimizin ne olduğunun anlama isteği duyuyorlar ya da milliyetçi-muhafazakâr bir çoğ-

rafyanın şekillendirdiği zihinlerinde “Ya bu adamlar DİSK yöneticisi değiller ama DİSK’e üyeliği her yerde bunlar yapıyorlar. Misyonerler mi? Ajanlar mı? Teröristler mi? Provokatör mü bunlar acaba?” soruları türüyordu. İkinci gruptaki işçiler bizimle ya türlü davranışlar sergileyerek görüşmeye devam ediyor ya da telefonlarımızı artık hiç açmayıp görüşmekten kaçınmaya başlıyorlardı. Tahir ilk grupta olanlardandı. İşçilere bu propagandayı yapanların içinde polis de sarı sendika da işverenler de vardı ama doğrudan ‘sosyalist, devrimci’ sıfatlı DİSK yöneticisi ve uzmanlarının bunu yapması, özellikle sol duyarlılığı olan Tahir gibi işçi arkadaşları DİSK’i ve bizi merak etmeye, soruşturmaya itiyordu.

Soma Maden İşçi Meclisinin ilk toplantısını Temmuz (2014) ayında, yaklaşık 90 işçiyle Öğretmenevi’nin salonunda gerçekleştirdik. O güne kadarki örgütlenme çabaları için ileri bir adımdı. Av. Mürsel Ünder işçilerin hukuki hakları hakkında sunuşlar yaptı. Her bir komitenin temsilcisi bilgilendirme ve konuşmalar yaptı. Kamil Abi ve ben konuştuk. Tahir ve başka madenciler de görüşlerini paylaştılar. Tüm bölgeyi kapsayan bir örgütlenmeye ulaşılmış, aşağı yukarı işçiler arası kültürel, kimliksel, yöresel, siyasal farklılıkları aşan bir birlik zeminine yaklaşmıştık. Toplantı DİSK yöneticilerini rahatsız etti. Kısaca, “işçiler kendi sendikalarını da ülkeyi de yönetir” diyorduk. Toplantıya katılan işçileri defalarca arayıp görüşmeler yaptılar ve bizden uzaklaştırmaya çalıştılar. İşçiler sendikayla köprüleri tümüyle atmasalar bile bizimle ilişkilerini güçlendirmeye devam ettiler. Komiteler içindeki işçiler arasında önderlik anlamında bazı işçiler öne çıkıyordu. Tahir, Cenar,

Gökay, Ali, Sarıbeylerli Engin, Abdullah, Engin, Rıza gibi arkadaşlar bu önder işçiler arasındaydı. Sorumluklar alıyor, toplantılar organize ediyor ve yönetiyorlardı. DİSK'lilerin, sarı sendikacıların, işverenin karşısında ve eylemlerde daha disiplinli, korkusuz hareket ediyorlardı. Türkiye Maden-İş'i değiştirme derdiyle hareket eden çok sayıda madenci vardı. Onlar da işçileri sık sık görüşmeye, toplantıya çağırıyordu. Vatan Partisi ve bir sosyalist parti, DİSK'e geçişi engellemek için bu tür muhalefet çabalarını destekleyerek sarı sendikanın kurtarıcısı oluyorlardı. Onlara da "bu yol yanlış, sadece madencinin DİSK'e geçişini engellemek için sizi tuzağa çekiyorlar; vazgeçin, sarı sendikadan kurtuluş imkanını kaybetmeyin" diyorduk. Tahir, Vatan Partisi'nin yaptıklarını anlıyordu ama sosyalist partinin tavrını anlamakta zorluk çekiyordu.

Aynı dönemde Tahir birkaç arkadaşıyla birlikte Nakliyat-İş Sendikası Genel Başkanı Ali Rıza Abi'yle birlikte Dünya Sendikalar Federasyonunun toplantısına katılmak için Yunanistan'a gitmişti. Dönüşte birkaç hafta bu toplantılarda yaşadıklarını anlattı. Etkilenmişti çok. "Yalnız değiliz, bu iş olacak" diyordu. Enternasyonalizme doğrudan şahitlik etmiş, neler olabileceğini sezinlemişti. Başka ülkelerde de işçiler sermaye devletine ve sarı sendikalara, siyaset cenderelerine karşı mücadele ediyorlardı. Zihnindeki dünya da soruları da giderek farklılaşmıştı. Okuma alışkanlığı konusunda sürekli teşvik ediyordum onu. Zorlanıyordu. "Kafam almıyor, mesailer, toplantılar, görüşmeler sonrasında yoruluyorum, iki sayfa okuyunca sızıyorum" diyordu.

Çocuklarının okumasını daha çok istiyordu şahit olduklarından sonra. Büyük oğlu Ahmet'in okuldan uzak-

laşmış olmasına üzülüyordu. “Asil ve Hikmet’in okuması için her şeyi yapacağım” diyordu. Tahir ömrünce kimseyle kavga etmemiş biriydi. Birine tokat, yumruk attığına, küfrettiğine kimse şahitlik etmemişti. Tahir’le birlikte evlerine gidip geldikçe, babası Ahmet Amcadan yaşadıkları yoksulluğun, uğradıkları haksızlıkların, ayrımcılıkların derinliğini çokça dinledim. Çepni toplumu belirli bir güven kazanmadan kimseyi evinde misafir etmez. Bunun Alevi kimliği nedeniyle yaşadıkları ayrımcılıkların deneyimiyle, dışarıya karşı kendi toplumlarını koruma yöntemi olduğunu görüyordum. Dışarıdan “kız alınıp verilmez;” akraba evlilikleri, başlık parası, genç evlilikler, çocuk yaşta kızların kaçırılması vakaları yaygın ve hâlâ çok büyük sorunlardır.

Tahir’in kendi toplumu için verdiği mücadelede bu olgular önemli ağırlıklara sahipti. Sömürüye, haksızlıklara karşı dövüşme bilinci geliştikçe kendi toplumunu içine sürüklediği halden çıkarmaya dair sorumluluklarının arttığını hissediyordu. Çepni çocukları arasında uyuşturucu kullanımının, kara para, tefecilik ve pavyon pratiklerinin yaygınlaştırılmasıyla toplumu çürüterek bölen ilişkilere isyan ediyordu. “Bir gün bunları çözeceğiz” diyordu. İki kişi kavga edince, her iki tarafın sözünü dinleyip çatışmayı çözecek bir otoritenin yokluğundan şikâyet ediyordu. Aleviler’de olan “düşkün” ilan etme mekanizmasının artık unutulduğunu, Dedelerin sadece cenazelerde ve cemlerde işlevi olduğunu anlatıyordu. O zaman da çok sayıda kan davalı Çepni aile vardı. Genç insanlar sokak ortasında birbirlerini vuruyorlardı. Bunlar hâlâ belli ölçüde devam eden, ka-

nıksanmış olaylar. Tahir birkaç arkadaşıyla birlikte, tüm bu tabloyu değiştirmenin bir adımı olarak Bergama Pir Sultan Abdal Derneğine üye olmuştu. Bergama Cemevinin inşaat s¼reciyle dayanışma i¼indeydi. Bergama Cemevi ve Pir Sultan Abdal Bergama şubesine önderlik eden sevgili Aytaç'la, Tahir'i kaybetmeden on beş gün önce Kınık'ta benzer bir "Cem ve K¼lt¼r Merkezi" kurma planını konuşmuş, somut adımlar atmayı kararlaştırmıştık.

Tahir bir yer altı madeni işçisiydi. Kazmacı ustasıydı. On d¼rt buçuk yıl aralıksız çalışmıştı. İş başvurusuna kimseyi aracı koymadan, torpil aramadan, doğrudan kendisi gitmiş; çelimsiz yapısını g¼r¼nce yönetici önce istememiş. Tahir ısrar etmiş, "önce bir g¼r sonra karar ver" demiş. O gün işe girmiş ve durmamış emekli olana kadar. Tahir yıllar boyu derin bir kardeşliği, aynı yoksulluk silsilesinin terc¼mesi m¼mk¼n olmayan ortaklığını paylaştığı G¼kay Çakır'la, emekli olana kadar birlikte kazma salladı. G¼kay Çakır bu ortaklığın vefa duygusuyla, Tahir'den sonra Bağımsız Maden İşçileri Sendikasının genel başkanlığı görevini üstlendi. Her ikisi de sendikal çalışmalara daha çok vakit ayırmak üzere emekli olmaya karar verdiler. Bu karar işçi aileleri için kolay verilecek bir karar değil. Emekli olunca aldığın ücret üçte iki oranında azalır, geçim zorlaşır. Her madenci ailesi gibi Tahir ve G¼kay'ın eşleri ve çocukları da ovaya, dayıbaşları aracılığıyla tarım işçisi olarak yevmiyeciliğe giderler. Başka türlü evin geçimi m¼mk¼n olmaz. Bir işçi için emekli olup çalışmamak, tüm vaktini mücadeleye vermek demek, eşinin ve çocuklarının yevmiyelerine olan

ihtiyacın artması demek. Bu da evde tartışma demek; yer yer gerilimli bir ilişkiyi yönetmek, sık sık tekrarlanan ikna etme süreçleri demek. Ev içindeki işlerin bir kısmını devralmak demek. Ev içinde bir dava için iş bölümü ve 'ideolojik birlik' demek. İşte yoksulluk içinde olan bir işçinin, çalışmaktan vazgeçerek veya başka fedakarlıklar yaparak daha da yoksullaşacağı koşullar altında mücadeleye yararlı olma isteği Prometheus'un sönmeyen ateşini böyle harlar.

Maden işçileri 13 Mayıs 2014'ten sonraki dört beş ay içinde, yüzlerce eylem, yürüyüş, parklarda, meydanlarda nöbet tutma eylemleri, heyetler göndererek hükümet ve muhalefet temsilcileriyle görüşmeler, müzakereler yapma pratikleri yürüttüler. Kendiliğinden ya da bizlerin inisiyatifleri ile gelişen bu eylemler neticesinde, gasp edilmiş haklarının önemli bir kısmına yeniden kavuştular. Tek asgari ücretle çalışmaktan çift asgari ücretle çalışmaya, haftada tek gün tatilden iki gün tatile, emekli olma sürelerinin kısaltılmasına kadar oldukça önemli kazanımları yasa haline getiren mücadeleler geliştirdiler.

Tahir Çetin işte bu mücadelelerin tamamında yer almayan çalışan bir işçi önderiydi. Hiç kimse onu zorlamıyordu, o birden bir yerlerde ortaya çıkıyordu. Heyecan duyuyordu işçilerin yan yana mücadelesinden. 301 insanın feryatları içinde ölürken geride kalan madencilere bıraktıkları ders, "bizim başımıza gelen kimsenin başına gelmesin" idi. Başlarına gelenin arkasındaki sorumluluk, sarı sendikaya, patronlara, TKİ'ye ve siyasi iktidara ait idi. Ve işçiler şimdi bu azgın, saldırgan yapıya karşı güçlerini birleştirmeliydi. Ama yapı olanca heybetiyle

teşhir edilse de ayaktaydı, yaşıyordu. İnsanların işini elinden alma, hayatını karartma, yok etme kudretine sahipti. Bunu havzada yaşayan kuş da böcek de çiçek de biliyor, hissediyordu. DİSK Dev-Maden-Sen barajı aşmaya yaklaşıyordu. Baraj sınırı olan 2000 sayısına sadece iki yüz işçi üyeliği kalmıştı, öyle bir ana gelmiştik ki birkaç gün içinde bu sayıya ulaşmak mümkün görünüyordu.

Soma Havzası oligarşisi saldırıya geçti

Bir gün Tahir aradı, dedi ki “Atabacası Ocağı’ndan işçiler bize üye olacak, gidip alalım.” Tanıdık bir otobüs firması bulup onu kiraladık benim cebimde 100 TL vardı, onu koydum. Tahir cebinden 50 TL çıkardı onu koydu, 150 TL’ye alışıp ocağın ağzına gittik. Güvenlikler önümüzü kesti. “Sizinle karşı karşıya gelmek istemiyoruz bizi işçiler davet etti” dedim, “hiçbir güç önümüzü kesemez kenara çekilin.” Tahir “biz konuşacağız kararı işçiler verecek” dedi, güvenlik kordonunu yararak içeri girdik. İsmail işçileri toparlıyordu. Bir yükseklığe çıkıp on dakika işçilere konuştum. “Haydi şimdi bizimle yürüyecekler otobüse” dedi Tahir. İşletme yöneticileri durumun ciddiyetini görünce yanımıza geldiler. “Tamam, size engel olmayacağız ama işçileri iş güvenliği prensipleri nedeniyle sizinle yollayamayız, işletmenin otobüslerine bindireceğiz” dediler. Tahir “Bizce sakıncası yok işçileri engellemeyin yeter ki” dedi. Bizim tuttuğumuz otobüsü geri yolladık. Kapı ağzında ikimiz işçilerin doldurduğu otobüslere ayrı ayrı binip doğrudan Soma Meydanı’na indik, topluca DİSK temsilciğine gittik ve işçilerle üyeliklerini gerçekleştirdik.

Tahir yine o meşhur mutlu tebessümüyle koluma girdi, “gel çay içelim” dedi. Sonra sohbet ederken “Hiç korkmuyorsun” dedi. “Yo korkarım her insan gibi” dedim, “ama burada doğru taraftayız, doğru şeyler yapıyoruz, yanlış yapmaktan, yanlış tarafta olmaktan korkarım sadece.” “Ya adamlar [DİSK’i kastederek] senin hakkında bir sürü şey söylüyor, bana anlat kimsin sen, nedir bu Umut-Sen?” diye sordu. İki saate yakın anlattıklarımı dinledi. Sorular sordu, dinledi, sordu. Nasıl geçiniyorsun, eşinden uzaksın, o bir şey demiyor mu, başka işçi bölgelerinde de böyle çalışmalar var mı, ölümden korkmuyor musun, vb. soruları bitmeyecek gibiydi. Toplantıya yetişmek zorundaydım. “Tahir kalanları gelecek on yıllar içinde peyderpey konuşuruz” dedim. “Seni yaşatmazlar” dedi. “En azından ölünceye kadar mücadele etmiş olmanın ferahlığıyla giderim. Bak, 301 madenci mecburiyetler sonucu mahkûm oldukları kölelik ilişkilerine kurban edildi. Başkalarının başına gelmesini engellemeye hizmet etmiş olmak yeterli” dedim. Dedi ki “Başkan biz Çepnilerin kendi dili de vardır, Türkçe arasına serpiştirilmiş o dili genelde kendimizi korumak için düşmanın yanındayken kendi aramızdaki iletişimi gizlemek için kullanırız. Herkesle bunu paylaşmayız ama sana o dili öğreteceğim” dedi. “Minnettar olurum dedim” ayrıldım yanından.

İki otobüs işçiyi Atabacası Ocağı’ndan alıp meydana götürmemiz havzada yankılanmıştı. Lehimize ama abartılı bir güç hikayesine dönüştürülmüştü. Dev-Maden-Sen’in ‘sosyalist’ yönetici ve uzmanlarının hakkımızda yürüttükleri “kim olduklarını bilmiyoruz” propagandasından güç alan devlet, sarı sendika ve patron üçlüsü bize daha da kinlenmişti.

301 işçinin katledilmesinden üç buçuk ay sonra, 2 Eylül 2014 tarihinde, Tahir ve Öncü Çetin ile başka işçi arkadaşlarımızın çalıştığı; örgütüğümüzün, komitelerimizin güçlü olduğu İmbat Madencilikte **Metin Keskin** adındaki bir işçi kardeşimiz iş cinayetinde öldürüldü. Savaştepe’de toplantıdayken Tahir aradı, “Abi bir işçi kardeşimiz öldü” dedi. Cenan ve Gökay yanındaydı. "Komitelerde değerlendirin, üretim durdurmayı tartışın derim, cenazemiz var çünkü” dedim. Komite hızlıca üretimi durdurma kararı aldı. Yer altında haber yayılmış, işçiler hareketlenmiş, şirket yönetimi işçilerde yayılan uğultuyu duyunca Soma tarihinde ilk kez bir işçi

ölümü nedeniyle üretimi durdurduğunu açıklamak zorunda kalmıştı. Ben hızlıca hastaneye geçtim. İlk günden beri bize evini, dostluğunu, yoldaşlığını açan, Soma'nın sevilen beden eğitimi öğretmenini Ayşegül Ersoy oradaydı. Acılı aile yakınları ve işçiler hastane avlusunu doldurmaya başladılar. İmbat ve diğer maden ocaklarından akın akın işçi, 301 sonrasındaki ilk işçi cinayetine tepki göstermek üzere toplanıyordu.

Terörle mücadele polisleri ile muhbir maden işçilerinin görüşme trafiklerini gözlemlerdim. Bir yandan işçilerin tepkilerini dinlerken bir yandan da muhbirlerden birkaçının zorlama biçimde samimi bağlar kurma çabalarını görüyordum. Diğer birkaçına ise şaşırdım. Dört aylık süre içinde madencilerin çok büyük bölümüyle toplantılarda ve eylemlerde tanışmıştık. Çoğuyla karşılıklı bir sevgi ve güven bağı kurulmuştu.

O sırada Soma Emniyet Müdürü değişmiş, Elazığ'ın bir maden ilçesinden yeni bir emniyet müdürü gelmişti. Bir sağa bir sola gidiyordu, şaşkın ve ne yapacağını bilmiyor gibiydi. Sabaha karşı 02.00'a doğru hastane bahçesi tıka basa madencilerle dolu bir haldeyken cenaze Adli Tıp aracıyla İzmir'e doğru harekete geçti. Cenaze gittikten sonra emniyet müdürü hastanenin içine girdi. Hastane içinden iki sarı sendika yöneticisiyle beraber işçilerin olduğu kısma doğru ilerledi ve "Arkadaşlar, sendika yöneticileri konuşacak" dedi.

'Sosyalist' sarı sendika yöneticisi ağzını açıp ilk cümlesini kurmaya başlayınca ben müdahale edip sarı sendikacıların bu cinayetin ve 301'in failleri olduğunu, yargılanmaları gerektiğini, emniyet müdürünün işçilerin karşısına onları muhatap olarak çıkarmasının yanlış olduğunu haykırdım.

İşçiler sarı sendikacıları yuhaladılar. Üç beş polisin bizi tutma çabasına direnirken emniyet müdürü yanıma geldi, “Başaran, sen olduğunu bilmiyordum” dedi. Belli ki hakkımda bilgi almıştı ama beni ilk kez yüz yüze görüyordu. Dedim ki “yanlış yaptınız sarı sendikacıları konuşturma girişimiyle.” O esnada bizim komite üyeleriyle sendika yöneticileri arasında kısa bir arbede yaşandı. Komite üyesi işçiler birkaç yumruk atıp sarı sendika yöneticilerini yere düşürdü. Derken DİSK yöneticileri geldi. İnisiyatifin bizde olduğunu görünce, aralarından biri pozisyonlarını ifade etmek istedi. Ortamın hassasiyetlerini umursamadan oldukça sıkıntılı bir konuşma yaptı. İşçilerin yüzü asıldı.

Emniyet müdürü tekrar yanıma geldi, “Başaran çok rica ediyorum işçilerin hastaneyi boşaltmalarını iste” dedi. Tahir, Cenan, Güner, Engin yanımdaydı. “Burası Soma ve bunlar öldürülen işçilerin kardeşi” dedim. “İşçiler kardeşlerinin yası için buradalar ve ortada dağılacak ve boşaltılacak bir topluluk göremiyorum. Siz paniğinizi azaltın, kontrol bizde” dedim. Emniyet müdürü hışımla uzaklaştı. Tahir, “adam kendini gerçekten müdür zannediyor” diye müdürün o haliyle dalga geçti. O esnada Tahir’in telefonuna DİSK’ten mesaj geldi. Saat 17.00’da meydandaki madenci heykeline yürüyüş yapacaklarının duyurusuydu. Hepimiz şok olduk, öfkelenedik. Tahir aradı ve “işçi toprağa gömülmeden, yas bitmeden yürüyüş olmaz” dedi. Kamil Abi geldi, “Tayfun’u arattık, vazgeçin, iptal edin dedik ama dinletemedik. Sırf bizim karşımızda konum almak için hareket ettiler, işçinin yasının madenciler için önemini anlatamadık” diyerek durumu paylaştı. Madenciler

yürüyüşe katılıp katılmamayı tartıştı. “Biz olmazsak yürüyüşe saldırı olur, korumak için katılmamız” kararına vardılar. Böylece çoğumuz hayatımızın en utanç verici eylemine katıldık. Sonra 13 Eylül Parkı’na geçip yaklaşık 100 komite üyesi işçiyle bir toplantı yaptık.

O akşamı unutamam. Tahir, babası Ahmet Amca, kardeşleri Öncü ve Selçuk’la evlerinin avlusunda yemek yeme organizasyonu yapmıştı, davetliydim. Benim “sen taziyeye gelme” ısrarımla o organizasyonu yapmak için Kınık’a geçti. Biz de madenci Onur, Ayşegül Hoca ve Kamil Abi’yle taziyede bulunmak için Metin Keskin’in babasının evine geçtik. Metin’in kardeşi Ayşegül Hoca’nın öğrencisiydi. Metin’in babası ve kardeşi bizi taziye çadırında sıcak karşıladı. Oturduğumuz yere ikisi sarı sendika yöneticisi, ikisi İmbat işverenin güvenilirliği olan dört kişi geldi. “Sizi burada istemiyoruz” dediler, ağızları alkol kokuyordu. “Cenazemize gelmeyeceksin, kızıl bayrak açmanızı istemiyoruz.” Bana özel olarak yüklendiler, “sen provokatörsün, hastanede yaptıklarını gördük” vb. laflar ettiler. “Siz işverenin ve sarı sendikanın temsilcilerisiniz, bir hesabınız varsa cenazeden sonra istediğiniz yere çağırın geliriz, biz işçilerin cenazesine ölenin yakınlarının örf ve adetlerini dikkate alan, özen gösteren bir biçimde katılırız. Yasın parçası oluruz. Herhangi bir bayrak, pankart açma gibi bir geleneğimiz yoktur ama sizin derdiniz farklı” dedim. Seslerini yükseltince “burası taziye evi, tartışmanın yeri değil” diye ekledim. Metin’in babası da uyarınca kalkıp uzaklaştılar.

Beş dakika sonra tekrar geldiler ve yukarıda parktaki kahvede oturalım konuşalım dediler. Biz bir hinlik oldu-

ġunu anladık ama öncelikle, mahalle adabını bilirim, “ko-
nuşalım” denilince “konuşalım” “vuruşalım” denilince “vu-
ruşalım”dır. Arası yoktur. Konuşmaya davetten kaçılmaz.
İkincisi, öyle dik bir mücadele yürütüyoruz ki konuşalım
önerisine icabet etmemek korktular diye yorumlansın iste-
meyiz. Üçüncüsü, Arka Mahalle olarak anılan yerleşimde
öncesinde onlarca toplantı yapmışız; hem üyelerimiz var
hem de bizi tanıyıp seven işçiler var. Dolayısıyla davete ica-
bet ettik, park kahvesine gittik. Kahvenin olduğu dört yolda
üç kahve daha vardı ve hepsi doluydu. Parkın içindeki halı
sahada kalabalık bir seyirci topluluğunun olduğu, 301’in
anısına düzenlenen bir futbol turnuvası vardı. 15 kişilik bir
toplulukla konuşmaya başladık, çaylar söylendi.

“Neden Allah’tan gelen ölüme iş cinayeti diyorsunuz?”
benzeri sorular geldi. Bunlara yanıtlar verdik. “Bütün önem-
ler alındığı için Almanya’daki madenlerde son kırk yılda tek
bir işçi ölümü yaşanmadı. Burada biz tek tek, on on, yüz yüz
ölüyoruz, buranın Allah’ıyla, Almanya’nın Allah’ı farklı mı?”
türünde cevaplar verdik. Kalabalık sayısı arttı. Kalabalığın
içinde eylemlerden aşına olduğum terörlü mücadele polisleri
var. Tuhaflığı seziyorum ama yapacak bir şey de yok. Toplu-
luk dinledikçe verdiğimiz yanıtlara ikna olmaya başladı. Etra-
fımızda çember oluşturmuş insan sayısı üç yüzü aştı.

Tam çoğunluk ikna oldu, sakinleşti, sorunsuz ayrılırız
diye düşünürken kalabalığın içinde 55-60 yaşlarında bir amca
bana doğru parmak sallayarak “Seni yarın cenazemde istemi-
yorum, ben Metin Keskin’in amcasıyım, sen provokatörsün”
dedi. Bunu dediği anda sol yanımda oturan İmbat Maden-

ciliğin güvenlik şefi, alkolden zil zurna sarhoş halde masaya yumruğunu vurdu. Masanın üzerindeki çaylar devrildi. Aynı anda madenci kardeşim Onur elindeki çay bardağını elamanın alınına geçirdi. Kan fışkırdı. Ortalık karıştı. Onur bir Çepni çocuğu olduğu için bir tür dokunulmazlığı vardı. Orada bulunan tanıdık birkaç işçi Onur'u hızlıca uzaklaştırdılar. Kamil Abi de yaşlı olduğu için birkaç darbe sonrası kenara çektiler ve kalabalık linç güruhuyla baş başa kaldım. Buraya kadar diye düşündüm. Ve önüme gelene gücüm yettiğince yumruk atmaya başladım. 400 kişiye yetişmek imkânsız. İki kez yere düşürüldüm, tekrar kalktım. Öncesinden tanıdığım üç dört işçi saldırıyı engellemek için bana siper olmaya çalışıyor, büyük çaba sarf ediyordu. Terör polislerinden ikisi “yapmayın” diye mırıldanıyordu. Ama durumdan hoşnutlular. Belli ki bize onca zaman çok bilenmişler. Tekrar ayağa kalkınca elime şans eseri küçük bir tahtadan kopma parça geçti. Başından kan akan elamanın önünde olduğu kalabalık grup tekrar saldırdı, elimdeki tahta parçasıyla koluna geçirip aşağıya doğru çekerken tekme ve sopalarla yere düştüm. Ne kadar daha vurdular bilmiyorum. Bayılmışım.

Ambulansın yanında, kolum arkadan burkulmuş halde kendime geldim. Kolumu polisin elinden çektim, defolun dedim. Kamil Abi ambülanstaydı. Yolda Soma merkeze yakın bir yerden Onur'u da aldık. Madenciler saldırıyı duymuş hastaneye akın ediyordu. Tahir ağlamakla öfke arası bir halde aradı. Bana neden toplu gitmedik diye kızıyordu. Hesap soracağız mutlaka vb. şeyler söyledi, hastaneye doğru yoldaydı. Emniyet müdürü hastaneye geldi. “Başaran” diye seslenince

“defol git buradan” dedim ve ağzımı bozdum. Hem öldürme talimatı verip hem de pişkince oraya gelmesine öfkelenmiştim. İşçiler de bağırınca kaçarak gitti. Kamil Abi müşahede altındaydı, durumu iyiydi. Ben henüz ağrı hissetmiyordum. Ölmüş geri gelmiş gibiydim. Daha önce defalarca yaşadığım bir şeyi tekrar deneyimlemiş olmak öfkemi büyütüyordu.

Şimdi Tahir’i, Ali Faik’i düşündükçe belki de ölmüş olmalıydım diyorum. En azından hayatları o güne kadarki haliyle devam eder, hayatta olurlardı kardeşlerim.

Doktor ilk kontrolde bir şeyin yok deyip savuşturmuştu. Sonra başımda ve yüzümde şiddetli ağrı başladı. Tahir tekrar doktora görmemi söyledi. Koluma girdi. Bu kez doktor filme gönderdi. Elmacık ve burun kemiğim kırılmıştı. Doktor özür diledi. Tekrar hastane avlusuna çıktım, kalabalık çok artmıştı. Emniyete ifadeye çağırdılar. Kalabalıkla birlikte geçtik. Emniyette “Bize saldıran güruhtan değil, saldırı talimatı veren sarı sendika, İmbat Madencilik yöneticileri ve terörle mücadele polislerinden şikayetçiyiz” dedik. Üç dakika sonra saldırı olan mahalleden Tahir’i aramışlar. İfademizi polis yetiştirmiş. Ne olduğunu bilmeden olaya katılanlar utanmışlar, bizim için “mert insanlarmış” demişler.

Hastaneye dönünce bu kez bel ve sırtımdan ağrılar yükseldi. Tahir’le tekrar doktorun yanına gittik. Bir şeyin yok dedi ama tekrar filme yolladı. Filmde bel kemiğimin kırılmış olduğu ortaya çıktı. Doktor tekrar özür diledi. Kızdım. “Ben önemli değilim, ama yurttaşlara böyle davranma, mesleğinin, onurunun gereklerini yap” gibi bir şey söyledim. Bu esnada Tahir ve diğer madenci arkadaşlar saldırı yapanlardan hesap

sormak için organizasyonlar yapıyorlardı. Acele etmemelerini söyledim ama madenciler çoktan, mahallede araçlarla saldırı-
lanları kovalamaya başlamıştı. Tahir'in, Cenan'ın, Gökay'ın, Ali'nin, Engin'in, yani madenci kardeşlerimin tamamının
ağırına gitmişti. Öfkeleri artmıştı. "Cenazeye hazırlanın, di-
siplinli ve kalabalık olun, yarın tarihsel bir cenaze olacak" de-
dim. Kamil Abi'yle kaldığımız eve geçtik ve ben aylar sürecek
dümdüz uzanıp yatış pozisyonumu aldım.

Tahir cenaze organizasyonu için Kınık'a geçti. Diğer arka-
daşlar da köylere mahallelere dağıldılar. Ertesi sabah Kınık'tan,
Tahir'in başlarında olduğu 22 araçlık bir konvoy, saldırı olan
mahalleye girmiş. Kalabalık polis grubu çevirmiş, engellemeye
çalışmış. Tahir demiş ki "İş cinayetinde öldürülen Metin Kes-
kin benim kuzum arkadaşım. Babasına taziye iletacağız. Dün
gece saldırı düzenlediğiniz, linç ettirdiğiniz insanlar da benim
yoldaşlarım. Kahpece saldırılara da mesajımızı iletacağız,
önümüzden çekilin, yoksa size de mesajımız olur." Oradaki
amir yetkili birini aramış ve önlerini açmışlar. Önce Metin
Keskin'in babasına taziyelerini sunmuşlar. Metin'in babası sal-
dırı nedeniyle çok üzgünmüş, "alçakça bir davranış" demiş.
Sonra 22 araçla mahallenin tüm sokaklarında ağır ağır turla-
mışlar. Kimseler yokmuş, mahallede yaşayan işçilerin "arala-
rında bunlar da vardı" dediği birkaç kişiyle tokatlaşmışlar, bir-
kaçını kovalamışlar. "Cenazeden sonra hesabımızı göreceğiz,
iş yerinde göreceğiz" diye uyarılarda bulunup cenazeye geç-
mişler. Soma tarihinde ilk kez bir madenci cenazesine 7000
kişi katıldı. Soma tarihinde ilk kez bir maden ocağı bir işçinin
ölümü ve cenazesi nedeniyle ücretli olarak iki gün tatil edildi.

İlk mücadelenin kudretinden duyulan korku nedeniyle işverenler ve Soma oligarşisinin diğer bileşenleri, bir işçinin cenazesine saygı duymak zorunda kalıyordu. Tahir bunu sesi titreyerek anlattı. “Cenazeye 3000 madenciyle kol kola girerek katıldık, görmeliydin, burada olmalıydın” dedi. “Nasip değilmiş demek ki Tahirim” dedim. Bir ara Özgür Özel ile birlikte bana geçmiş olsun demeye geldiler. Üç ay kadar evde kaldım. Tahir hep yanımdaydı, gece olunca gidiyordu. Sonra İstanbul’dan özel araçla arkadaşlar geldi, beni tedavi için hastaneye götürmek üzere. Kocaeli’de, Tıp Fakültesi Hastanesinde yattım. Tahir günde üç dört kez arayıp geyik yapıyordu. Bir taraftan 13 Eylül’de Soma’da yapacağımız madenci paneli için yaptıkları hazırlıkları anlatıyordu. Saldırıda olan birkaç kişiyi maden ocağında bulup tokatlamışlardı, bunları da anlatıyordu. Panele bir gün kala aradı, “abi mutlaka gelmen burada görünmen lazım” dedi. Saldırı sonrası ortadan kayboldu denilmesin istiyordu. Ben zaten gidişi ayarlamıştım, sürpriz olsun diye “bu koşullarda gelemem” dedim. “Haklısın, sağlık da önemli” deyip telefonu buruk kapattı.

Bu telefon görüşmesi tarzı, son güne kadar aramızdaki iletişim biçimlerden biri oldu. Tahir arar ve örneğin, çok güvendiğimiz bir işçiyle ilgili “o yavşak sarı sendikaya geçmiş” derdi, “yapmaz öyle bir şey, yaptıysa da bir nedeni vardır” derdim. “Yaptı, ne nedeni olursa olsun şerefsizlik yaptı” derdi. “İşçi yanlış bir şey yaptıysa da bir nedeni vardır” derdim. Sonuna kadar aynı ciddiyeti korurdu. Sonra şaka yaptığını söyleyip derdi ki “ya bir kez de bir işçiye kız” derdi.

Kendi içinden bazı işçilere çok kızardı çünkü. Kızma halleri üzerine konuşurduk. “Ya bu kadar emek ediyoruz, kişisel bir çıkarımız yok, her şeyi işçiler için yapıyoruz, ama adamlar görünce çekine çekine selam veriyorlar, ya da kaçıyorlar” der, başka konularda da dert yanardı. “Bizim demek ki onları cesaretlendirecek, güven duyacakları kadar güçlü hikayelerimiz yok Tahirim” derdim. “Güçlü hikayelerimiz olunca da daha büyük ihanetlerle karşılaşacağız. Zaman ve emek işi bu. Yapıp kimsenin başına yaptığını kakmama işi bu. Devrimciliğin bu biçimi kolay olsa zaten herkes yapar” derdim. O zaman takılarak derdi ki, “Başo hayatımda hiç kolay bir şey olmadı, hep zorlukla yaşadım, ulan devrimciliğin de zoru düştü şansıma. Bizim gibi garibanlara Tayfun, Kani, Arzu gibilerinki gibi bir seçenek bile yok mu?!” derdi.

Soma’ya, panelin olduğu salona özel araçla gittik. Yokuş, dört yüz metrelik bir mesafeyi zorlana zorlana yürüyerek gitmek zorunda kaldım. Tahir’in “görmeleri gerekir” diye düşündüğü sırtlan takımının tamamı beni gördü. Salonda üç yüz civarında madenci kardeşim vardı. Kürsüde Av. Ceren Uysal, [Yeraltı Maden-İş Sendikası](#)’nın efsanevi başkanı Çetin Uygur, Zonguldak Büyük Madenci Yürüyüşünün önderlerinden eski Genel Maden-İş genel sekreteri Sabri Cebecik ve Kamil Abi vardı. Sabri Cebecik zaman zaman örgütlenme çalışmalarına destek için Soma’ya gelen biriydi.

Panelden sonra madenci arkadaşlarla görüştük, değerlendirmeler yaptık. Tahir ve önder işçi arkadaşların kafasında belli soru işaretleri vardı. Dev-Maden-Sen yönetimi saldırıdan birkaç gün sonra işçilere SMS mesajı atmış, “toplulu

iş sözleşmesinden faydalanmak istiyorsanız sarı sendikaya üye olabilirsiniz” anlamına gelen bir duyuru yapmıştı. Üye sayısı üç günde 1800 civarından 600 civarına düşmüştü bu nedenle. Telefonla işçilere ulaşım engellemeye çalışsak da işi şten geçmişti. Bu DİSK’e güvenen, üye olan olmayan tüm maden işçileri için şok etkisi yaratmıştı. Tahir, DİSK’in bu ihaneti karşısında şok olmuş gibiydi. Yöneticileriyle artık mesafelenmiş olsa da DİSK’e üyeliklerin artırılması için birlikte gece gündüz çalışmıştık. Tahir bu gelişmenin, henüz üye olmamış madencilerde yol açacağı tahribatı hesaplamaya çalışıyordu. Rezil olduk diyordu.

Ertesi gün hastaneye geri döndüm. İstifa eden işçi sayısını DİSK’te tutmaya, istifa etmiş güvendiğim önder işçileri geri çevirmek için telefon görüşmeleri yapmaya devam ettim. Saldırı öncesi Dev-Maden-Sen yönetimiyle kopmuş olan bağımız, saldırıdaki somut sorumlulukları nedeniyle artık bir sınıf düşmanlığı boyutuna taşınmıştı. Dev-Maden-Sen’in bu sınıf ihaneti çizgisini besleyen ve destekleyenler bizzat DİSK’in başkanı, genel sekreteri, yönetimiydi. Tahir ve öncü madenci işçi kardeşlerimiz bu hazretlere, yüz yüze ve telefonla defalarca Soma’da yaşananları anlatmışlardı. Onlar işçilerden gelen bu talepleri, yaklaşımları anlamak, sahiplenmek yerine, rezilliği büyütmeğe dönük bir konum aldı. Başardılar da.

DİSK yönetiminin işçilerin örgütlenmesine saldırısı Soma ile sınırlı kalmadı. 301’den önce üç yıl boyunca, Güvenlik-Sen’in bütün kuruluş emeğini, yurt çapındaki örgütlenme emeğini, tüzüğünün oluşmasını, kurucuların ikna edilmesini, binanın tutulmasını, kiralarının ve diğer maliyetlerinin karşı-

lanmasını onlarca Umut-Sen gönüllü uzmanı ve hukukçuları üstlenmişti. O zaman bağımsız sendikaların yaşadığı baraj sorunu nedeniyle Güvenlik-Sen'i, Güvenlik İşçileri Meclisi'nde aldığımız kararlarla DİSK'e katmıştık. Ön görüşmeyi Mustafa Görkem Doğan'la birlikte, o zamanki genel sekreter Arzu Çerkezoğlu ile DİSK merkezinde yapmıştık. "Prensip olarak sorun yok" demişti. O vakit Güvenlik-Sen'in üye sayısı 1500 idi. İşçi Meclisi tarafından yönetilen, aidat maddesi aylık asgari ücretin yüzde bir oranını aşamayacak olan bir sendikanın, DİSK'e katılımını 8 ay beklettiler. Bu esnada 13 üyeli İletişim-İş'i DİSK'e kabul edenler, meğer biz Soma'da madencilerin örgütlenmesiyle uğraşırken, sekiz aydır beklettikleri Güvenlik-Sen'i DİSK'e kabul etmişler. Ve Güvenlik-Sen yöneticilerine "böyle ütöpik sendikacılık olmaz, bakın Genel-İş yöneticileri şu kadar maaş alıyor, hayatınız kurtulur" vb. propagandaların yapıldığı balık restoranı toplantıları yapıyorlarmış.

O güne kadar Güvenlik-Sen içinde, İşçi Meclisi dışında bir karar alma mekanizması ve genel başkanlık, genel sekreterlik gibi rütbelere yokken birden bu öneriler ortaya çıktı. Ben hastanedeyken genel başkan olan soysuzlaşmış eski işçi Serdar arayıp "Abi DİSK'e katıldık artık, kongre yapalım, yönetim etkin değil, tüzüğü değiştirelim" gibi şeyler söylemeye başladı. "Serdar yönetim ne ki meclis yok mu, meclis eksik kalıyorsa yeni arkadaşlarla meclisi takviye edin" diyordum. Böyle bir operasyon çekildiğini bilmiyordum. Bu içerilme operasyonunu şu yüzden anlattım: Biz aramızda Kamil Abi, Tahir ve Soma Maden İşçi Meclisindeki diğer arkadaşlarla Dev-Maden-Sen'in ihanetine uğrayınca, Güvenlik-Sen'in

Soma temsilciğini açar DİSK tabelasını asar, meşru bir zemine yaslanarak bozulan DİSK imajını tazeleriz diye düşünüyorduk. ESP (Ezilenlerin Sosyalist Partisi) ve Halkevleri'inin ortak olduğu Genel-İş merkezli bir DİSK operasyonu ile Güvenlik-Sen gasp edilince bu olanağımız ortadan kalktı.

O sıralar Kamil Abi ile aramızda, geleceğe dair konuşmalar geçiyordu. Kamil Abi SHD (Sosyal Haklar Derneği) temsilciliği açalım dedi. Ben olmaz dedim. SHD pratiğiyle tarz olarak uyuşmamız zor diye düşünüyordum. Bağımsız sendika kurmayı önerdim. Ya da Savaştepe'de işçilerin kendiliğinden kurduğu Maden İşçileri Dayanışma Derneği gibi bir dernek kuralım, İşçi Meclisi faaliyetini burası üzerinden sürdürelim dedim. Kamil Abi kitabında benim Umut-Sen kuralım dediğimi ifade etmiş. Bu akla mantığa aykırı çünkü Umut-Sen'in yasal bir tüzel kişiliği yok. Önerim, burada anlattığım gibidir, ne eksik ne fazla. Umut-Sen'in genel meclis toplantısına Kamil Abinin SHD önerisini ilettim. Umut-Sen Meclisi bir bütün olarak (özellikle Soma'ya emek eden Av. Ceren ve Av. Mürsel'in de görüşleri alınarak) madenci çalışmasının bağımsız bir dernek ya da sendika zemininde sürdürülmesini önerdi. Kamil Abi, Tahir, Öncü ve diğer işçi arkadaşlarla bunu telefonda paylaştım.

Fakat hastanede kalışım sürerken Kamil Abi SHD Temsilciği açma kararı aldık dedi. Bunu doğru bulmadığımı, aramızdaki hukuku incittiğini söylediysem de "olan olmuştu." Güvenlik İşçileri Meclisinden arkadaşlar, "Güvenlik-Sen'e yapılan operasyonu kesmek için kongre süreci organize ediyoruz, işçileri tanıyoruz, bize yardımcı ol" dediler. Aralık

ayında hastaneden araçla İzmir'e geçmeden Kınık'a, Tahir'in evine uğradım. Oradan Soma'ya geçtim, işçi arkadaşlarla konuştum. Sonra Kamil Abi'yi gördüm. SHD'nin Soma Davası eksenli çabalarında olmayacağımı, sadece Soma Maden İşçileri Meclisi çalışmalarında olacağımı, bunu işçilerle de paylaştığımı söyledim. Sonraki hukukumuz bu sınırdı sürdü.

Tahir'in ve Bağımsız Maden-İş'in birlikte büyüüşü

Ertesi gün Tahir'le birlikte İzmir'e geçtik. Tahir'i, Güvenlik İşçileri Meclisinin Güvenlik-Sen'e genel başkan adayı olacak olan Garip ve diğer güvenlik işçisi arkadaşlarla tanıştırdım. Tahir DİSK yönetiminin Soma'da yaptıklarını Güvenlik İşçileri Meclisindeki arkadaşlara uzun uzun anlattı. Tahir'in bu anlatımının meclis fikri konusunda umutsuzluğa düşmüş işçiler üzerindeki dönüştürücü etkisini güvenlik işçileri hâlâ anlatır.

Ben belim nedeniyle aksıyordum. Tahir haftada bir geldikçe bununla dalga geçiyordu. "Burada DİSK'liler saldırırsa kendini de savunamazsın bu halde" diyordu. Kongre süreci üç ay sürdü. Bergama, Kınık, Aliğa bölgesindeki güvenlik işçilerinin meclis anlayışı doğrultusunda hareket etmeleri doğrultusunda Tahir ve Kınıklı maden işçileri özel bir gayret içinde oldular. Güvenlik işçileri kongreyi kurada kaybetti. Tahir gelip ertesi gün beni aldı. Yol boyunca hiç konuşmadık, kötüydüm. Grup Yorum'dan madenci türküsünü tekrar tekrar dinleyerek akşama doğru Kınık'a, Tahirlerin evinin üstündeki tepeye, suyun yanına vardık. Arabanın arkasından evde kendi yaptıkları şarabı almıştı. Nursel'i aradı ve benimle birlikte olduğunu, moralimin kötü oldu-

ġunu, gece burada kalabileceġimizi söyledi. Nursel Tahir'e eve gelmemiz konusunda ısrar etti.

O gece aġlaya aġlaya konuştuk. O da iini açtı, döküldü. Konuşması yerel epni şivesiyle olduġu için çokça alay eden eleştiren oluyormuş. Takmamasını söyledim. "Sen madencisin, yreġinden konuş, nasıl konuşursan. O yeterli. Madencilik anlar, temiz insanlar anlar, hoşlarına gider, böylesi doġal konuşmalar işçiler için düzgün Türkçeyle konuşan herkesten daha etkilidir" diye teskin etmeye çalıştım. ocukluġundan hikayeler anlattı. İlk açık olduġu kızı, askere gidişini, dönünce Nursel'i evde bulduġundaki řařkınlıġını. Kardeşi nc, Tahir askerden dönmeden Nursel'i Tahir adına kaçırmış. Tahir Nursel'le bir yaşam kurmuş. Onu hiç zmemiş. Sesini ykseltmemiş. Her Őeylerini konuşarak, dertleşerek planlamış, inşa etmişler. Sırdaş, arkadaş ve açık olmuşlar. Bunu sonraları Nursel varken de sordum birkaç defa. Nursel de Tahir'in dediklerini teyit ederek konuştu.

Yoksulluġun yol atıġı yoksunlukları, hayalleri hedef kılarak aşmışlar hep. Kınık merkeze yakın evlerini parça parça inşa etmişler. İlk oġlu Ahmet dünyaya gelince yaşamın aġırlıġını daha çok hissetmişler. Sonra Asil, sonra Hikmet dünyaya gelmiş. Sırtlarındaki yk aġırlařmıř, durmadan çalışmışlar, çalışmışlar. Babası, annesi ve kardeşleri nc ve Selçuk ile aynı arsada, o sınırlı, yoksul hayat içinde tırnakla kazıya kazıya  ev inşa etmişler. Tanıřtıġımız günleri andı: "şimdi 38 yaşındayım, geç tanıştım sizlerle. Bu yaşamı başka türlü de yürürdüm. Sen ilk tanıřtıġımız gün toplantıda konuşurken dedin ki, siz madenciler bugüne kadarki yürüme biçiminizi deġiřti-

receksiniz. Herkesi, her şeyi sorgulayacaksınız, içi dışı bir gibi konuşan insanlar dahil kimsenin dediğine peşinen inanmayacaksınız. Herkesin dediğini ve ettiğini tartacak, sınayacak, sorgulayacaksınız, öyle tutum alacaksınız. Maden yöneticisi de kaymakam da sarı sendika başkanı da olsa kimsenin önünde eğilmeyecek, ön iliklemeyeceksiniz. Yürüyüşünüzü değiştirmedığınız sürece kaderinizi değiştiremezsiniz.” Bunu neden şimdi anlattığını sordum. “Geçen gün Tayfun ve Hacay’la görüştük” dedi. “Bu yaptıklarınızın hesabını soracağız, dedim. Tayfun dedi ki sizin yürüyüşünüz değişti Kamil’le Başaran’la tanıştığınızdan beri. Kendimi güçlü hissettim. Atabacası Ocağı’ nı basmaya gittiğimiz gün, Metin Keskin ölünce üretimi durdurduğumuz gün ve ertesi günün sabahında 22 araçla mahalleyi bastığımız ve cenazede binlerce madenci kardeşlerimle kol kola yürüdüğümüz gün de öyle hissetmişim” dedi.

Mahcup görünen tebessümü yine bıyığının altından taşıtı. Sabah evin avlusunda tüm aileyle birlikte kahvaltı yaptık. Karaçam’a, Engin’in yanına geçtik. Karaçam köyünün kahvesinin balkonunda parmaklıklara ayaklarımızı uzatıp kendimizi oranın hiç kesilmeyen rüzgârına bırakmayı seviyorduk. Engin’i alıp önce Savaştepe’ye geçtik. Derneğe uğradık, kahvelere uğradık, istifa etmiş madencilerle konuştuk. Oradan Sarıbeyler’e, Engin Daday’ın yanına geçtik. Tahir’i Sarıbeyler’deki madenci örgütlenmelerinde bize hep kol kanat germiş, yetmişli yıllarda cezaevinde yatmış madenci önderleri Salim Abi ve Yusuf Abi’yle tanıştırdım. Salim Abi (o zamanlardaki lakabıyla Puantör Salim) uzun uzun o zamanki örgütlenmeleri anlattı. Ben daha önce dinlemiştim. Tahir ve iki Engin et-

kilenerak dinlediler. Ayrıldık. Dönüş yolunda Tahir “Abi biz de önderleşirsek Kazmacı Ustası Tahir, Engin mi diyecekler acaba” dedi. Gülüştük. “Zaten öndersiniz” dedim, “başka kim sizler gibi yenilse bile örgütlenme ısrarıyla dolaşiyor ki?”

Oradan Ularca’ya Cenan’ın yanına geçtik. Cenan “satıldık ama bunun da altından kalkarız” dedi. Kendisi emekli olunca kadar İmbat Madencilikte en kararlı, yiğit bayrağımızdı. Hep güç alıyorduk ondan, yine köyden güç alarak ayrıldık. Oradan da Tahir’den sonra sendikanın genel başkanlık görevini üstlenen sessiz, kararlı, mütevazı Gökay’ın takıldığı kahveye geçtik. Gökay, “ben Tahir neredeyse oradayım, o varsa ben de varım” dedi. DİSK’in ihaneti onun da çok gücüne gitmişti. “Abi millete bakamıyorum utançtan, işçiler ’hani DİSK satmaz diyordun’ diyor, cevap veremiyorum” dedi. Dağıldık.

Ben ilk günden beri bize evini, ilişkilerini, olanaklarını açan gözaltı arkadaşım Ayşegül Hoca ile görüşmeye gittim. Geçen altı ayda Soma’da olup bitenleri dinledim. Birkaç gün sonra SHD’nin üst katında, Soma Maden İşçileri Meclisinin toplantısını yaptık. Meclis yapımız oldukça zayıflamıştı. Toplantıya 18 öncü madenci katıldı. Tahir ve diğer madenciler farklı işletmelerdeki durumları aktardı. Sarı sendika ve işverenler tekrar otorite kurmuştu. Madenciler çift asgari ücret almaya başlamış, artık o ücrete göre yaşamlarını organize ediyorlardı ve çoğu durumlarından hoşnuttu. DİSK ihaneti sonrası, sarı sendikaya sendikal bir alternatif olanağı da fiilen ortadan kalkmıştı.

Kısa vadede atılacak bir adımın olmadığını, maden işçileri arasında kardeşliği ve sevgi bağlarını çoğaltacak bir bi-

çimde davranmayı sürdürmemiz gerektiğini; madencinin düğününde, cenazesinde, hayrında yanında olmamız, derdini dinleyebileceğimiz bir mesafe yakınlığını kaybetmememiz gerektiğini anlattım. Tahir, “sayımız az fevri adımlardan uzak durmamız, güç kazanmamız lazım, patronlar bizi atmak için zemin kolluyor, onlara bahane verecek davranışlardan bir dönem için kaçınmamız lazım” dedi. Maden patronu iş yerinde işçilerle amirler arasında yaşanan bir ihtilafın çözümü için Tahir’in evine özel araç gönderip çağırılmış. Tahir sorunun işçiler lehine çözümü doğrultusunda inisiyatif almış, bunu anlattı. 5500 kişinin çalıştığı, sarı sendikanın örgütlü olduğu en büyük iş yerinde/maden ocağında, patron işçilerin gerçek muhatabının sarı sendika değil, Tahir ve arkadaşları olduğunu biliyordu. Diğer yandan da bizlerden fiilen kurtulmuştu. Tekrar pozisyon almamızdan çekiniyordu ama bu tip görüşme adımlarıyla Tahirleri gözünün önünde, kontrolü altında tutmaya çabalıyordu. Sonrasında Tahir’e sarı sendika yöneticiliği de teklif ettiler, yüklü paralarda da önerdiler. Ama bizim kazmacı ustasının yüreğinde, aklında çoktandır işçi sınıfının bağımsızlığına dayalı bir iktidar seçeneği üretmek hedefi, devrimci fikirler sağlam yer edinmişti.

Ayda bir toplanma, istişare etme kararıyla dağıldık. O süreçte Kamil Abi benim politik olarak doğru bulmadığım Birleşik Haziran Hareketi’ne (BHH) dahil olmuş, toplantılarına 10’a yakın madenci arkadaşı dahil etmiş, kendisi BHH’nin yürütmesine girmişti. Kendisine de doğru bulmadığımı anlattım. Kamil Abi hararetle BHH’yi savundu. Bu konuşmanın ardından uzun bir vakit geçmeden de BHH’den

kızgınlıkla ayrıldı. Madenci arkadaşlar beni de BHH'ye dahil olmuş sanıyorlardı. Böyle düşünmeleri normaldi, bizi hep yan yana biliyorlardı. Soranlara benim ilgim yok demek bile bana rahatsız edici geliyordu. Zaten elli bin parça halinde olan işçinin dünyasına ikilik taşımaktan uzak durmaya çalışıyordum. İkinci İşçi Meclisi toplantısı için gittiğimde Tahir, Umut-Sen'in İstanbul'da yapılacak işçi forumunu Facebook'tan gördüğünü, bir grup arkadaşıyla katılmak istediğini söyledi. "Sen milleti davet edersen hepsi gelir" dedi. "Tahir hangi birini davet edeyim, senle Cenana organize edin beş altı kişi yeterli. Garip ve diğerleri İzmir'den araç tutacak, birlikte gelirsiniz" dedim. "Bir o kadar işçi de benim yanımda var, işçi forumunu burada yapalım o zaman" dedi gülerek.

Forumda ülkenin değişik havzalarından, iş kollarından işçilerle tanıştılar, kardeşleştiler, kendi iş kollarında yürüttükleri mücadeleleri, deneyimleri, ihanetleri anlattılar. Diğer işçilerin uğradıkları benzer sendikal ihanetleri şaşkınlıkla dinlediler. Dertlerin ortak olduğunu hissettiler, tanıklık ettiler.

2018'in başında Tahir ve Gökay'la birlikte Engin'in köyüne gittik. Yeni, bağımsız bir sendika kurmanın zorluklarını, yaratacağı imkânları, kendi kısıtlılıklarımızı köy kahvesinin balkonunda uzun uzun konuştuk. Oradan bir karar ile kalktık. Bundan sonraki süreç kuruluş hazırlıklarıyla geçti. Yedi kişilik bir kurucu heyeti bulmamız gerekiyordu. Kamil Abi Zonguldaklı birkaç madencinin sürece önderlik etmesini umuyordu. Bu arkadaşlarla defalarca görüştük, ikna edemedik. Çift asgari ücret alan madencilerin çoğu risk almak istemiyordu. İlçelere ve köylere gidip kurucu olacağına ikna

olduğumuz madencileri dolaşıyorduk. Her yerden hüsrarla dönüyorduk. Tahir giderken umutlu, dönerken öfkeli oluyordu. Sakinleştiriyordum. Mayıs sonu geldiğinde, yüzlerce potansiyel kurucu adayı arasından Tahir ve Gökay dışında kurucu olacak kimseyi bulamamıştık.

Elmaderе'den İslami adlı arkadaşı zor ikna ettik. O sırada Çorum'da maden teknikerliği yapan Fatih'i telefonla aradık, olur dedi. Madenciler arasında kurucu olabilecek kimse olmayınca diğer seçeneklere yönelip sendikayı bir şekilde kurmaya karar verdik. 2014'teki DİSK sürecinin başında bizimle birlikte hareket eden Engin Kurşuncu, EMEP'in takındığı yanlış çizginin etkisi altına girip bizden kopmuş, Türkiye Maden-İş'in kendi eliyle yarattığı sözde muhalefet gruplarından birine önderlik etmişti. Mayıs 2018 civarı Tahir'le birlikte, Bağımsız Maden-İş için Engin'le görüştük. 2014'teki tutum nedeniyle bize karşı mahcuptu. O dönemki sürecin ardından Türkiye Maden-İş'in ve Soma oligarşisinin oyununa geldiklerini anlamıştı; sonuçta onların istediği adaylar seçilmişti. Ardından Engin madenden atılmış, 2018'de görüştüğümüzde Aliğa'da metal işçiliği yapıyordu. Kurucu olmasını istedik, o da vefalı davranarak kabul etti. Madenciler arasından kurucu olma cesaretini gösteren kimse çıkmıyordu. Akhisar'da zeytinyağı fabrikasında çalışan arkadaşım Halil ve Manisa'da metal işçiliği yapan, Maltepe Belediyesi direnişinden tanıdığım İlhan'la konuştum. O da kabul etti. Tahir, Gökay, Engin, Halil, İslami, Fatih ve İlhan'la, 2018'in Haziran ayının ortasında kuruluş dilekçesini verdik.

Tahir Bağımsız Maden-İş'in kurucu genel başkanı oldu. Hep bağımsız sendika diyorduk, Tahir adında da bağımsız

kelimesi olsun istedi. Böylelikle Bağımsız Maden-İş oldu. Genel merkez binası olarak bir binanın beşinci katında küçük bir oda tuttuk. Aralık ayının 18'ine kadar sadece öncü işçileri üye yapacak şekilde bir kongre süreci planladık. Kuruluşun ertesi günü Tahir, yaklaşık 5000 madencinin çalıştığı iş yerinin tertip alanında, yer altında ve üretim ayaklarında kuruluş haberini duyan madencilerden samimi tebrikler aldı. Bunu mutlulukla, gururla dile getirişini unutmam. “Biz çok büyük bir şey yapmışız” diyordu. Haklıydı.

İlk kez bir kazmacı ustası genel başkan olmuş, madencilerle beraber tertibe giriyor, yer altına inip kazma sallayıp kömür içindeki yüzüyle tekrar yeryüzüne çıkıyor, servise madencilerle binip kendi evine gidiyordu. Tahir, her madencinin alabileceği alternatif bir duruşu temsil ediyordu. Ve bunun sonuçları gerçekten muazzamdı. 18 Aralık'ta kongre gününe geldiğimizde, 54 öncü işçiyi üye yapmıştık. Çoğu Soma havzasındandı. Milas ve Murgul'dan birkaç üye vardı. 51 işçiyle kongreyi topladık. Tahir istişarelerle bir liste oluşturmuştu. Kurucu genel başkan oldu. Orada yaptığı [konuşmayı](#) aramızdan ayrılışı sonrasında tekrar tekrar dinledim.

İlk kongreyle ilgili sevgili İrem Az'ın *1+1 Express*'te oldukça iyi bir değerlendirmesi vardır. İrem Amerika'da bir üniversitede doktora yapan, tezi için Soma'da maden işçiliği örüntülerine dair antropolojik ve sosyolojik bir araştırma yürüten ve bu vesileyle tanıştığımız bir arkadaştı. Tez çalışması nedeniyle Soma havzasında uzun süre yaşadı. Bu süreç içerisinde Tahir'le oldukça sıkı bir dostluğu, yoldaşlığı inşa etti. Tahir dışarıdan gelen, okuyan, araştırma yapan insanlarla diyalog içinde ol-

mayı hep önemseyen biriydi. Fakat diğerlerinden farklı olarak İrem Tahir'in aynı zamanda dertleştiği, yürütülen çalışmalarından, sendika içi, aile içi sorunlara kadar canını sıkın ya da onu sevinçli kılan her konuda konuştuğu, fikrini önemsemediği biri oldu. İrem tez konusu gereği madencilerin eşleri, çocukları, anneleri, babaları, kardeşleriyle de mülakatlar yapıyordu. Tahir'in ve yakınlarının ailelerini, yaşantılarını da biliyordu. Bu bilme hali de Tahir'in dertleşme fasıllarını artıran bir etmendi.

İrem'in yazısında ele aldığı gibi Tahir, kendi maddi koşulları ve korkuları ile diğer madencilerin durumu arasındaki ortaklıkları ve farkları anlıyor, madencilerin korkularını da cüretlerini de görüyor, çok iyi bir dinleyici olarak hem samimiyet hem şevk ve umutla cevap üretiyordu. Bu sayede birlik olma duygusunu geçirebiliyor, o an sonuç almasa da işçilerin aklında ve yüreğinde yer ediyordu. Tahir'in politik iddiasını sınıf çizgisinde büyütme iradesi bu şekilde güçleniyordu. Geçen dört yıldan kendisi adına büyük şeyler öğrenmiş, tecrübe etmişti. "Olacak bu iş" diyordu. Sendika süreciyle birlikte, umutsuzluk cümleleri dilinden silindi. Sendikanın ilk olağan kongresine kadarki süreçte bir yandan öncü işçileri üye yapmaya çalışıyor, bir yandan işletme içi madenci sorunlarına müdahil olurken diğer yandan Soma Katliamı öncesi ve sonrası işten atılan, emekli edilen madencilerin ödenmeyen tazminat sorunlara el atalım istiyordu. Bu konuda sendikada beş altı kez toplantı yapmaya çalıştık, çağrılar, görüşmeler yaptık. Ancak gelen madenci sayısı beş on kişiyi geçmiyordu. Toplantılara Carlos, Ercan, Selahattin, Arif, Hüseyin gibi emekli ya da işten atılmış tazminat mağduru madenci arkadaşlar ge-

liyordu. Bu arkadaşlar da geçimlerini sağlamak için inşaat ve tarımda yevmiyecilik usulü işler yapıyorlardı.

Aralık 2018’de gerçekleşen ilk kongreden hemen sonra, Ocak 2019’un başında Ayşegül Hoca’nın yeğeni Rüstem aradı, o da atılıp tazminatını alamayan madencilereydi. “Abi biz yirmiyeye yakın işçiyile toplantılar yapıyoruz. Sarı sendika tamamen kapıları kapadı işçilere tazminat konusunda. El atar mısınız?” dedi. Tabii ki dedik. Görüşmeye Tahir’le gittik. Gruba Bayat köyünden Çetin ve Kırkağaçlı topçu Mustafa önderlik ediyordu. Sonradan hepsiyle kardeş, dost olduğumuz Hikmet, Başçavuş Mehmet, Gelenbeli İshak, Kütahyalı İsmail, Kırkağaçlı Zekeriya gibi arkadaşlar vardı. Konuştuk, zorlu bir yol ama imkânsız değil dedik. Disiplinli, birbirimize güvenerek, dışarıdan yapılan propagandalara aldanmadan, kenetlenerek hareket edersek bu işi başarırız dedik. Bir hafta sonra sendikanın yeni binasında toplandık (Bu binanın tadilat sürecinde de Tahir’in çok büyük emeği vardır). O toplantıdan uzun sürecek, bizim ve Soma’nın kaderini şekillendirecek bir mücadele kararıyla çıktık. Tahir ve Gökay yapabilir miyiz, başarabilir miyiz gibi sorular sordular. Bize bağlı vb. cevaplar verdik, uzun uzun konuştuk. Tahir “Bize bağlıysa çözeriz, bu iş olacak” dedi.

Sendikanın mücadele anlayışını yansıtacak, tanıtacak, etrafında oluşacak kazanımlara, sendika kuruluşunda yer alan ya da yeni katılacak işçilere mücadeleci sendikanın duruşuna dair somut fikir verecek başarı hikayelerine her şeyden çok ihtiyacımız vardı. Kamil Abi “örgütlenmeye yoğunlaşalım, bu işin başarılması çok zor” diye bizi zorluyordu. Onunla birkaç defa ülkedeki maden bölgelerini dolaştık,

yeni ilişkiler geliştirip komiteler oluşturmak üzere. O süreçte birkaç kez de ben Umut-Sen'den arkadaşlarla birlikte dolaştım. Zonguldak, Bartın, Fatsa, Murgul, Artvin Cerattepe, Muğla Milas, Çine, Denizli, Aydın, Hekimhan, Arguvan, İliç, Divriği, Kangal, Dodurga, Ermenek, Elbistan gibi noktalarda madencilerle ilişkiler geliştirdik.

O sıra hem Tahir hem de Gökay, İmbat Madencilikte işçiliğe devam ediyorlardı. Sendikal faaliyete ayırdıkları zaman dilimi yükseldikçe aile içi ilişkilerde zaman zaman gerilimler yükseliyor, zaman zaman bu gerilimleri yönetmekte zorlanıyorlardı. Hem madene git hem çiftçilik, hayvancılık yap hem çocukların ve ailenin ihtiyaçlarını organize et hem de sendikal faaliyet yürüt! Denge kurması, adaptasyon sağlanması zor bir durumdu. Mücadele geliştikçe, sendikaya daha fazla zaman ayırmaya başladıkça bu gerilimler sıklaştı. Dertleşmeler, ailenin diğer fertleriyle konuşup durumun zorunluluklarını paylaşmak gibi süreçler olağanlaştı, yoğunlaştı.

Soma Holdinge bağlı işletmeler ve Uyar Madencilik işçileriyle tazminat haklarının alınmasına dönük mücadeleye başladık böylece. İlk eyleme seksene yakın madenci katıldı. Olumlu bir başlangıç olarak değerlendirdik. Tahir genel başkanımız olarak konuşmalar yapmaya, eylemlerin öncesini, sonrasını organize etmeye başladı. Konuşmasındaki Çepni şivesi zaman zaman sendika içinden ve dışından eleştiriler alıyordu. Bazen bundan olumsuz etkileniyor, morali bozuluyordu. “Umursama, içinden geldiği gibi konuş, kim ne derse desin boşver, madenci senin samimi olduğunu bilir, biliyor, onlar şiveyi değil, konuşmanın ruhunu önemser. Kendi çıkar-

ları için konuştuğunu, dövüştüğünü biliyorlar, önemli olan tek şey de bu, gibi telkinlerde bulunuyordum. Yine de benzer eleştiriler geldikçe “acaba diksiyon kursuna mı gitsem” gibi fikirlerle çıkar gelirdi. “İstiyorsan git ama bunca yoğunluk içinde vakit bulmazsın ki” deyip geçiştirirdim.

Tazminat mağduru mücadelesi için sürekli yürüyüşler ve basın açıklamaları gerçekleştiriyorduk. Mücadelenin birinci adımını, taleplerimizi önce Soma havzasında yaşayan madencilere ve esnaflara anlatmaktı. Pankartımızda *Soma Holding ve Uyar Madencilikten 3500 Tazminat Mağduru* imzasını atmamız, kalabalığın çoğunu oluşturan Soma Holding mağduru madencilerin bazılarında tepki alıyordu. “Uyar Mağdurları katılmıyorlar, biz neden onların adlarını da pankarta yazıyoruz” diyorlardı. Uyar mağdurlarından sadece iki işçi vardı mücadelede: Yörük çocuğu Savaştepe’li Mehmet Ali Kılıç ve Adanalı Süleyman Salık. Tahir şöyle yanıtlıyordu: “İki kişi de olsa Uyarlılar burada. Sadece iki arkadaşımız bu mücadelede olsa da bu isim burada duracak. Kapsayıcı olmak zorundayız. Bugün sarı sendikanın oyunları nedeniyle yanımızda olmayan Uyar Madencilik işçileri göreceksiniz ki zamanla bizim yanımızda olacaklar.”

Soma Katliamı öncesinde ocakları kapatılmış, işten atılmış, mahkemede kazanmalarına rağmen, işverenin mal varlığını devlet kurumlarının nezaretinden kaçırmaması nedeniyle tazminatlarını icra yoluyla tahsil edememiş 1000’in üzerinde Uyar Madencilik mağduru madenci vardı. Çok büyük çoğunluğu paralarından umudu kesmişti. Bir bölümünü de sarı sendika, bizden uzak tutmak için hakkımızda yüzlerce yanlış

bilgiyle manipüle ediyordu. Bu gruba bizim terörist, provokatör, vatan millet düşmanı olduğumuzu söylüyorlardı.

Biz bu esnada dosyalar hazırlayarak işçilerin üyesi oldukları, oy verdikleri partilerin ilçe örgütlerine, il örgütlerine, vekillerine, kaymakamlara, valilere, odalara, derneklere yollayıp sorunların çözümünde taraf olmaya davet ediyorduk. Madenci heyetleri her görüşmeden olumsuz izlenimlerle, kendi politik çizgileriyle yüzleşmiş olarak dönüyorlar, bu görüşme içeriklerini kalabalık işçi meclisi toplantılarında ayrıntılarıyla diğer işçilere anlatıyorlardı. **Madenci heyetlerinin paylaşımları, madencilerin çıkarlarının karşısında konumlananlarının yerel siyasi ilişkilerini açığa çıkarıyor, sorgulamalara neden oluyordu.**

Madencilerin kalbinde Özgür Özel'in yeri ayrıydı; sebebi de 13 Mayıs 2014 öncesinde, Özel'in mecliste baretle yaptığı, bir katliam olacağı uyarısıydı. Özel'i CHP'den ayrı bir yere koyuyorlardı. Ve tazminat mücadelelerinde de işçinin inisiyatifini gölgelemeyen, kendini öne çıkarmayan ve reklamını yapmayan bir tarzda yer aldı. Madencilerin çizdiği sınırlara, hassasiyetlere özen göstererek süreci takip etti. Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu'yla birlikte ve mütevazı şekilde, işçilerin talep ettiği meclis içi ve dışı bütün süreçlerde önemli bir kolaylaştırıcılık görevi yürüttüler. Bu dostlar, hâlâ alacağı olan madencilerin haklarının alınması konusundaki çabalarımızın, meclisteki en büyük destekçileri. Tahir de Ali Faik de tutumlarından etkilenmişlerdi. 2020 yazındaki kazanımdan sonra "Özgür ve Ahmet Vehbi'ye özel bir teşekkür edelim" demişlerdi. Bu satırlar, onların teşekkürünü iletmiş olsun.

2019'un yaz aylarında tazminat mücadelesi yavaş yavaş Soma gündeminden ülke gündemine taşınmaya başladı. Bağımsız Maden-İş Soma maden işletmelerinde tanınmaya, sevimye başlandı. **İş yerlerinde sorun yaşayan her bir madenci ilk önce Tahir Çetin'e ulaşmaya başladı.** Bir yandan iş yerlerinde yaşanan her sorunla ilgili hem doğrudan işletmelere hem de Enerji Bakanlığı, Çalışma Bakanlığı, CİMER gibi kurumlara yazılar yazıp sorunları iletiyor, denetim taleplerinde bulunuyorduk. İş yeri sorunlarıyla ilgili basına açıklama yapıyorduk. Böyle yoğun bir etkinlik, eylem, mücadele pratiği madencilerin ilk kez yaşadığı veya uzaktan şahitlik ettiği bir şeydi. Tahir o süreçte hem Umut-Sen Genel Meclisinin bir parçası olmuştu hem de Umut-Sen Ege Bölge Koordinasyonunda diğer iş kollarındaki işçilerin örgütlenmesini yürütenler arasındaydı. Kınık'ta *Komite* dergisinin dağıtımını da yapıyordu. Dergiyi verdiği arkadaşlarıyla da tartışıyordu. **İşçilerin kendilerini ve iş arkadaşlarını temsil edecekleri odaklardan dışlanmış veya kovulmuş olması, Tahir'in kafayı taktığı en önemli şeylerden biriydi.** İşçi, çiftçi, emekçi belediye meclisine seçilemiyor, belediye başkanı olamıyor, milletvekili olamıyor, kendi sendikasına yönetici olamıyordu. Sağda da böyle solda da böyle olduğunu görüyordu. “Beş yılda bir gidiyoruz önümüze konan listelerden birine oy veriyoruz çoğunluğun konumu böyle. Buna son vermenin yolunu bulmamız lazım” diyordu. Bazen “sadece işçilerden oluşan bir parti kuralım” diyordu. Bazen Kınık'ta, Soma'da, Savaştepe'de, Kırkağaç'ta madencileri bağımsız belediye başkan adayı olarak çıkarmayı düşünüy-

yordu. Ben “zaman var, bütün bunlar olabilir” diyordum. O düşünüp taşınıp sonra aynı gülümsemeyle bana dönüp “Olacak” diyordu.

Ağustos 2019’da tazminat mücadelesi veren işçilerle gerçekleştirdiğimiz toplantılarda sorunları yaratan muhatapların Ankara’da olduğunu, dolayısıyla muhatapların karşısına çıkmadan sorunu çözemeyeceğimizi tartıştık. Yaya olarak gerçekleştireceğimiz ve yaklaşık bir ay sürecek Ankara Yürüyüşü ile sorunlarımızı geçtiğimiz yerlerdeki emekçi halka, basına ve tüm ülke halkına anlatabildiğimiz oranda, siyaset üzerinde etki kazanabileceğimizi ve dolayısıyla devlet kurumlarını ve iktidarı hakların ödenmesine dair çözüme zorlayabileceğimizi konuştuk.

Büyük Ankara Yürüyüşü kararını aldık ama beş kuruş paramız yoktu. Sendika kiramızı bile ödemekte zorlanıyorduk, doğru düzgün aidat vb. gelmiyordu. Sendika yöneticisi arkadaşlar da eleştiriyordu, altından kalkamayız diye düşünüyorlardı. Tahir “İmkânsız diye bir şey yoktur” dedi. Sosyal medyadan indirdiği bir görselde yazan, Che Guevara’ya ait sözü gösterdi arkadaşlara: “Gerçekçi ol, imkânsız iste.” “Biz işçiler her şeyi üretiyoruz, yaratıyoruz, mücadelemiz de imkânsızlıkları aşar, aşmanın bir yolunu bize gösterir” diye de ekledi. “**Aç kalırız, eksikliklerimiz olur, insanlar hangi koşullar altında mücadele ettiğimizi görür, sahip çıkar, dayanışma gösterir ya da göstermez. Biz de bu yokluklar içinde elimizden ne geliyorsa onu yapmış olduğumuzu gösteririz madenciye. Başaramazsak da madenciler ve halk bize der ki en azından ellerinden gelen her şeyi yaptılar. Bunun onuru yeter bize**” dedi.

Tahir'in böylesi sade, tasarlanmamış, spontane, içten inisiyatifleri olmasaydı, bu tarz ketleri aşmak çok mümkün olmazdı. Önderlik yeteneği mücadelenin içinde daha da gelişiyor, ona katkı sunuyor, mücadeleden de sürekli öğreniyordu. O mücadeleyle karşılıklı ilişki kurmayı biliyordu. İşçilerle her diyalog kurduğunda, yürütülen mücadelenin yaşamlarına yansımalarını merakla öğrenmeye çalışır, oradan sonuçlar çıkartıp yeni öneriler üretirdi. Bu tarz, onun tasarlanmış davranışlar silsilesi değil, doğal yaşam akışının bir parçasıydı. Babasıyla ve eşiyile de çocukları, kardeşleriyle de Kınık'ta, Soma'da, maden ocağında da herkesle konuşma, dertleşme biçimiydi bu.

Bağımsız Maden-İş'in Aralık 2018'deki 1. Olağan Genel Kurulundan sonra İmbat Madencilikte sendikanın etkisi artınca, işletme yöneticileri ve sarı sendika Tahir'i işten atmak

için hamle yaptı. Amirlerden birinin bir işçiye yaptığı haksızlığa itiraz ettiği için disipline sevk edildi. Bu Tahir'in gücüne gitmişti. On dört buçuk yıldır çalıştığı işletmede tek kez kartı bağlanmamış, tek bir uyarı almamıştı. Üstelik şimdi sendikanın genel başkanıydı ve bu disiplin hamlesini sendikasına yapılmış bir saygısızlık, bir saldırı olarak gördü. "Başka bir sendikanın [Türkiye Maden-İş] karar sürecinde olduğu disiplin mekanizmasını tanımıyorum" dedi yazılı olarak verdiği savunmada. İşletme bir hafta sonra görüşmeye çağırdı. Tahir bu kez aynı tavrı sözlü olarak iletip direnmeye başlayacağını, işletmeyi terk etmeyeceğini ilettili ve bunu sosyal medya hesabından duyurdu. Aslında sene başında emeklilik süresi dolmuştu ama o madende çalışmaya devam ederse örgütlenmeye daha faydalı olacağını düşünüyordu. Sosyal medya hesabından işletme ve sarı sendikanın yaptıklarını teşhir edince bu kez işletmenin Genel Koordinatörü Gökalp devreye girip kararı ortadan kaldırdı. Bir hafta boyunca iş yerine gitmediği günlerin de yevmiyesini ve sigortasını yatırdılar.

Başkan direndi ve kazandı. Tahir de işletme yöneticileri de bu kazanımın arkasındaki şeyin farkındaydı: Binlerce maddencinin ona duyduğu sevgi ve saygı. Eğer zorlasalardı maddenciler başkana yapılanın hesabını hep birlikte sorarlardı. O gün iş yerinden dönünce bana "Başo bu bir güç meselesi dedi. Bunca gece gündüz çalışmamızın sonucudur bu güç" dedi. "Sevgiden, saygıdan, inancımızdan, samimiliğimizden, ayrımcılıkları aşmamızdan, her kesim içinde kararlı, dürüst bölükler oluşturmamızdan, cesaretimizden, eşimizden, çocuklarımızdan çaldığımız zamanı doğru, ahlaklı şeylere

ayırmamızdan oluşuyor bu güç” benzeri sözlerle devam etti. “Gaza gelme, nerdeyse devrimin kuvvetleri hazır diyeceksin” dedim. Kıkırdarak güldü, “O da olacak” dedi.

Tahir Eylül başında beni aradı, buluşmak istedi. Eski model Renault Clio’suyla aldı beni (Tahir’in aracı, sendikanın yönetici neferi Serkan Karabacak’ın aracı, Çetin Erkalkan’ın aracı ve sevgili Ali Faik’imizin kazada da kullandığı araç uzun süre bizim elim ayağımız oldu). “Nereye gitmek istersin?” dedi. “Görmemi istediğin ama henüz göstermediğin herhangi bir yere gidebiliriz” dedim. Kozak Yaylası’na doğru sürdü. Çocuk yaşta buralarda çalıştığını, bölgede çok sayıda anısının

olduğunu anlattı. Araçtan indik. Mantar topladığı ormanın derinlerine doğru yürüdük, bir çeşmenin başında oturduk. “Sevinç’i takdir ediyorum” dedi. “Bunu mu konuşacağız” diye cevap verdim takılarak. “Yok konuya girmeye çalışıyorum” dedi. “Sen hep yollardasın, evden uzaksın, senede bir ay görüşüyor musunuz görüşmüyor musunuz belli değil ama o bunu anlıyor, kavlıyor. O anlamazsa sen bir gün buralarda olamazsın. Yani bunun yükünü esasen o taşıyor. Tamam, o da yoldaşımız ama, zor yine de kadın için yalnızlık” dedi. “Tahir konuya gel” dedim tekrar.

Sonra evdeki durumları anlattı uzun uzun. “Çocuklar büyüyor, ergenlikleriyle ilgili sorunlar var, Ahmet okuldan ayrıldı, kötü arkadaşlar edinmesinden korkuyorum, Nursel mücadelemi anlıyor. Annem, babam çocuklarla ilgilenemiyorsun, sonra toparlayamazsın, diyorlar. 20 tane ineğin bakımı, sağımı, yemi var, işe gidiyorum, sendikal faaliyetle uğraşıyorum... Hiçbirine yetişemiyorum. Paramparça oldum, hepsini çözmek istiyorum ama boğuluyorum, emekli olmaya karar verdim” dedi. “Emekli maaşıyla geçinmek zor ama birlikte çare düşünürüz. Kendimi mücadeleye daha çok vermek istiyorum, daha çok yoğunlaşmak istiyorum, diğer illerdeki örgütlenmelere gidip gelmek istiyorum sizlerle. Bunun tek çaresi de emekli olmam” diye devam etti. Dedim ki “Tahir, kendi gerçekliğini en iyi sen bilirsin, zaten iş yerinde yöneticimiz olan çok sayıda arkadaş var, onlar bu sayede daha fazla inisiyatif alırlar. Üstelik Ankara Yürüyüşü başlıyor, daha çok zaman ayırman gerekecek durumlar olacak. Emekli ol, sıkıntı yok. Hem çocuklara hem mücadeleye hem de sevdiğin doğa-

ya daha fazla vakit yaratmış olursun” benzeri bir cevap verdim. “Ya ben emekli olarak sendikaya ihanet ediyormuş gibi hissediyordum, acayip rahatladım şimdi” dedi.

Güpgüzel Ali Faik İnter

Ankara Yürüyüşü'nün hazırlıkları yetişmeyince 20 Eylül olarak açıkladığımız ilk tarihi Ekim ayına çektik. O arada Umut-Sen'in her yıl düzenlediği, sadece direnen, örgütlü, öncü işçilerin konuştuğu İşçi Forumu için İstanbul'a gittik. Tazminat mücadelesini yürüten işçi arkadaşlarımız da vardı. Ve onlarca işçi havzasından yüzlerce işçinin olduğu ortamda Tahir de konuştu. İşçilerle tartışmak, sınıf siyaseti konuşmak, başka bölgelerdeki örgütlenme, mücadele, direniş deneyimlerini dinlemek hoşuna gidiyordu. Her konuştuğu insanda kırk yıldır tanıyormuş, kardeşiymiş hissi bırakıyordu.

Soma'ya döndük ertesi gün. Yürüyüşe katılacak işçilerin listelerini çıkarıyorduk. Yüz kişi gönüllü olmuştum ama katılımdan endişe ediyorduk. Sabahında sayı düşer diye korkuyorduk. Yürüyüşe katılacak işçilerle toplantı yaptığımız ilk günden itibaren tüm süreci, olası senaryoları, başımıza gelebilecek saldırı, gözaltı gibi ihtimallerini konuşmuş, tartışmıştık. Her kararımızı meclis toplantılarıyla, herkesin fikir beyan ettiği ortamlarda alıyorduk. Bu tarz tüm işçilerde güven sağlıyordu. Şu tür ifadelerle tarzımızı paylaşıyorduk: “Biz Tarzan, Don Kişot değiliz, kavgaysa birlikte kavga edeceğiz, gözaltıysa birlikte alınacağız. Biz şunun sözünü veriyoruz: Kendi kafamızı kırdırmadan tek bir işçinin turnağının incinmesine müsaade etmeyiz ama bizim kafamız kırılırken seyreden hiç kimseyle de yol yürümeyiz.

Hak sizin hakkınız, kavga sizin kavganız, haklı bir kavga verilmediğini düşünen varsa uzak dursun. İlk kez böylesi mücahedelelere katılan işçiler için korku normaldir, korkan bunu soru olarak ifade etsin hepimiz bunu tartışarak korkunun nedenlerini birlikte giderelim.” Madencilerin en çok endişe ettikleri şey gözaltı olursa bunun sicillerine işleneceği ve bu sicil sonrasında çocuklarının geleceğini etkileyeceği hususu ve bizimle beraber davrandıkları için çocuklarının madenlere ve devlet işlerine alınmayacağıydı. Bu tür sorulara, endişelere defalarca hakikatleri, yasaları, geçmiş işçi mücadelesi deneyimlerini anlatarak yanıt verdik. Ancak yürüyüş günü gelip çatığında güzergâh boyunca oluşacak ihtiyaçları karşılamak konusunda eksikler çoktu. Bir önceki gece aradığımızda, listede bulunan işçilerin bir kısmı telefonlara yanıt vermedi.

Sabah sendikaya 100 kişilik gönüllü listesinden 42 işçi geldi. Meydana çıktık. Yoğun bir polis gücü, TOMA’lar, akrepler Soma’yı adeta kuşatmıştı. 13 Mayıs 2014’te bile o kadar kolluk gücü yoktu. “Dayı bunlar bize çok ilgi göstermiş” dedi Tahir. Biz tazminat mağdurları toplantısında işçilere şunu söylüyorduk: “Basın açıklamalarımıza, eylemlerimize ne kadar çok kolluk gücü gelirse çözüme o kadar daha yakınız.” Önceki basın açıklamalarına da kolluk geliyordu. Ancak bu kez yürüyüşümüzü engellemek için en az on kat kalabalıktı kolluk gücü. Bu durum işçilerde korku yerine hoşnutluk yarattı. “Galiba olacak!” duygusunu artırdı. Meydanda yapılan uğurlamaya geniş bir katılım vardı. Emniyet bizi meydandan çıkarmamak üzere çok uğraştı, sonra Soma Mezarlığı’na kadar izin verdiler. Büyük bir kortejle meydandan madenci hey-

keline geldik, oradan tek sıra mezarlığa yürüydük. 301 maddenci kardeşimizin mezarlığı ziyaret edildi, dualar okundu.

Tekrar çıktık. Önümüz daha kalabalık bir kolluk gücüyle kesildi. Pazarlıklar uzayınca Tahir'le birlikte yürüyüşçü topluluğu tek sıra halinde yürümeye yönlendirdik. Önümüzü kesmeye çalıştılsa da durmadık. On kilometre ilerdeki Kırkağaç Çamı alanına kadar böyle sürdü. Devlet oraya çok daha büyük bir kolluk yığmıştı. Yola barikat kurulmuştu. Önümüzü kestiler, "asla yürütmeyeceğiz" dediler. Tansiyon sürekli yükseliyordu. Hepimiz ayrı ayrı konuşmalar yapıyorduk. Emniyet yetkilileri gelip sert tehditlerde bulunuyor, umursamadığımızı görünce daha da agresifleşiyorlardı. Kararlılığımızı kavramaları üç günlerini aldı.

İlk gece yol kenarında kaldık. Uyduruk çadırlarımız vardı. Tahir'le aynı çadırdıydık. Yağmur yağmaya başladı, sırsıklam olduk. Üşümeye başladık. Yağmurdan ıslanmış iki çadır daha vardı. Titreye titreye sabahı ettik. Sabah tekrar barikata yüklendik. Akşama doğru bizden Enerji Bakan Yardımcısı ile Ankara'da görüşecek bir heyet istediler. Tazminat mağduru işçilerden üç kişi, Tahir, Kamil Abi ve Av. Mürsel'i heyet olarak seçip yolladık. Onlar dönünceye kadar yol üstündeki gerilimli konumumuzu koruduk. Bir taraftan da korunaklı bir çadır alanı inşa ettik çam alanında. Soma ve Kırkağaç arasındaki direniş noktamıza madenciler, halk ve emek örgütlerinin yoğun ziyaretleri başladı. Beklediğimiz gibi, önümüzün kesilmesi ülke kamuoyunda da tartışmalara yol açtı. Ertesi gün heyetimiz döndü, tek tek izlenimlerini anlattılar. İkinci bir randevu verilmişti, müzakereler başlamıştı. Müzakerelerin başlama-

sı hem direnişçilerde hem de Soma havzasında çözüme dair umut yarattı. Direniş alanında sıkı bir iş bölümü yaptık. Orada kalacaktık. Süre belli değildi. Kolektif, disiplinli bir direniş ortaya koymazsak sonuca olumsuz etki ederdi. Tahir bakanlık ve meclis görüşmelerinden dönünce, kamuoyunda yürüyüşün geniş bir yer edindiğini gördü. “Ben gücümüzün farkında değilmişim” dedi, “Bu iş olacak, her şey olacak.” Ömründe ilk kez hem emniyetle hem bakanlık ve meclisle bu şekilde muhatap olmuştu ve yaptığımız şeyin kamuoyundaki yansımalarını deneyimlemişti. Sezgisel olarak farkında olduğu sınıf gücünün, halkın diğer kesimlerinin de sempatisini ve dayanışmasını etrafında toplayan somut bir güce nasıl dönüşebileceğinin bir örneğine önderlik ettiğinin farkındaydı. Her zamanki heyecanlı, aceleci, motive etmeye dönük yorumlarını artırmıştı.

Dördüncü gün biz yol kenarında direnişe devam ederken beyaz bir Doblo araçla, yirmili yaşlarda, hafif kirli sakallı bir genç geldi. Hemen karşımıza park etti. İki üç saat boyunca çam alanın duvarına baret vuruşumuzu, slogan atışlarımızı, konuşmalarımızı izledi. Sonra gitti. Ertesi gün daha erken bir saatte geldi, yine birkaç saat izleyip gitti. Üçüncü gün daha da erken geldi, yol kenarındaki konumumuza daha yakın bir yerden izledi ve sonunda yanaştı yanımıza. **“Ben de katılabilir miyim sizin için bir sakıncası yoksa?” dedi kekeleyerek, heyecanlı.** “Katıl elbette, bir mahsuru yok ama neden katılmak istiyorsun?” dedim. “Babam için” dedi. “Babası tazminat mağduru olanlar da katılıyor” dedim. Bunun üzerine şunu anlattı: “Rahmetli babam tazminat mağduru değil. Ben altı yaşındayken 2002 yılında Soma Holdinge bağlı bir işletmede iş cinayetinde öldürülmüş. Olay anında orada olan arkadaşları, önce babamın lehine olan ifadelerini şirketin baskısıyla değiştirmişler. Genelde bu tür durumlarda buralarda dava açılmaz ama dedem dava açmış. 18 yıl oldu, mahkeme lehimize sonuçlanmasına rağmen babamın hakkını hâlâ alamadık. Yanlış anlama abi, mesele para değil, bu kadar zalimleşen patronlara karşı babamın mesai arkadaşları olan madenci abilerimle beraber olmak istedim. Evde, işte duramıyorum üç gündür.”

27 yaşında iş cinayetinde ölen maden işçisinin, yani Ali Faik İnter’in babasının adı Ramazan İnter’di. Karşımızda konuşan o zaman 23 yaşında olan, Türkiye Kömür İşletmelerinde (TKİ) Ekskavatör Operatörü olan çalışan, Kütahya’nın Simav ilçesinin Bedirler köyünden, annesi Nuran Abla ve

kardeşi Ekber’le Soma’da yaşayan Ali Faik İnter’di. Önlüğü, bareti aldı; yol kenarında yere bağdaş kurarak dizilmiş, çoğunun yaşı ilerlemiş madencilerin arasına oturdu. İlk günlerde kafamda ona dair kaygılar oluşmuştu. TKİ gibi Soma’da ayrıcalıklı olan bir iş yerinde çalışıyordu, bizimle olmak onu işinden edebilir mi acaba diye düşünüyordum. Tahir’le de paylaştım bu kaygımı. “Çok iyi çocuk, bu yetimlerin hakkı yenir mi abi ya... Ben konuşurum” dedi. Tahir. Ali Faik’e gidip “Bak bizim için terörist, provokatör, vatan, millet düşmanı diyorlar. Sizin iş yerinde de sarı sendika örgütlü, işinden ederler seni ona göre” demiş. **“Abi iş umurumda değil, ben babamın onuru, gururu için buradayım. Sizi araştırdım, bazı basın açıklamalarınızı izledim, konuşmaları dinledim. İnternette hepimizi buldum. Siz güzel insanlarsınız. Kim ne derse desin, buradan daha ayrılmam”** diye yanıt vermiş Ali Faik.

O günden sonra varlığıyla, aracıyla direnişin en aktif, en çok sorumluluk alan kişilerinden oldu. İşten rapor alır, izin alır, alandan ayrılmazdı. Gece ikilere kadar kalır, sonra eve giderdi. Sonlara doğru alanda da kaldı, arabasının içinde uyudu. Babasının mahkeme sonuçlarını içeren dosyayı da müzakerelere kattık. Sonraları Ali Faik müzakere heyetinin de ayrılmaz bir parçası oldu.

Soma Kaymakamlığı’nın, Manisa Valiliği’nin yasaklamalarına hukuki itirazlarımızı yaptık. Manisa’daki idare mahkemelerinden biri sendikamızın lehine diğeri aleyhine karar verdi. Lehimize karar veren Manisa 1. İdare Mahkemesi, Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu’nun şehirlerarası yollarda barışçıl toplantı ve gösteri yürüyüşü yapıl-

masını yasaklayan maddenin iptalini istedi. Aylar sonra Anayasa Mahkemesi bu talebi uygun buldu. Ve şehirler arası yollardaki yürüyüş yasasını kaldırdı.

Soma Kırkağaç yolunun kenarında 33 gün süren direnişimizin sonucunda, Hizmet Alım sözleşmesiyle çalışan Eyzex İşletmesi işçilerinin tazminat ödemelerinin Ocak sonunda yapılacağı, rödovansla çalışan işletmelerdeki tazminat alacakları için 2020'nin ilk çeyreğinin sonuna kadar TBMM'de yasal bir düzenleme yapılacağı sözleri alındı. Bu sözlerin Enerji Bakanlığı'nın ve Türkiye Kömür İşletmelerinin internet sitelerinde paylaşılması üzerine direnişi sonlandırdık. Tahir Başkan evine en fazla 30 kilometrelik bir alanda direnişi sürdürmesine rağmen o 33 gün boyunca sadece bir gün duş almak için eve gidebildi. Bu onun evinden uzak kaldığı, evi dışında ikamet ettiği ilk deneyimdi. Direniş sürecinde her türlü görüşme ve müzakerenin yürütülmesinden yemek dağıtımına, mekânın rutin temizliğinin yapılmasından çay demlenmesine, sendikanın evraklarının ve gelir giderlerinin takip edilmesine, işçilerin bir yerden alınıp bir yere bırakılmasına, işçi katılımının artırılmasına dair stresli süreçlerin yönetilmesine kadar büyük iş küçük iş demeden her işe koştu. Of demeden, aman demeden, trip yapmadan çalıştı.

Artık direnişin sonuna yaklaşıldığında Ali Faik her işi kolaylaştıran bir özneye dönüşmüştü. Barış ve Kamile ile birlikte sendikanın sosyal medya hesaplarının yönetilmesi görevlerini daha o günlerde üstlenmeye başladı. İş yerinden ve mahallelerden arkadaşlarını direniş alanına getirmeye, bizlerle tanıştırmaya başladı. Bir yandan da "Abi iş yerinde vaktim oluyor

bazen, neler okuyayım?” diye sormaya başladı. Sonrasında da kitap ve film listesi talepleri devam etti. Bunlar Ali Faik’le aramızdaki diyalogların ayrılmaz parçalarından biri oldu.

Söylendiği gibi, Eynez işletmesinde çalışan 2856 işçinin tazminatları yatırıldı. Fakat rödovansla çalışan sahalar olan Atabacası, Işıklar, Geventepe ocaklarının işçilerine verilen yasal düzenleme sözü tutulmadı. Söz verilen tarih Mart sonuydu. Mart ayı geldi, geçti. Pandemi koşulları bahane edilerek uyarılarımız da kulak ardı edildi. Pandemiyle getirilen eylem yasakları kalkar kalkmaz, yasal düzenleme talebiyle tekrar basın açıklaması ve yürüyüşlere başladık. Artık eylemlerin ana konuşmalarını Tahir, Ali Faik ve diğer işçi arkadaşlar yapıyordu. Önceki direniş deneyimleri, örgütlenme çabaları içinde hem Tahir hem Ali Faik hem de diğer işçiler içinden öncüleştiren arkadaşlar eylemlerin tüm organizasyonunu tek başlarına üstlenip başarıyla yürütüyorlardı. Yaptığımız iki basın açıklamasının ardından, İçişleri ve Enerji bakanlıklarının bürokratları yeniden müzakere masasına çağırdılar. Ankara’da yapılan iki müzakere toplantısının ardından bizden bir yasa taslağı istendi. Taslak gönderildi. Yasa komisyona geldiği andan itibaren Soma Meydanı’nda geceli gündüzlü nöbete başladık.

Gündüz sıcakla, gece yattığımız yerlerdeki böceklerle boğuştuk. Yasa önce TBMM’nin ilgili komisyonuna, ardından da (mecliste grubu bulunan partilerin her birinin grup başkanvekillerinin imzasıyla) meclise getirildi. Nöbetin onuncu günü meydana kurduğumuz büyük bir ekrandan meclisteki yasa görüşmelerini takip ettik, büyük bir kalabalık vardı. Heyecan çok yüksekti. Alkışlar ve yuhalamalar zaman zaman

birbirine karışıyordu. 12 Eylül sonrası TBMM'den ilk kez işçiler lehine bir yasa geçmek üzereydi. Bu neoliberal tanrıların bütün vaazlarına ve kurallarına aykırı bir şeydi. Meclisten bu yasanın çıkmasını sağlamış madencilerin çoğunluğu, kazanımın bu boyutundan haberdar değildi. Ama madenciler o gün Soma Meydanı'nda bir kez daha, güçlerini devreye sokunca çözemeyecekleri hiçbir güçlüğün olmadığını deneyimlediler.

Yasa geçti, büyük bir sevinç Soma'ya yayıldı. Ali Faik'in o zamanki duygu durumunu hatırlıyorum. Babasının iş arkadaşlarının haklarını almalarını sağlayan bir mücadelenin parçası olmuş, bu mücadele başarılı olmuş, insanların sevindiklerini görmüş, buna katkı sunmaktan onurlanmıştı. “İçime bir parça ferahlık düştü abi, Uyar işçilerinin ve bizle-

rin kapsanmaması beni bir burktu ama biz artık gücüyle yasa çıkartmış madencileriz, durmaz yeniden mücadeleye devam edersek bizimkileri çözeriz” dedi. Tahir hangi yokluklar içinden bu noktaya tırnakla kazıya kazıya geldiğimizi anımsattı. Gökay’a, Çetin’e, Ali Faik’e Engin’e, Kamile’ye, Barış’a, Carlos’a ve diğer işçilere tekrar tekrar sarılıyordu. Kazanımın kapsamının dışında bırakılan eski Uyar Madencilik işçilerinin önemli bir bölümünü mücadeleden uzak tutan sarı sendikaya öfke kusuyordu bir yandan. Orada en öfkeli konuşmalarından birini yaptı. Sarı sendikaya yönelik, “hırsızlar, katiller, alçaklar, kan emiciler” gibi kelimelerle bezeli bir konuşmaydı. Sonrasında bu konuşmalar nedeniyle bizlere dava açıldı. Önceki bazı konuşmalarımızla ilgili olarak da “halkı suç işlemeye, isyana, mala zarar vermeye teşvik” suçlarını içeren davalar, soruşturmalar açılmıştı. Tarih 28 Temmuz 2020’idi. Tahir nereden, hangi noktadan yürüme-ye başladığımızı biliyordu, geleceğe doğru bakıyordu, evinin karşısındaki tepeden Bakırçay Ovasına saldığı bakış gibi. “Olacak” diyordu, “müthiş olacak.”

Sarı sendikanın oyunları

Biz direnişlere yoğunlaşmışken Soma’daki maden işletmelerinden birinin yöneticileri, işletmede çalışan sendika yöneticilerimizden birini işten atmakla tehdit etti. Bu sendika yöneticimizi evinden araçla adamlarına aldırıp ormanlık bir alan götürmüş, sözde ağzından Tahir’in ve benim hakkımızda suçlamalar almışlar. Yöneticilerin iddiasında göre, sendika yöneticimiz benim şirket yöneticilerine ölüm tehdidinde

bulduğumu iddia etmiş. Tahir'in de şirket ve çalışma koşulları hakkında, sendika yöneticilerinin adlarını kullanarak yanlış iddialarda bulunup bunları medya organlarına yaydığına dair sözler etmiş. Neresinden tutulsa elinizde kalacak bu iddialarla Soma Savcılığı hakkımızda soruşturmalar açtı. Bununla yetinmeyen şirket yöneticileri, ölüm tehlikesi altında olduklarını söyleyip savcılıktan koruma talebinde bulunmuş, Emniyet de koruma sağlamış.

Tahir'le birlikte ifade vermek için Soma Emniyete gittik. Polislerin tamamını tanıyorduk. Onlar da durumun absürtlüğünün farkındalardı. Sendika yöneticimiz olan ve bizden şikayetçi olan madencinin yeni çocuğu olmuştu, yeni evliydi ve geçimini sadece madenden sağlıyordu. Böyle bir kumpas düşmese, birazcık cesaretli davranırsa önder bir maden işçisi olma potansiyeli taşıyordu. Patronlar da onu o yüzden seçmişlerdi. Bizi zayıflatmak istiyorlardı, ancak artık iş isten geçmişti. Bütün Soma Havzası madencileri, Tahir'in önderlik ettiği bu mücadele etrafında sevgi ve saygıyla kenetlenmişti. Bunu Manisa, Kırkağaç, Soma Emniyetindeki tüm polisler de sarı sendikanın bazı yöneticileri de esnaf da biliyor ve söylüyordu. Savunmalarımızı yaptık. Savunmamızda dedik ki:

Biz de ölüm tehditleri alıyoruz, saldırılara uğruyoruz ama koruma talep etmiyoruz. Patron takımının sevmeyeni bu kadar çokken, bunlara yönelik daha önce de değişik saldırılar olmuşken şimdi bu adamların başına bir iş gelirse biz mi suçlanacağız? Böyle saçmalık olur mu? Biz zaten bunlara yönelik ne diyorsak Soma Meydanı'nda herkesin önünde açıktan ifade ediyor, eleştiriyoruz. Eğer böyle bir tehditte bulunduğumuza

dair somut bir kanıt var ise sonuçlarına katlanırsınız ama bu kadar mesnetsiz bir suçlamayla meşgul edilmemizin nedeni de bizi kriminalleştirmek, madencileri korkutmak, bizden uzak durmalarını sağlamaktır. Patronlara söyleyin böyle küçük kumpaslarla uğraşmasınlar, harbi olsunlar, işçileri bu adice hesaplarına alet edip ömür boyu diğer madenciler nezdinde onursuzluğa mahkûm etmesinler.

Ancak aylar sonra, bu soruşturmada kovuşturmaya yer yok denildi.

Sendika yöneticilerimizin asil konumda olanlarının bazılarını yönelik tehdit ya da satın alma girişimleri sürekli oluyordu. Üç asil yöneticimiz bu tür nedenlerle sendikadan ayrıldı. Tahir, bu arkadaşların düştüğü zavallı konuma üzülüyordu ama onlara kızmıyordu. Öfkesini doğru yere yöneltmeyi öğrenmişti. Patronlar ve onların yönlendirdiği sendikaya, resmi veya gayriresmi ilişkil ağlarına dair öfkesi giderek büyüyordu.

O sırada Ali Faik'i, üyesi olduğu Türkiye Maden-İş disiplinine sevk ettiler. Disiplin soruşturması yapılırken Ali Faik, kendisine sorulan soruları, disiplin soruşturma tutanağına yazılanları ara ara Whatsapp'tan bana gönderiyordu. O kadar zekiydi ki sordukları soruları tersine çeviriyor, onları bu soruşturmanın arka planında ne olduğunu anlatmaya zorluyordu. Soruşturma bizzat Türkiye Maden-İş genel başkanını Nurettin Akçul tarafından emredilmiş. Ali Faik'i, bu tür eylemler içinde olmaya devam ederse işinden de olabileceği yönünde tehdit ediyorlardı. Hemen arkasından asıl teklif yapıldı. Şayet bizlerle ilişkisini keserse önce iş yerinde temsilci

yapılacağını, ardından şubenin kendisine emanet edileceğini söylediler. Ali Faik “bunları neden teklif ediyorsunuz, ben kimim ki” diye cevap vermiş. “Babasının tazminatını alamamış, bu yüzden mücadele eden, dünyayı yeni yeni öğrenen biriyim, neden ben? Temsilcilik, şube başkanlığı için yarışan üç grup var, onların hepsi de deneyimli. Onlarla konuşun.” Sonra tekrar tehditler savrulmuş, tekrar satın alma girişimleri yenilenmiş. Diyalog üç saat sürmüştü.

Ali Faik oradan çıkıp yanımıza geldi: “Abi ben bu sarı sendikadan ayrılmak istiyorum, artık gücüme gidiyor” dedi, “Babamın katilleriyle yan yana olmak istemiyorum.” Tahir şöyle bir cevap verdi:

Ali Faik bizim her iş yeriyle ilgili stratejimiz ayrı. Orası devlet işletmesi. Bin kişi çalışıyor. Sen bize üye olursan sevindiriz elbette. Ama şartların daha iyi olması nedeniyle diğer hiç kimse bize gelmez. Özel işletmelerin aksine orasının elli yıllık seçim geleneği var, işçiler seçimlere etki edebiliyorlar. Ama orada sen komiteleri, meclisleri genişletirsen tamamını ortak bir davanın, değerlerin etrafında toplarsın ve böylelikle sarı katillerin oradaki krallığına son vermiş oluruz.

Ali Faik hoşuna gitmese de onaylamak için kafa salladı. Bu konu onun bize en sık açtığı dertlerin başında geliyordu. En son aramızdan ayrılmadan iki ay önce yine heyecanla geldi, “Abi bu muhalefet grupları sürekli beni kendi listelerine girmem için zorluyor. Biz genç madencilerden oluşan altmış kişilik meclis yaptık. Büyük küçük, eski yeni herkese bize saygı duyuyor. Bu etki büyüdükçe de muhalefet gruplarının yöneticilik teklifi yoğunlaşıyor. Bunlarla muhatap olmak istemi-

yorum. Biz yirmi kişiyle bağımsıza geçeceğiz” dedi. “Yirmi kişinin yirmisi de geçmez ama öyle diyorsan sen bilirsin, hadi başar” dedim. Üç gün sonra geldi ve sekizini ancak ikna edebildiğini söyledi. Ben de şuna benzer bir yanıt verdim:

Alim, sen o sevdiğin sekiz kişiye, yarın şu saatte sendikaya gidip üye oluyoruz de, sana yok diyemezler ama hiçbiri gelmez. Nasıl en güvendiğin yirmi kişiden sekize düşüysen bu kez de sekizden bire ikiye düşmek zorunda kalırsın. Bu durumda hem sen işçi arkadaşlarına olan duygunu kırarsın hem onlar sana karşı mahcubiyet duyarak da olsa uzak durur ve iletişimlerini sınırlarlar. Oysa altmış kişilik meclisle daha şimdiden iş yerindeki her türlü gelişmeyi etkileyebiliyorsunuz. Bağımsızlığa geçiş için uygun iklim ve şartlar da gerekir. Henüz öyle bir noktada değilmişiz gibi geliyor bana. Biraz düşün bu durum üzerine.

Her iş çıkışı kola, meyve suyu ve tatlı alıp mutlaka uğradığı Barış ve Selahattin’in evine ertesi gün de serseri vardiyasından çıkıp geldi. Ben ve Tahir de oradaydık. “Abi kendime üç yıl süre verdim. Meclis bu kez seçimlere bulaşmayacak, hiçbir muhalefet grubuna aday vermeyecek. Ama üç yıl sonraki seçimi kendi aramızda yürüteceğimiz istişareler ve bu üç yıl boyunca özelleştirmelere, maden sahalarının özel şirketlere peşkeş çekilmesine karşı yürüteceğimiz mücadelelere sundukları katkılardan türeyecek ölçütler üzerinden oluşan liyakate dayanarak biz belirleyeceğiz dedi. O arada ben de adalet yüksek okulunu bitirip önerdiğin gibi hukuk fakültesine geçiş için çabalayacağım” dedi.

O gün her zamankinden daha uzun konuştu. Hepimiz huyuyla dinledik. Hepimiz birbirimizi seviyorduk, karşılıklı. Bir-

birimizden etkileniyorduk. Ali Faik Barış'la daha özel dertleşmeler içindeydi. Yaşları yakındı. Sevgilileri, ayrılıkları, aşkları aralarında konuşuyorlardı. Kamile, Barış ve Ali Faik'in geeyik yaptıkları özel Whatsapp grupları vardı. Benimle bu konuları konuşmaya utanır, heyecanlanırdı. Ben varken böyle bir konu açılacak olsa, hemen yeni okuma ve film listesi konusuna ya da iş yerinde işçiler arasında tartışılan bir konuya ya da önderlik ederek kurdukları köy derneğiyle ilgili bir konuya geçiş yapardı. Onu zorlamazdım. Tahir'e büyük değer veriyordu, Tahir'in varlığının tüm Soma madencileri açısından kıymetini en iyi bilenlerdendi.

Bize "Abi başınıza bir şey gelirse merak etmeyin, ben buradayım" diye takılırdı espriyle. Devleti, sermayeyi, sendikaları tanımişti. Sertliklerini görmüştü. Gelecek mücadelelerin daha sert geçeceğini biliyordu. O öylesine takılsa da biz, sahiden başımıza bir iş gelirse Ali Faik'in her şeyi hakkıyla sırtlanacağına sonsuzca emindik ve ona çok güveniyorduk. Tahir onu en küçük kardeşi olarak görüyordu, öyle de fena seviyordu. Ali Faik "Abi beni örgütlenme çalışmalarına götürün, ben de öğrenmek istiyorum. Başka yerlerdeki çalışma koşullarını, oradaki madencilerin, işçilerin durumlarını görmek istiyorum" diye sürekli bizi sıkıştırmaya başlamıştı. Baş edemeyince onu da örgütlenme gezilerine katmaya başladık.

Ruhu olan yol

Birlikte altı yedi kez Çine, Milas, Aydın, Söke, Denizli, Çanakkale, Trakya örgütlenmelerine gittik. Bursa, Eskişehir, Gebze, İstanbul, Çerkezköy'de direniş ziyaretlerine git-

tik. Milas'ta işçilerle toplantı esnasında patronun adamının toplantıyı izlediğini fark etmiş, bize sessizce duyurmuştu. Sonra hep birlikte işçilerle adamı kovalamaya başladık. Adamın hızla kaçışını sık sık eğlenerek anlatırdı. Milas, Çine toplantıları sonrası, bir matematik dehası olarak ve Mösyö lakabıyla tanınan Ramazan Şahin Hoca'nın evinde kalırdık. Ramazan Hoca yıldızları, bilimi, matematiği coşkuyla herkeste heyecan uyandıran bir tarzla anlatırdı. 89 yılından bu yana, on binlerce öğrenciye gönüllü matematik dersi verdiği şahitlik etmiştim. Çok özel, çok güzel bir insandı. Onu da Uyar Direnişinin ortasında bir kalp krizi sonucu kaybettik. COVID koşullarında bir avuç insanla sessizce defnettik onu. Ali Faik, Mösyö'nün yıldızları, bilimi, matematiği anlatışından çok etkilenmişti. Ben erken sızar uyurdum. O gece yarısına kadar Mösyö'ye sorular sorup dinlerdi. "Mösyö benim ilkokul hocam olsaydı ben kesin bilim insanı olmuştum" diye takılmıştı bir sabah oradan çıkarken, "Adam sanki yıldızlarda binlerce yıl kalmış gibi abi" derdi hayret duygusuyla.

Bir keresinde Tahir ve Ali Faik'le birlikte, Milas'ta iş cinayetinde eşini kaybetmiş, iki kız, bir erkek çocuğu annesi olan, şimdi madenlerde tır şoförlüğü yaparak çocuklarını okutan Hatice Otlak Ablaya uğradık. İş cinayetinden sonra ölen diğer iki madencinin ailesine patron yükü paralar vermiş, mahkeme açmasının önüne geçmişti. Olaya şahitlik eden madenciler de ifadelerini değiştirmişlerdi. Hatice Abla eşinin amcası olan emekli öğretmen Fikret Turgut Hoca'nın da dayanışmasıyla dava açmakta ısrarcı olmuştu. Hatice Ab-

lanın eşini kaybettikten sonra yaşadıkları, Ali Faik'in babasının akıbetiyle neredeyse aynıydı. Ali Faik, Fikret Hoca, Hatice Abla ve çocukları ile kalabalık bir şekilde sohbet ettik. Ben sık sık ziyarete gittiğim için aileyle hukukum güçlüydü.

Olayın üzerinden üç yıl geçmiş olmasına rağmen Hatice Abla katil patronlara öfkesini koruyordu. “Mahkeme gerekli cezayı kesmez ise ben keseceğim, bedeli neyse ödeyeceğim” diyordu. Patron değişik kanallarla bazen tehdit ederek bazen satın alma girişimleriyle mahkemeden vazgeçirme çabalarını sürdürüyordu. Sohbet uzadıkça Ali Faik'in etkilendiğini, gözlerinin bulutlandığını fark ettim. “Hadi kalkalım toplantıya geç kalacağız” dedim. Ali Faik “Abi toplantıya daha dört saat var en az, ben biraz daha kalayım” dedi. Biz Fikret Hoca'yla sokağa çıkıp sohbet ederek yürüdük. Sanırım yarım saat sonra, Ali Faik dışarı çıkıp yanımıza geldi. Hoca ile vedalaşıp arabaya bindik. Gözleri kızarmıştı. Ağlamıştı. Bir şey konuşmadan bir süre gittik.

“Abi beni ruhu olan bir yoldan götür” dedi. Arka tarafa baktım, Tahir'in de gözleri yaşarmıştı. Servet Kocakaya'dan Hayat parçasını açtı. “Ruhu olan yol” terimi, iki işçi toplantısı arası vakit uzunsa ana yollardan değil de orman, dağ yollarına saparak ara yollardan varacağımız yere ulaşma isteğimizi ve pratiğimizi tanımlıyordu. Bu yollarda doğa daha canlıydı. Daha ağır gitmek zorunda olduğumuz için etrafı izleme, çeşmelerden su içme, istediğimiz yerde durup çevreyi gözleme, dinleme olanağı bulabildiğimiz yollardı. Benzer güzergahları Çanakkale toplantıları için gidip geldiğimizde Kaz Dağlarında, Kozak Yaylası yollarında Ali Faik'le dene-

yimlemiştik. Sevmişti böyle yollardan gitmeyi. Ruhu olan yollardan gitmek onun mücadeleye için çizdiği derinlikli bağı da anlatıyordu.

Çine'ye gitmek için Labranda yoluna sürdük. Labranda Antik Kentinin olduğu ormanlık tepeye vardık. Aracı park edip indik. Gözlerimizi ormanın ardındaki ovaya, vadilere diktik. O zaman “Nasil geçti Ali Faik, ne konuştunuz Hatice Ablayla?” dedim. “Patron yüklü para teklif etmiş, anlaşalım demiş Hatice Ablaya. O da demiş ki, kanlı paran senin olsun, bir şartla kabul ederim. Oğlunun kafasına sık, benim önüme at, o zaman anlaşırım, demiş. Ve yemin tutmuş. Ant olsun ki mahkeme benim sevdiğimin ölümüne sebep olanlara hak ettikleri cezaları vermez ise babayı da oğlu da yere sereceğim, gidip cezamı çekeceğim” demiş. “Sen ne dedin?” diye sordu Tahir. Ali Faik ne dediğini şöyle anlattı:

Ben babamın, annemin, bizim hikayemizi anlattım. Sizlerle olan tanışmamıza kadarki çıkışsızlığımı, huzursuzluğumu anlattım. Mücadele içinde babamı daha iyi anladığımı, yalnız olmadığımı, babam gibi binlercesinin olduğunu, her ay yüzlercesinin bunlara eklendiğini ve bunun sistemden, devletten, iktidardan kaynaklandığını anladığımı söyledim. O ikisini öldürürsen çocukların da çevren de senin gibi bir değerli insandan mahrum kalacak, üstelik o patronun işini ya yakınları ya da başka bir patron devralarak sürdürecektir, sistemin işleyişini sarsamayacak bile. Bak biz mücadeleye yılladır ödenmeyen, mücadele etmeseydik asla ödenmeyecek olan tazminatları böyle aldık. Herkes tek başınayken bunu alamazdı ama güç birliği yapınca en kudretli güçlerin zavallılaştığını gözlerimle gördüm dedim.

Ben, yoldaşlarım, sendikamız sizi asla yalnız bırakmayız, birlikte bu aşağılık sistemi yıkalım.

Hatice Abla ağlayarak ona sarılmış, birlikte ağlamışlar. O an o bunları anlatırken üçümüzün de aynı anda gözyaşları süzölmeye başladı. Ben sigara yaktım. **İkisi de sigara içmezdi.** Ali Faik içki de içmezdi. “Ne içersin sen” diye takılarak sorunca da “Abi ne bileyim, çorba içerim işte” derdi. Yola koyulunca Ali Faik tekrar “iyi ki beni buraya getirdiniz” dedi. “Neden böyle dedin” dedim. Sustu. Üstelemedim.

Uyar Madencilik ve Ermenek direnişlerinin birleşmesi

28 Temmuz 2020’de Soma Holding’in rödovansla çalıştırdığı sahalarda çalışmış madencilerin tazminatlarının, yasa yoluyla ödenmesine karar verildi. Çıkarılan bu yasadan 2856 madencinin yanı sıra Soma Holding’in rödovanslı işletmelerinin eski çalışanları da faydalandı. Yaklaşık 6000 aile ödenmemiş tazminatlarını aldı. Buna rağmen bu kazanımı buruk karşıladık. Çünkü Uyar Madencilik’in yine rödovansla çalıştırdığı madenin eski işçileri, yasa tasarısında kapsam dışı bırakılmıştı. Bu Soma’da haklı bir tepkiye, serzenişlere neden oldu. Biz Uyar işçilerini bütün süreç boyunca, sürekli davet etmiştik. Ancak bizlerle birlikte mücadeleden hiç ayrılmayan çok az sayıda Uyar Madencilik işçisi oldu. Bu işçi kardeşlerimizin ikisi Mehmet Ali ve Süleyman’dı. Diğer ikisi ise, yine ilk günden beri bizimle olan eski Uyar işçileri Ali Kandemir ve İdris Sarıkaya idi. Uyar’da çalışırken Ali iş kazasında iki gözünü, İdris ise iki ayağını kaybetmişti. Hepimiz dördüne karşı yüksek bir sorumluluk hissediyorduk. Tahir ve Ali Fa-

ik'in öncülüğüyle, Uyar Madenciliğin çeşitli tazminatlarını alamamış eski işçilerine tekrar ve son bir çağrı yaptık.

Uyar işçileri mücadelenin tek çare olduğunu kavramıştı. Sarı sendikanın çevresinden koptular, rüştünü üç dört kez ispatlamış Bağımsız Maden-İş'in çağrısına bu kez uydular. Kalabalık bir katılımımla toplantı gerçekleştirdik. Orada tüm süreci planladık. Meclis oluşturduk. Temsilciler belirledik. Görev bölüşümlerini yapıp mücadele takvimlendirmesi yaptık. Hemen ardından yürüyüş ve basın açıklamalarına başladık. Eğer Soma'da çözemez isek Ankara yoluna çıkacaktık bir kez daha. Bu kez daha deneyimliydik. İkinci Ankara hedefi, tüm maden işçilerinin ortaklığını ifade ediyordu.

Soma'da gerçekleştirdiğimiz basın açıklamaları ve eylemlerin peşi sıra, Kaymakamlık, Valilik, Enerji Bakanlığı bürokratlarıyla müzakereler tekrar başladı. Devlet yetkilileri bu görüşmelerde bize, sürekli bir geçiştirme, öteleme çabası içinde yaklaştı. Olumlu hiçbir ilerleme sağlanamadı. Maden işçileri artık oyalanmak istemiyor, bir an önce çözüm arıyorlardı.

12 Ekim 2020 için Ankara Yürüyüşü kararı alındığında Ağustos 2020'nin ortasındaydık. Gönüllü yürüyüş kafilesi olacak 50 madenci belirlendi. Yirmi günlük bir yürüyüş planı yapıldı. Ülkemizdeki işçilere, emekçilere, madencilerin dostlarına yürüyüşün neden gerçekleştirildiğine dair yazılı, görsel materyaller ile duyurular yapıldı. Ülkenin yoğun politik gündemine rağmen madencilerin taleplerini yüklenmiş bu yürüyüşün gündemde geniş yer bulmasını istiyorduk. İşçilerin de içinde yer aldığı komiteler oluşturuldu. Yürü-

yüşün ihtiyaçları için geniş bir dayanışma organizasyonu hazırlığı yapıldı. Bütün bu planlama sürecinin çok yönlü sorumluluklarının merkezinde Tahir ve Ali Faik yer alıyorlardı. Hiçbir işten kaçınmıyor, mazeret üretmiyor, oradan oraya, bir işten diğer işe koşuyorlardı.

Ağustos ortasından sonra Karaman'ın Ermenek ilçesinden madenciler sendikamızla iletişim kurdular. Ödenmeyen maaşlar ve tazminatlar gibi sorunlar vardı. Telefon ve sosyal medya üzerinden, uzaktan yürütülen yönlendirmelerle, beşer onar direnişe çıkan işçilerin alacak meselelerini çözüme bağlıyorduk. Küçük grupların hak meselesinin çözümünde gösterdiğimiz inisiyatif ve başarı diğer madencilerin de dikkatini çekmişti. Direnişler başlamadan bir yıl önce (2018'de), bir kere Kamil Abi'yle bir kere de Umut-Sen'den arkadaşlarla Bağımsız Maden-İş örgütlenmesiyle ilgili Ermenek'e gitmiştik. Bu ziyaretler sırasında bizimle bağ kuran, Ermenek'te yaşanan sömürüyü, zorbalığı, emek yağmasını bize anlatan üç işçiden ikisi daha sonra, madenci direnişinin karşısında, patronun yanında yer alacaktı.

Ermenekli maden işçileri Ağustos 2020'nin sonunda büyük bir direniş başlatma kararı aldılar. Bu direniş kararı bizi kara kara düşünmeye itti. Bütün odağımızı Uyar işçilerinin 12 Ekim'de Ankara'ya başlatacağı yürüyüş üzerine kurmuştuk. Şimdi ise Ermenek çıkmıştı ve durumları acildi. Az sayıda insanla yürüttüğümüz çalışmalarından, Ermenek'e direnişi organize etmek üzere bir heyetin gönderilmesi gerekiyordu. Bu tür direnişler çok uzun günler, aylar sürebilirdi. Sendikada bir toplantı gerçekleştirdik. Ali Faik, "yürüyüşün

organizasyonu için senin Soma'da olman gerekir. Tahir Abi gitsin Ermenek'e" dedi.

Tahir "ben giderim, yaparım" dedi. Kararlılığında Soma direnişinin tecrübesi vardı. Sendika yöneticilerimiz Gökay, Resul, Serkan, Engin "biz bu süreçte, Tahir Başkanın yokluğunda daha çok sorumluluk üstleniriz" dediler. Gökay ve Engin de o sıralar yeni emekli oldukları için daha geniş vakitleri vardı. Ermenek'e Tahir'le birlikte gidecek heyete Soma Tazminat Mağdurları direnişinin yürütücülerinden Çetin Erkalkan ve Selahattin Cankal da eklendi. Üçü Çetin'in eski model gazlı aracıyla yola çıktı. Onlara birkaç gün sonra örgütlenme uzmanı olarak Ayşe Büşra Yılmaz ve Ulaş Hacımuratoğlu da eklendi.

Tahir Başkan gider gitmez işçilerle yaptıkları toplantıdan sonra aradı, "Ocağı işgal edeceğiz" dedi. Ocak içeride çıkan yangın nedeniyle çalışmıyordu. İşçiler on üç aydır maaşlarını alamamış durumdaydı. Ermenek bölgesinde tazminat talep etmek ise patronlarca dine aykırı bir talep olarak ilan edilmişti on yıllardır. Çalışan işçiler tazminatlarını alamadıkları gibi, o ocaklarda daha önceki on yıllarda çalışmış babaları, dedeleri de tazminatlarını alamamıştı. Hatta Kasım 2014'te yaşanan iş cinayetinde, ocağı su basması sonucu ölen 18 maden işçisi kardeşimizin yakınları da çocuklarının ölüm tazminatlarını (mahkemeyi kazanmış olmalarına rağmen) icradan tahsil edemiyorlardı.

Özbey ve Uyar ailelerinin birlikte ve ayrı kurdukları altı işletmede aynı tür sorunlarla boğuşan bir sürü madenci vardı. Bu işletmelerden Özkar, Öz Şekerler ve Birsa geçen yıllar-

da kapanmış; Cenne-1/Özmerkez Ocağı'nda yangın çıktığı için üretime ara verilmiş; Seba Ocağı ise faaliyete devam ediyordu. Bu iki aile, Taşeli Havzası olarak bilinen, tarım ve hayvancılıkla geçinilen Ermenek, Güneyyurt, Başyayla, Sarıveliler yerleşimlerindeki siyasi partileri ve devlet kurumlarını etkileyen, belirleyebilen kudrete sahiptiler. Kendilerinin merkezinde olduğu bir oligarşi inşa etmişler. Yıllardır yargısız, cezasız, hak gaslarıyla bölgenin yoksul Yörüklerinin kanını emmişler. Üstelik Soma'da başlatacağımız yürüyüşün muhatabı olan patron da bu ailelerin birinden gelen Azim Uyar'dı.

Azim Uyar sadece Ermenek'i sömürüyle yetinmemiş; Soma, Söke, Trakya'da işlettiği madenlerde işçilerin birikimlerini devlet kurumları gözetiminde yağmalamıştı. Tahir Başkan işte böyle bir tablo içinde Ermenek'e inmiş, ilk toplantısını gerçekleştirmiş, işgal kararı almıştı. Ağlamaklı, öfkeli, heyecanlı bir sesle "Burası neymiş böyle Başo, aynı benim çocukluğumdaki yokluklar, yoksulluklar hâkim" dedi. Toplantı sonrası Cenne-1/Özmerkez Ocağı'nda işgal eylemi başlattılar. Ertesi gün öğlene doğru Tahir tekrar aradı, faaliyette olan Seba Madencilik işçileri ile toplantıdan çıktığını, tamamının Bağımsız Maden-İş'e üye olmaya karar verdiğini söyledi.

İki işletme birbirine beş kilometre mesafedeydi. Ertesi sabah Seba Madencilik işçileri de üretimi durdurdu, ocağa giriş çıkışı kapattı. Bu iki işgal eylemi Ermenek tarihinde yaşanan ilk eylemlerdi. Tahir, Cenne-1/Özmerkez Ocağı'ndaki işgal eyleminde kalıyor, Seba Madencilik işgal eyleminde ise sendika adına Çetin ve Selahattin kalıyordu. Ulaş ve Ayşe Büşra aynı gün Ermenek'e yeni varmışlar, avukat arkadaşlar Leyla,

Şafak ve Kardelen de yola çıkmışlardı. Onların gidişi Tahir'i biraz ferahlatmıştı. Ermenek madencilerinden oluşan, Tahir başkanlığındaki heyetler ara ara, Ermenek kaymakamı, belediye başkanı, siyasi parti temsilcileri ve Güneyyurt belediye başkanıyla direnişin talepleri ve çözümü için görüşmeler yapıyorlardı. Jandarma ve kolluğun baskılarıyla başa çıkmaya çalışıyorlardı. İşgal meclislerinin toplantılarına dair duyduklarımızdan ve toplantı sonrası yapılan açıklamaların video kayıtlarından, Ermenek'te yaşanan direnişin daha önce görmediğimiz bir büyüleyicilikte olduğunu sezinliyorduk.

Tahir'in devleştiğini görüyordum, kardeşim büyüyor büyülüyordu. O sıralar Ali Faik bir yandan Uyar Madencilik Ankara Yürüyüşü komitesiyle yürüyüş hazırlıklarını yürütüyor, bir yandan da günde birkaç kez beni "hadi Ermenek'e gidelim abi" diye zorluyordu. Tahir'i, Çetin'i, Selahattin'i, Büşra'yı, Ulaş'ı sık sık arıyor, Ermenek'teki gelişmelerden sık sık bilgi alıyordu.

Birkaç gün içinde Ali Faik işletmeden bir haftalık izin almıştı, Kamil Abi'yle birlikte Ermenek'e doğru yola çıktık. Vardığımızda gördüğümüz tablo heyecan vericiydi. Madencilerin eşleri, çocukları, anneleri, babaları, komşuları ve yöre halkından destekçiler kenetlenmişlerdi. Meclis toplantıları şenlikli, coşkuluuydu. Direnişin ruhu, gücü, bölgenin Yörük halkının neredeyse tamamını hızlıca etrafına çekmişti. Sendika ve bizler hakkında geliştirilen geleneksel düşmanlaştırıcı söylemler tuz buz oluyordu. **Halk elli yıldır emeklerini gasp eden sömürge oligarşiye karşı biriktirdiği, kalıtsallaşmış öfkeyi keşfediyor, kusuyordu.**

Herkesin bu oligarşiyle bir sıkıntısı olmuştu ve direniş herkes için bir kürsü, bir umut yaratmıştı. MHP, AKP, İYİP yerel temsilcileri direnişi destekleyen beyanlarda bulunuyor ya da direniş yanında somut tavırlar alıyor, almak zorunda kalıyorlardı. Hatta Karaman AKP vekili sosyal medya hesabından direnişçileri destekleyen açıklamalarda bulundu. Gittiğimiz ertesi sabahı madencilerle birlikte, Ermenek Meydanında kitlesel katılımı bir basın açıklaması gerçekleştirdik. Ali Faik o sabah maden sahasında ayağını burktuğu için açıklamaya katılamamış, buna üzülmüştü. Ayağında bu türden sorunlar hep oluyordu. Yani sık sık ayağını burkuyor ya da çıkma sorunu yaşıyordu, tedavisiyle de uğraşıyordu.

Gün boyu işgal alanlarındaki sorunları tartışmak ve çözmekle uğraşırken, akşamları Tahir'le, Ali Faik'le ve maden işçileriyle köyleri dolaşıyor, sohbetler ve toplantılar yapıyorduk. Kamil Abi ertesi gün Kayseri'de yaşayan kızının yanına geçti. Biz dört gün daha kaldık. Çevre ilçe ve köylerden gelen ziyaretler yoğundu. Bir yandan madencilerle direniş eğitimleri yapıyor, disiplinli bir iş bölümü ile hareket ederek işçi hareketi tarihi, işçilerin kanundan kaynaklanan haklarını içeren eğitimler veriyorduk. **İşçiler ısrarla politik konular açıyorlardı. Manipülasyon yoluyla bizim hakkımızda üretilen anti-propaganda argümanlarını yumuşatılmış, bizi kırmamaya çalışan tarzda sorularla bizlere yöneltiyorlardı.** Biz de aklımız yettiğince, dilimiz döndüğünce izah ediyorduk. Aynı soruları daha önce sormuş biri olan Ali Faik, kendi deneyiminden hareketle yanıtlar veriyordu. O da bir Yörük çocuğuydu. Çetin de bir Yörük çocuğuydu, maden işçisiydi ve şimdi Soma'dan

kalkmış gelmiş, bir işgali yönetiyordu. Bu içeridenlik bizim cevaplarımızın gücünü pekiştiriyordu. Ayrıca bölgede bulunan kolluğun tamamı yerel oligarşiyle içli dışlı olan figürlerden oluşuyordu. Adları rüşvetle anılıyordu. İşçiler ve halk bu tiplerden tiksinererek bahsediyorlardı. Ermenek'teki ve geniş havzadaki işçilerin yarısından çoğu, Soma Tazminat Mağdurları için yürüttüğümüz direnişin Facebook'a düşmüş tüm videolarını izlemişlerdi. Daha öncesinde izlememiş olanlara da Tahir, Çetin, Selahattin orada oldukları süre boyunca izletmişlerdi. Bizi iyi tanıyorlardı. Yörük halkının dilinin uzuv gibi bir parçası olan "vatan millet için" lafını, toplantılarda bu kez "vatan millet için devrim yapalım" a dönüştürdüler. Sık sık espriyle "tek ilçede devrim mi olur?!" yanıtını verirdik.

Ali Faik'in izin süresi dolmadan Tahir'i geride bırakıp Soma'ya geri döndük. Ali Faik yolda espriyle karışık "Abi bu Tahir Başkan artık olmuş, kendine güveni gelmiş, daha kararlı daha tereddütsüz konuşmaya başlamış" dedi. "Mücadele Ali Faik'im" diye yanıt verdim. Uyar maden işçilerinin Soma'dan Ankara'ya yürüyüş hazırlıkları da son aşamadaydı. Orada olmamız gerekiyordu. Çetin ve Selahattin de üç gün önce Soma'ya dönmüştü. Ermenek'te Tahir, Ulaş, Ayşe Büşra ve avukat arkadaşlar kalmıştı. Soma'da hafta boyunca Ankara Yürüyüşü hazırlıkları ve farklı senaryolar için planlar yaptık. Planlamayı Gökay, Ali Faik, Çetin, Barış ve Kamile ile yaptık.

Tahir'in ve oradaki arkadaşların "gelmen lazım" çağrısı üzerine ben tekrar Ermenek'e geçtim. İşgal alanlarından yola çıkıp Ermenek ve Güneyyurt meydanlarında iki açıklama yaptık. Sonra patronun Konya'da bulunan evinin ve fabri-

kasının önünde eylem yapma kararı aldık. Ayrıca Soma'dan Ankara'ya yapılacak yürüyüşe kadar Ermenek'te çözüm sağlanmazsa, Soma'dan başlayacak yürüyüşün ikinci kolu olarak Ermenek'ten Ankara'ya doğru yürüyüş yapabileceğimizi konuştuk. Konya'daki eylemden sonuç üretmek bizim için kritikti. Otobüslerle Konya'ya hareket ettik. Konya girişinde yolumuz polisler tarafından kesilince ana yolu trafiğe kapattık. Yere baret vurmaya başladık. Tahir o sıra müzakereye gelen emniyet müdürüyle görüşmeler yapıp geri geliyor, tekrar olumsuz yanıt aldığını bize iletliyordu. Talebimiz patronun rezidansının önünde, meydana ve fabrikanın önünde açıklama yapmaktı. Taviz vermiyorduk.

İleri geri süren pazarlığın sonunda, Tahir'le birlikte 20 kişilik ekibin patronun evinin önüne gitmesinde uzlaşıldı ve yolu açtık. Biz fabrikanın önüne geçip Tahirleri beklemeye başladık. Tahirler evinin önünde açıklama yapıp fabrika önüne gelince fabrikanın giriş çıkışlarını hızlıca kapattık. Emniyet defalarca gözaltıyla tehdit etti. Pozisyonumuzu değiştirmedik. "Patronla somut bir görüşme ve somut bir çözüm olmadan bu pozisyonumuzu değiştirmeyeceğiz sonucu ne olursa olsun" dedik. Bir saat sonra imkânsız denilen görüşmenin yolu açıldı, fakat biz dışarıdaki konumumuzu bozmadık. Tahir, maden mühendisi Emel, Seba Madenciliğin temsilcisi maden işçisi Barış, Cenne Madenciliğin temsilcisi maden işçisi Abdullah ve ben görüşmeye girdik. Muhatap olarak şirket koordinatörü ve avukatı vardı, çok korkmuş ve tedirgindiler. Konya Emniyet Müdürü, güvenlik ve terör müdürleri görüşmeyi izliyor, sürekli not tutuyorlardı.

Tahir ve ben kısaca tabloyu özetledikten sonra işveren temsilcileri pişkince açıklamalar yaptılar. Aramızdaki Ermenek temsilcilerinin her üçü de konuştu. Öyle ezilmişlikler, yokluklar anlattılar ki Tahir'in ve benim gözlerimiz yaşardı. Emniyet'tekilerin yüz ifadelerinden de tablonun vahametini yeni idrak ettiklerini gözlemledik. İşveren temsilcileri tiksinti vericiydi. Tahir oldukça sert konuşuyordu, "siz insan değilsiniz" gibi cümleler kuruyordu. İki saat geçmesine rağmen ilerleme olmayınca "toplantıyı bitirelim, konuşmaya gerek yok" dedim. "Haftaya geleceğiz, buradan ayrılmayacağız" türünde öfkeli cümlelerle topluca kalktık. Emniyet Müdürünün yanından geçerken "Kol kanat gerdiğiniz adamlar bunlar işte. Siz de dinlediniz. Onlara sahip çıkmaya devam edin şimdi" dedim. Dış kapıya yaklaşınca arkamdan Emniyet Müdürü sırtıma dokunup "Başaran kusura bakmayın, ne yaparsanız yapın bunlara" dedi düşük bir ses tonuyla. Hepimiz şaşırдық ama istifimizi bozmadan dışarı çıktık.

İşçilerle konuştuk, "şayet hafta içinde alacaklar yatmaz ise geri geliyoruz, hakkımızı almadan dönmeyeceğiz" kararı çıktı. Gün boyu ortaya konan militanca tavırlar herkesi hoşnut etmiş, güçlerinin biraz daha farkına varmalarını sağlamıştı. Ertesi sabah 13 aydır ödenmeyen maaşlar herkesin hesabına yatmıştı. Direnişin kırkıncı günüydü. Bu büyük bir kazanımdı. Akşama toplantı koyduk. Toplantı her zamankinden çok daha kalabalıktı. Bu kez daha önceki yıllarda kapatılmış Özkar, Öz Şekerler, Birsa madenlerinden tazminat alacağı olan işçiler de gelmişti. Kazanımı duyurmak veya duyurmamak üzerine tartışmalar oldu. Şayet

kazanımı duyurursak yeni başlanacak tazminat mücadelesi gölgelenebilir diyenler oldu. Kazanımı duyurmama, mücadeleyi havzada bulunan tüm tazminat mağdurlarının hak mücadelesine çevirme kararı aldık.

Cenne Ocağı'ndan işçilerin de tazminat alacakları vardı. Faal olan Seba Ocağı'ndan, üyemiz olan yaklaşık otuz işçi atılmış, işe iade davaları açılmıştı. Üç dört farklı talebi aynı mücadele zemini üzerinden sürdürecektik. **Böylece 12 Ekim'de Soma'dan başlayacak Ankara Yürüyüşü'ne yeni bir kol ekleme kararı aldık. Ermenek maden işçileri de aynı gün Ankara Yürüyüşü'ne başlayacaklardı.** Bütün konumlanışımızı buna göre yeniden düzenledik. Ermenek ve Güneyyurt meydanlarında açıklamalar yaparak yeni mücadele takvimimizi ve taleplerimizi tekrar kamuoyuna ilan ettik. Karaman il meydanında ve patron Özbekler'in Karaman Organize Sanayi Bölgesi içindeki fabrikalarının önünde açıklama yaptık. Fabrika giriş çıkışlarını akşama kadar kapattık. Yağmur yağmasına rağmen kimse fabrika kapısı önündeki pozisyonunu bozmadı. **Bu eylem Karaman OSB'deki ilk işçi eylemi olarak tarihe geçti** (Bu ivmeyle aylar sonra, Tek-Gıda-İş Sendikası OSB'deki iki fabrikada üyelikler yaptı. Sendikal nedenle atılan işçilerle direniş gerçekleştirdi).

12 Ekim Ankara Yürüyüşü tarihi kapıyı çaldı. Komite temsilcisi madenci kardeşlerimizle birlikte, Tahir, Büşra ve Ulaş Ermenek kolunun başında olacaktı. Tahir serpiliyordu artık, çok daha kararlı, çok daha isabetli düşünüyordu. Tek tereddüdü hiç gözaltına alınmamış olmaktı. "Bunu baş ağrısı gibi normal bir şey olarak düşün Tahir, çok takma" dedim,

“aspirinle geçiyor, sen de yaşayarak geçireceksin bunu.” Ben tekrar Soma’ya geçtim. Soma’da yürüyüş hazırlıkları son hızla sürüyordu, iki gün kalmış olmasına rağmen ihtiyaçlarımızın yüzde onunu ancak organize edebilmiştik. **Beş parasız bir sendika olarak bütün mücadele ihtiyaçlarını dayanışma ile çözmek dışında bir yolumuz yoktu.** Sosyal medya üzerinden dayanışma çağrılarımıza yanıt veren dostlarımız, yurttaşlarımız oldu. Sendika hesabına gelen bu dayanışma, önlük, battaniye, tulum, çadır, mat, kask, araç, yakıt, su, yiyecek, pankart, kırtasiye ve akla gelmeyecek binbir küçük büyük ihtiyaç için kullanılıyordu. **Eğer yerel halkın güçlü dayanışması olmasaydı hem Soma hem Ermenek mücadelesinin gündelik ihtiyaçlarını tek başına sendika hesabına gelen kıt dayanışmayla karşılamak imkânsızdı.**

Soma kolu açısından, özellikle CHP ilçe yapılarının sendikanın hassasiyetlerini gözeten dayanışma tarzını belirtmeden geçmek doğru olmaz. Bağımsız Maden-İş’in sendikal hareketteki eleştirel konumu ve bizim (Umut-Sen’in) sol hareketteki eleştirel konumumuz, sendikal merkezleri ve o merkezlerle ilintili siyasi grupları bu mücadelemize kapalı hale getiriyordu. Ankara Yürüyüşleri hem propaganda süreçleri hem de dayanışma organizasyonu açısından Umut-Sen’in tüm olanaklarını oldukça zorladı. Bu süreç boyunca Umut-Sen tüm ilişkilerini, adeta 7/24 sadece bu gündeme odaklı tuttu. Umut-Sen’den arkadaşlar kendi adlarını geçirme veya Umut-Sen bayrağını gösterme arayışına hiçbir zaman girmediler. Sadece Bağımsız Maden-İş’in bayrağını yükselttiler. Umut-Sen Meclisinin üyesi olan Tahir ve Ali Faik de hiçbir

zaman bu konumlarını sendika içinde bir ayrıcalık haline getirmediler, bu konuda yüksek hassasiyet gösterdiler.

12 Ekim sabahı Soma Meydanı'nda toplandık. Çok büyük bir polis gücü Soma'yı sabah saatleri itibariyle kuşatmıştı. Yürüyüşe yasaklama getirilmişti. Büyük polis gücü Ankara Yürüyüşü'ne katılacak madencilerin yüzünü güldürmüştü. Çünkü şunu artık tecrübe etmişlerdi: Ne kadar çok polis gelirse devletin taleplerini duyması, bürokrasinin çözüm için harekete geçmek zorunda kalması olasılığı o kadar güçlenmiş demektir. Manisa Emniyetinin yönetici kadrosunda değişimler olmuştu; ama yeni yöneticiler bizim tavizsiz tarzımız konusunda bilgilendirilmişlerdi.

Önce meydandan çıkartmamak için önümüzü kestiler. Madenciler bu ön kesmeyi öfkeyle karşıladı. Ali Faik burada çok içten, çok öfkeli bir konuşma yaptı. Sarsılmıştım, kaçak bir şekilde gözyaşımı sildim. Sonra madencilerden Mehmet Ali, sağlıkçı Hasan Abi, vekil potansiyeli taşıyan Ordulu Hasan öfkeli konuşmalar ve barikatın kaldırılması çağrısı yaptılar. Soma Kaymakamı ve Emniyeti, Kaymakamlık odasında müzakere talep ettiler. Görüşmeye Kamil Abi ve üç işçi katıldı. Görüşmede ilçenin hemen çıkışındaki 301 madenci şehitliğine kadar, tek sıra bir yürüyüşe izin verildi. Şehitliğe varılınca orada daha büyük bir polis ve jandarma gücünün bizi beklediğini gördük. "Bu iş olacak" duygusu yürüyüşteki herkese hakim oldu.

Mezarlıkta dualar okundu, konuşmalar yapıldı. Ardından tekrar yürüyüş konumuna geçtik. Manisa Emniyeti Güvenlik Şube Müdürü, Manisa Alay Komutan Yardımcısı ("Alay Ko-

mutanı” diye sonradan ünlendi) önümüzü kesti, “asla yürüt-meyeceğiz” dediler. Biz de hiçbir gücün, hiçbir tehdidin bizi yürüme kararlılığından vazgeçiremeyeceğini söyledik. **Çok tehlikeli bir topluluktuk. Aramızda iki gözü olmayan, iki ayağı olmayan, bedenlerinde onlarca platin olan, şeker, tan-siyon, kalp hastalıklarına sahip onlarca madenci vardı. Yine yürüyüş kolunda, tedavisi süren üç kanser hastası madenci arkadaşımız vardı. Çalışmaya devam eden bazı madenciler yerlerine babalarını ya da çocuklarını yollamışlardı. Mezarlık kapısının sağındaki mezarlık duvarları ile fosseptik sahası ara-sındaki alanda fiilen hapsedildik. Bu hapislik beş gün sürdü.**

Aynı gün Ermenekli madenciler Cenne Ocağı’ndaki iş-gal alanından yürüyüşe başlayınca, sert bir jandarma saldırı-sıyla karşılaşmışlardı. Jandarma komutanı Tahir’in boğazını neredeyse boğacak kadar sıkılmış, üzerlerinde yoğun olarak biber gazı kullanılmış, birkaç madenci ve madenci yakını fenalaşmış, iş yeri komitesinden Mesut arkadaşımız gözaltı-na alınmıştı. Ancak Ermenek’te direnç daha da yükselmişti. Saldırıdan sonra Tahir’le konuştuğumda dedi ki “Dayıcı-ğım buranın insanı korku nedir bilmiyor.” Saldırının oldu-ğu yerde konumlarını koruyan yürüyüş koluyla dayanışmak üzere, Güneyyurt, Ermenek, Sarıveliler, Başayla köylerin-den insanlar araçları, traktörleri, patpatlarıyla akın etmişti.

Facebook üzerinden iki koldaki yürüyüşçüler an an bir-birlerini izliyorlardı. Soma ve Ermenek havzalarını içeren il, ilçe ve köylerdeki tüm emekçi nüfus, sendikanın sosyal med-ya hesapları üzerinden iki yürüyüş kolundaki konuşmalara, açıklamalara, hareketliliğe odaklanmıştı. Soma Mezarlığı ve

fosseptik alanı Soma'da çalışan ya da emekli madencilerin ve halkın ziyaret alanına dönüşmüştü. Bizim isteğimiz, taleplerimizin ülke gündemini işgal etmesiydi. İlk gün Manisa Valisi ve TKİ Genel Müdürüyle görüşme çağrısı geldi. Ankara'ya giden Soma müzakere heyetinde Ali Faik, İdris, Ali Kandemir, Mehmet Ali, Kamil Abi ve avukatımız Mürsel Ünder vardı. Onlara Ermenek kolundan Tahir, Abdullah ve İbrahim eklendi. Üçüncü gün dönünce görüşmenin içeriksiz olduğunu, TKİ müdürünün “bana emir vermezlerse ben bir şey yapamam” türünde geçiştirici, oyalayıcı bir yaklaşım sergilediğini aktardılar. Heyet dönünce polis ayrılmamız için baskıyı artırdı. Her seferinde yürüyüş kararlılığımızı ilettik.

Üçüncü günün gecesini işçiler yattıktan sonra ben ateşin başında iken Ali Faik geldi. Evi beş km uzakta olmasına rağmen direniş alanında kalıyordu. “Abi buradan nasıl çıkarız üzerine düşünüyorum” dedi. “Ben de şu an onu düşünüyorum” dedim. “Aklımda şöyle bir şey var abi, dedi, “sonuçta gece burada kalan 30-35 kişi oluyoruz. Gündüzden geceye kadar ortalama gelip giden madenci sayısı beş yüzü geçiyor. Polisin kimlerin Ankara Yürüyüş kolunda ısrarcı olacağı konusunda fikri yok. Gelip giden herkesi potansiyel yürüyüşçü olarak görüyorlar. Bir akşam sessizce yürüyüş kolundaki madencileri evlere duş almaya, dinlenmeye yollasak, yürüyüşe katılmayacak madencileri gece nöbetinde çadırlarda kaldırsak ve polisin evlere gittiğini gördüğü yürüyüş kolu madencileri özel araçlarla gruplar halinde gece 12'den sonra yola çıksa? Böyle Salihli'ye geçsek olmaz mı?” “Olur olmasına ama riskli” dedim, “ya polisin haberi olursa? Sonuçta yıllardır ma-

denciler arasında kurmuş oldukları muhbir ağıları var. Hadi oradan tespit edemezlerse bir madenci bile boşboğazlık yapsa bütün plan çöker. Düşünelim üzerine, güvenilir arkadaşlarla istişare edelim, geliştirelim önerini” dedim.

Ertesi gün öğlene kadar bunu konuştuk. Plan çok riskliydi. Polis alanı ve cep telefonlarını dinliyordu. Plan netleşti. Biz Kamil Abi’yle Salihli’ye gece varıp konaklayacağımız yeri tespit etmek üzere araçla hareket ettik. Bir müddet sonra takip edildiğimizi fark ettik. Takip edildiğimizi fark etmemiş gibi davrandık. Avukat Seçil’i aradık, Salihli’deki ofisine gittik. Planımızı anlatıp gece nerelerde konaklayacağımıza dair önerilerini sorduk. O esnada Salihli Emniyeti, Avukat Seçil’i aradı. Eylem mi var bugün Salihli’de diye sordu. Seçil “Benim haberim yok” dedi ve kapattı. Tebessüm ettik. Seçil ve bir avukat arkadaşıyla birlikte yer tespiti için yola çıktık. Uzaktan farklı araçlarla takip devam ediyordu. O yüzden beş yere birden baktık. İlk dört yer için kendi aramızda beğenmediğimize dair işaretlerle konuştuk, en son baktığımız yeri ise çok beğendiğimizi gösteren işaretler yaptık. Aslında beğenmemiş gibi yaptığımız sondan bir önceki yerde (Durasallı’da yol kenarında olan, o mevsimde kullanılmayan meyve satış çardağı) karar kılmıştık.

Soma’ya direniş alanına doğru yola çıktık. Akhisar’a doğru yaklaşınca, takip eden polis ekibinin yanımızdan geçmesi için yavaşladık. Yanımızdan geçerlerken yavaşladık, camı açtım ve “ileride çay içelim konuşalım derdinizi” dedim. Basıp gittiler. Takibi fark etmiş olmamıza bozuldukları yüzlerinden okunuyordu. Saat dört civarı geri döndük. Güvenlik Şube

Müdürü neden Salihli'ye gittiğimizi sordu. “Devam eden bir davamızla ilgili avukatla istişareye gittik. Elemanlarınız eğitimsiz” dedim. Bozuldu. “Fark ettiyseniz demek ki takip olmamıştır” gibi cümleler kurdu.

İşçi arkadaşlarla konuştuk, planı tekrar gözden geçirdik. Ben hâlâ planın patlayacağı tereddüdü içindeydim. Fakat yine de polise sık sık bu noktadaki hapislikten, kuşatmadan çıkmanın yolunu mutlaka bulacağımızı söylüyorduk. Gece Ali Faik'in planı doğrultusunda alanda kalabalık bir madenci grubunun kalmasını sağladık. Ankara'ya yürüyecek heyeti ise akşam saatleri itibarıyla peyderpey evlerine gönderdik. Bunu aralıklarla ve dikkat çekmeyecek bir biçimde yaptık. Salihli'ye geçişte bir aksama olmasın diye, Ali Faik bir iki arkadaşını ve özel araçlarını da organize etmişti. Kamil Abi erkenden eve geçti. Ben Ali Faik'le 23.00'a kadar alanda kaldım çünkü Salihli'ye geçmek dışında hiç alandan çıkmamıştım, polisin gözü üzerimdeydi.

Ziyarete gelenlerle birlikte alandaki madenci sayısı yüzü aşmıştı. Ben de “Arkadaşlar duş alıp en geç. 02.00'da dönerim” dedim. Alandan çıkarken Soma polisine, güvenlik şube polislerine de “Belli ki buradayız daha uzun süre” gibi bir şey söyledim. Alanda kalan madenciler sosyal medyadan canlı yayın yaparak mezarlıktan haklarını almadan asla çıkmayacaklarını anlattılar.

Gece yedi araçla Salihli yoluna çıkıp varılacak noktaya, yani Salihli Durasallı'ya yaklaşınca kadar hiçbir aksilik çıkmadı. Durasallı'ya varıp gece kalmak için çadırları kurup eyleme ve sloganlar atmaya başladıktan yirmi dakika sonra bir

trafik ekibi geldi. Yaklaşık 120 madencinin ve bir kısmının ailelerinin bildiği bu planın polise bilgi gitmeden organize edilmiş olması, işçilerin davranışları konusunda kafamda var olan değerlendirmenin önemli ölçüde değişmesine neden oldu. Polis ve jandarma gücü kademeli olarak arttı. Salihli Emniyet Müdürü geldi. Kendisini tanıyorduk. Daha önce Soma Tazminat Mücadelesi sırasında, Kırkağaç Emniyet Müdürlüğü yapıyordu. Kırkağaç Çamındaki Soma mücadelesinde bizimle hep pozitif diyalog kurmuştu. Daha önce Zonguldak'ta çalıştığı için madencilerin psikolojisini biliyordu. Hopa'da görev yaptığı için benim kimi akrabalarımı tanıyordu. Yine pozitif yaklaştı. Ama Valiliğin bizi orada istemediğini, kendisinin gözaltından yana olmadığını anlattı ve ayrılmamız için bir saate yakın bir süre ısrar etti. Bunun mümkün olmadığını söyledik. Arkadaşları çadırlara yatırdık. Hava soğuktu, küçük bir ateş yakmıştık. Sabah kaldığımız noktadan Ankara yolunda yürümeye devam edecektik.

Ateşin başına oturdum. Ali Faik geldi. "Araç kullanacaksın, yat" dedim, "Bu arada tebrik ederim, planın işledi, hepimize öğrettin" dedim. Övülmekten utandığında yüzünde beliren gülümsemesini takındı. Bir süre sonra ben tekrar yatmasını söyleyince çadıra gitti. TOMA'lar ve yeni jandarma güçleri geldiğinde saat dördü geçiyordu. Ateş sadece en yakın çevresini ısıtabiliyordu. Soğuk keskindi. Kendi kendime "Ben de bir saat uyayım, ne olacaksa olur" dedim, yarım saat sonra gittim yattım.

Beş dakika ya da yirmi dakika uyumuşken bağırışlar gelmeye başladı. "Başaran Aksu, Kamil Kartal hangi çadırda"

diye bağıryorlardı. Duymamazlıktan gelmek istedim çünkü soğuktan titriyordum. Beden dengesini kaybetmişti, sanırım şekerim düşmüştü. Tekrar bağıırışlar yükseldi. Zorlana zorlana, titreyerek kalktım. Bir yandan da böyle bir görüntü vermemek için titrememi kontrol altına almak istiyordum. Korktuğum sanılsın istemiyordum. Titrememi yansıtmamak için çok büyük çaba sarf ederek bizi ayağına çağırın Alay Komutanı Yardımcısının yanına vardık. “Yok mu çekecek kimse?” dedi. Yanımızda sürekli görüşmeyi çeken arkadaşlarımıza olan alışkanlığından olsa gerek ya da hiddetini herkes görsün istiyordu. Benim sendika hesabı üzerinden yaptığım konuşmada, “Soma’dan Salihli’ye yüz kilometre tünelle kazarak buraya ulaştık” lafıma takmıştı. Bakanlıktan ve Valilikten gelen, kuşatma altındaki bunca insanın kaçışını nasıl fark edemezsiniz yönündeki fırçayı hissediyorduk. Öfkeden gözleri yerinden çıkacak gibiydi. “Bu ironiydi” dedim. “İroni ne?!” diye tekrarladı üç dört kez. “Size devletin gücünün ne olduğunu göstereceğim, ezip geçeceğiz, darmadağın edeceğiz” vb. şeyler söyledi. “Ne yapıyorsan yap, istediğini yap, ama madenciye dokunamazsın, bizi öldür, işkence et ama madenciye el uzatamazsınız” dedik. “Size yarım saat süre” dedi, “yoksa göreceksiniz devletin tokadı nasıl olurmuş.” “Çok gördük” dedik, “Yarım saat beklemeye gerek yok, şimdi yapın ne yapacaksınız.”

Madenciler yeni uyanmıştı. Bir kısmı çok korkmuştu. TOMA ateşe ve çadırlara su sıkıyordu. Benim bir endişem de çoğu hasta, yaşlı olan madencilerin, olayın heyecanıyla fenalaşması ihtimaliydi. O duyguyla konuşmaya başladım. Polise ve jandarmalara seslendim. Şunları söylediyimi hatırlıyorum:

Bu rütbelilerin yasadışı talimatlarını yerine getirmeyin. Hepiniz günlerdir madencileri dinliyor görüyorsunuz. Haklı olduklarını biliyorsunuz. Eğer müdahale ederseniz bize vurun, bizi öldürün. Zaten madenci ölmüş durumda, sizden korkmuyorlar, korkmazlar. Ama onlarca hastalıkla boğuşan bu madencilerin başına sizin en ufak müdahalenizle ölüm dahil her şey gelebilir. Hiçbiriniz bunun bedelini ödemekten kaçamazsınız. Bizde korku yok çünkü haklı tarafta bir hak kavgası veriyoruz. Patronun tarafında değiliz. Garibanın, mağdurun, fakirin, işçinin tarafındayız. Saldırı talimatı verecek olanlar, patronun tarafındalar.

İşçiler sloganlarla konuşmayı yer yer keserek hem ısınmaya çalışıyor hem de korkusuz olduklarını iletiyorlardı. Gizem Balcı, Kamile Çiftçi ve Barış Altun arkadaşlarımız yaşananları ve konuşmaları kesintisiz olarak sendika hesaplarından canlı olarak yayınlıyorlardı. Kamil Abi de aynı içerikte ve kararlılık ifade ederek konuştu. **İşçiler tek tek Alay Komutanına ve yetkililere hitaben konuştu. Nihayet rest çektik ve hadi saldırın dedik. Sonra beş dakikalık bir sessizlik oldu.** Alay Komutan Yardımcısı “Hepsini gözaltına alın” dedi. Ben gözleri görmeyen Ali Kandemir kardeşimin koluna girdim. Ali Faik, iki ayağı olmayan İdris Sarıkaya’nın koluna girdi. Ali Faik ”Abi galiba çözüme bir adım daha yaklaştık” dedi. Ali Kandemir de araca bindirilirken “Başkan bu iş olacak, buna inanıyorum” dedi. “Olacak Ali” dedim, “yeter ki biz geri basmayalım.” “Bu noktadan sonra geri basmayız” dedi. Madencilerin tamamı ilk kez gözaltı deneyimi yaşıyordu.

İlçenin bazı uzman jandarmalarının sert tavırlarına, Kamil Abi'yle birlikte sürekli müdahale ettik. Önlükleri çıkarmamız isteniyordu. Kabul etmedik. İlaçlarını isteyen madencilere “Kodeste alırsınız” diyen uzun saçlı doktoru kovaladık. Çünkü “kodes” sözü bazı madencileri ürkütmüştü. Sonra günün ışımasıyla beraber avukatlar, vekiller, Salipli'den dostlar gelmeye başladı. Gece kaldığımız çardağın sahibini korkutup hakkımızda şikâyet vermesi için getirmişler. Güya biz çardağa zarar vermişiz. Ayrıca muhtemelen sendika lafını duyunca para kopartırım diye düşündü. Subay çağırdı, yanına gittim. Adamı gördüm. “Hayırdır amca, çardağın ne zarar gördü?” dedim. Kekeleydi, “yok, ben ürün satacaktım” dedi. “Bu mevsimde ne ürünün var satılacak?” dedim, “bak bunlar yoksul insanlar, sendika da bildiğin türden bir sendika değil. Hak kavgası verirken çakallığa prim vermeyiz, kuruş vermeyiz” dedim. Sonra “100 lira zararım var” dedi. Önce 100 bin TL diyor sanıp üzerine yürüyünce “ya 100 TL!” dedi. Ben de “bir kuruş vermeyiz, sen böyle işçilerin karşısına bu taleple çıktığın için utanmalısın, yaşımdan utan” dedim. “Seninle uzlaşmayız, şikayetçi ol” dedim. Dönüp işçi arkadaşlara anlattım, onlar da “Biz o kadar özendik çardak zarar görmesin diye, adamın yaptığı şeye bak” diye tepki gösterdiler. Ali Faik “Kim uzlaşırsa uzlaşsın, ben uzlaşmam” dedi. Herkes uzlaşmama yanlısı oldu.

Amca CHP üyesiymiş, çardak alanını CHP Belediyesinden kiralamış. Vekiller “biz konuşuruz, şikayetini geri alır” dediler. Konuştular ve geri aldı. Sonra jandarma subayı adama gidip tehdit ederek tekrar konuştu, tekrar şikayetçi olur-

du ve bu durum gözaltı süresini daha da uzattı. Madenciler çardak kiracısı köylüye tiksinererek baktılar. Her biri 100'er TL çıkarıp ayrı ayrı verirdi ama mesele onurlu olmaktı. Artık bunun kıymetini bizzat kendi mücadeleleriyle öğrenmişlerdi. Mücadelede yalana, riyakarlığa, şerefsizliğe, korkaklığa yer yoktu. Kardeşlik, dayanışma, cesaret ve onur vardı ve hepsini kendilerine ve birbirlerine gösteriyorlardı. Karşılardaki düşmanın gücünü biliyorlardı. Mücadelenin başından beri sık sık düşmanlarını ayrıntılı tanıma fırsatı elde etmişlerdi. Düşman güçlüydü ve direnişin de giderek güçlendiğini, yurdun dört bir yanından emekçilerin bu mücadele etrafında kenetlendiğini görüyorlardı.

Gözaltına alınmamız ülkede yankılanmıştı. Bağımsız Sinema Merkezinden bir dostumuz, sabah biz gözaltına alınmadan önce Kamil Abinin konuşmasına altyazı ve müzik ekleyip paylaşmış ve bu paylaşım **“Öyle mi alay komutanı?”** sözüyle ülke gündeminin birinci sırasına yerleşmişti. Sanatçılar madencilerden yana paylaşımlar yapmış, ana akım televizyonlarda gözaltı manşetten girilmişti. Gözaltından çıkar çıkmaz sloganlarla Salihli merkezine yürümeye başladık ve meydana açıklama yaptık. Açıklamaya Salihli halkı ve CHP vekilleri, sendikalar ve kitle örgütleri de destek verdi. Geri dönmeyeceğimizi söyledik. O esnada İçişleri Bakanı Süleyman Soylu açıklama yapmış, sorunun çözümünde inisiyatif alacağını kamuoyuna duyurmuştu. Salihli Emniyet Müdürü bize Valinin görüşme talebini ilettiler. Oysa aynı Vali bir gün önce bizimle bir daha asla muhatap olmayacağını iletmişti. Vali ile görüşmeye bir heyet gönderdik. Heyet geri dönünce

İçişleri Bakanlığı'nda toplantıya çağrıldık. Heyet tekrar gitti. Tahir de Ermenek'ten gelip bu heyete eklendi. Ermenek'teki yürüyüş kolumuzun önü barikatla kesilmiş durumdaydı. Güneyyurt meydanında sabahlayarak günlerdir barikatı zorluyorlardı. Zaman zaman Tahir Başkan ve komite üyesi arkadaşların, Karaman Valisi, havzanın ilçe belediye başkanları ve işverenlerle müzakere ediyorlardı. Ancak hiçbir ilerleme sağlanamıyordu. Ankara'da Enerji Bakan Yardımcısı ile bir görüşme gerçekleştirildi. Bu görece daha ciddi bir görüşme oldu. Yetkililerden "On gün sonra size somut bir çözümle geri dönüş yapacağız" sözü alındı.

Salihli Emniyet Müdürü, müzakereler boyunca Salihli Trafik Parkında kalabileceğimizi ve parkı bize tahsis ettiklerini ilettiler. Parkta kaldığımız günler boyunca madenciler, Salihli halkının ve ülkenin çeşitli yerlerinden ziyarete gelen madenci dostların büyük dayanışmasına şahitlik etti.

Gidip gelen heyetlerde Ali Faik ve Tahir her daim yer alıyordu. Telefonla veya yüz yüze, her seferinde gözlemlerini konuşuyorduk. Ali Faik açıktan Adalet Yüksek Okulu okuduğu ve yoğun bir açlıkla farklı okumalar yaptığı için, kendi müzakere deneyimleri üzerinden devlet, bürokrasi, yasa, sermaye sınıfı işleyişine dair daha derin sorgulamalar yapıyordu. Tahir epey bir süredir taşıdığı, geliştirdiği, "Yeterince güçlenirsek biz işçiler aslında bu ülkeyi daha iyi yönetiriz" fikrini güçlendiriyordu. **"Kalkın lan bu koltuklardan, deriz tıpış tıpış kalkarlar vakti gelince. Bu iş güce bakar. Olacak!"** diyordu. Manisa Valiliği'nden, istersek on günlük süre boyunca Soma Tazminat Mücadelesini yürüttü-

gümüz Kırkağaç Çamında beklememize dair bir öneri geldi. Uzunca tartıştık, Ankara yolunda geriye doğru dönmek geri adım olarak algılanır mı sorusunu hep birlikte yanıtlamaya çalıştık. Her toplantıda uyguladığımız tarz gereği her bir madenci tek tek söz alıp konuştu, kendi fikrini ifade etti. “Kırkağaç’a geri dönelim, hem Soma ve Kırkağaç’ı yeniden hareketlendiririz, madenciler ziyarete gelir nöbet değişiklikleri yaparız, ailelerimizi görmüş oluruz. On gün sonra sözlerinde durmazlarsa tekrar yürürüz, kararlılığımızı bir kez daha görmüş olurlar” gibi ortak bir yaklaşım çıktı. Bu tip kararların alınmasında Ali Faik’in fikrini tüm madenci abileri ve amcaları önemsiyorlardı. Herkes onun aklının ve yüreğinin temizliğinden, ışığından etkileniyordu. **Babasını kaybetmiş olması ve onun uğrunda özveriyle mücadele etmesi, bu kadar koşturmasına rağmen hiçbir zaman kibre ve üstenci bir davranışa kapılmaması, büyük samimiyeti ve paylaşımcılığı hepimizi çok etkileniyordu.** Madenciler onu çok seviyor, üzerine titriyorlardı.

Karar verdikten sonra teklifi kabul ettiğimizi, Kırkağaç Çamında çadır kuracağımızı, burada engellemeyle karşılaşmak istemediğimizi, on gün sonra çözüm olmazsa karşımıza çıkmamalarını, mutlaka Ankara’ya yürüyeceğimizi ilettik. Tamam cevabını aldık. Topladık çadırlarımızı, Soma madencilerine belirlediğimiz saatte Çam’da buluşma çağrısı yaptık. Uyar Madencilerin Whatsapp grubunda 300’e yakın madenci vardı. Madencilerin tamamı sendika hesaplarını takip ediyordu. Bu iki yolla haberi yayınca istediğimiz sonuçları alabiliyorduk. Kırkağaç girişindeki alana birkaç km kala pet-

rol istasyonunda toplandık. İhtiyaç molası esnasında Haluk Levent aradı ve madenciler için yapabileceği bir şey olup olmadığını sordu. Ben de “şimdilik bir ihtiyaç yok, ziyaret edebilirsen iyi olur” benzeri bir şey söyledim. Alay Komutanı Yardımcısı tuvaletin birinden “ya ben onun cezaevinde komutanlık yaptım” diyerek gülümseyerek çıktı. Şaşırdım, “hayırdır, yüzünüz gülüyor?” dedim. Gözaltı sonrası ilk kez karşılaşıyorduk. “İki yıldır bunca mücadele ettiniz, karşı karşıya geldik, hiçbir olumsuz davranışımı gördünüz mü?” vb. laflar etti. “İki yıllık davranışınızın tamamını o sabah yaktınız, gerek yok konuşmaya” dedim, dışarı çıktım. Arkamdan geldi ve “Kırkağaç Kaymakamı görüşmek istiyor” dedi. Çamı bize alan olarak vermek istemiyorlarmış. “Valilik Salihli’den çıkmadan söz verdi, Kırkağaç’a varmadan nedir bu sokmama kararı!?” diye çıkıştım.

Kamil Abi kaymakamla görüşmeye geçti. Biz Ali Faik’le hızla madencilerin beklediği Kırkağaç Çamının karşısındaki petrol istasyonuna geçtik. 150 madenciyle hızlıca ana yolu kestik. Karşıya geçip duvarları atlayıp Kırkağaç Çamı mesire alanına girdik. Büyük bir kolluk yığılmışlardı, ancak bizim böyle seri hareket edeceğimizi beklemiyorlardı. Müzakere bitmeden adım atmayacağımızı düşünüyorlardı. Koştura koştura yüzlerce jandarma geldi, etrafımızı kuşattılar. Jandarma Komutanı geçen yılki direnişten bizleri tanıyordu. İlk gelen jandarma grubu sertlikle müdahale etti. Dirençle geri püskürttük. Ali Faik komutana “Geri çekilin, bizi tanıyor sunuz, biz kendi kurallarımızla hareket ederiz” dedi. İki saate yakın pozisyonumuzu koruduk. Sonra alanı açmak

zorunda kaldılar. Çadırlarımızı kurduk, direniş nöbetine başladık. **Bütün bu direniş dönemi pandemi koşullarında sürüyordu. Pandemi koşulları güvenlik güçlerine direnişi sınırlandırmak, bitirmek için elverişli bir retorik zemin sunuyordu.** Bütün bürokrasi sürekli pandemi koşullarının altını çiziyordu. Biz de “OHAL, 15 Temmuz, Suriye savaşı, pandemi... Hep işçiler haklarını aramasın diye bürokrasinin yeni gerekçe zeminleri oluyor. Ha açlıktan ölmüşüz ha pandemiden, bizim için fark etmez” diyorduk.

Nöbet rutin bir akışa, kendi iç disiplini oturtmaya başlayınca inisiyatifi Ali Faik'e, Gökay'a, Engin'e ve direniş komitesine bırakıp bir iki günlüğüne **Ermenek Direnişi'ne geçtik. Son üç gündür madenciler Ermenek-Konya yolunu kapatmış durumdaydı.** Karşılarında da büyük bir jandarma gücü vardı. Her gün madencilerin eylemine binlerce Ermenekli destek vermeye geliyordu. Gerilimli bir anda ortama girdik. Muhtemelen Tahir'in sevimli bir kurmacasıyla bana büyük bir tezahürat yaptılar, utandım. “Böyle yapmayın” dedim. Konuşmalar yaptık. Komutanlar diyalogdan yana olmayan agresif tiplerdi. Madencilere yönelik nefret yüzlelerinden okunuyordu. Biz de sert tutumlar aldık. Hodri meydan dedik.

Ortam gerilince görüşme talebi geldi. Tahir, Av. Şafak, Kamil Abi ve temsilci madenciler Vali ile görüşmeye gitti. Vali bu hafta, bir sonraki hafta diye diye direnişin taleplerinin çözümünü öteliyordu. O görüşmeden de Valinin “bir hafta daha bekleyin, bu işi çözeceğim” sözüyle dönüldü. Biz de Güneyyurt Parkında geniş katılımlı bir toplantı organi-

ze edip İşçi Meclisiyle ayrıntılı bir tartışma yaptık. Soma kolundaki müzakere sürecini takip eden bir hat izlenmesi kararlaştırıldı. Bu kararlar parkta kalmayı sürdürmeyi, gün boyu yolda baret vurmayı, fiili yürüyüş konumunu korumayı içeriyordu. Tahir, Büşra, komite ve meclisteki madencilerle oldukça etkin bir iş bölümü yapmıştı. Karar süreçlerindeki açıklık, bölge halkıyla sürekli istişare tarzı, uzayan direnişin etrafındaki ilgiyi, desteği azaltmak yerine artırmıştı.

Herkesle tek tek sarıldım, Ali Faik ile Soma'ya geri dönmek üzere hazırlanıyorduk. Tahir'i de dönmesi konusunda evden sıkıştırıyorlardı. Haklılardı da. Tahir, "Ben de onlar da bu uzak kalmayı yeni yaşıyoruz. İnekler var, çocuklar var. Nursel tek başına her şeyi organize etmekte zorlanıyor. Allah-tan babamla Öncü yardımcı oluyorlar. Sen yine de buradaki durumu doğrudan yüz yüze onlara anlat" dedi. "Döner dönmez bir iki saatliğine Kınık'a geçerim, anlatırım" dedim.

Ben yola çıkmadan bir saat önce Azim Uyar'ın akrabalarının birkaç noktada toplandığını, benimle ilgili konuştuklarını iletiler. Maden işçileri bize fark ettirmeden, bizi korumak için çevrede öbek öbek konumlanmışlardı. Ben "etraftaki arkadaşlar neden yanımıza gelmiyor" deyince işçilerden Salim benimle ilgili durumu sessizce aktardı. "Bir şey olmaz, rahat olsun arkadaşlar" dedim. "Biz yine de tedbiri elden bırakmayalım" dedi. Araçla ayrılırken önümüzde ve arkamızda otuz kilometre boyunca dört araçlık eskortla çıktık. Tahir dışarıya hiç yansıtmasa da direnişin dostlarını ve düşmanlarını doğru tanımlar, ona göre önlemler gelişt-

tirirdi. Her direnişin içinde ikinci güvenlik kademesi olarak, alternatif güvenlik önlemi alan işçi ilişkileri kurardı. Bu durumda onun bu tarzının doğal uzantısıydı. “Tedbirsiz mücadele olmaz çünkü düşman daima bizim tahmin ettiğimizden daha alçaktır” derdi. Bu koşullar altında araçla Soma’ya çok yakın olan, Kırkağaç Çamındaki direniş alanına geri döndük.

Kırkağaç Çamından İzmir Depremine

On günlük nöbetin son günü alanda büyük bir sarsıntı oldu. Depremi orada, birlikte yaşadık. Hemen telefonlarımızdan nerelerde yıkım olduğuna baktık. İzmir’den yıkım görüntüleri geliyordu. Hızla Kırkağaç CHP İlçe Başkanı Özcan’ı aradım, “bize bir minibüs lazım, en iyi arama-kurtarmacılar madencilerdir” dedim. Sağ olsun bir saate aracı hazır etti. Ali Faik bir grup arkadaşla birlikte seri şekilde merkeze geçti. Kürek, kazma, levye, balta, çekiç ve o bir saat içinde başka ne bulurlarsa alıp geldiler. Hemen bir açıklama yapıp 12 kişilik arama-kurtarma grubuyla yola çıktık.

Daha önce arama-kurtarma ve ilk yardım eğitimleri almıştım. 1999 Marmara depremi dahil olmak üzere beş altı depremde ve selde gönüllü olarak çalışmış, ayrıca Dayanışma Gönüllüleri organizasyonu ile Türkiye Taşkömürü Kurumu’nun (TTK) Kandilli Ocağı’nda bir grup arkadaşım ile beraber madenciler ve mühendislerden bir haftalık tahlisiye eğitimi almıştım. Bu tecrübenin öz güveniyle hızlı karar alıp hareket ettik. Yolda İzmir Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Müdürü ile telefonla konuştuk. Bizi doğrudan Emrah Apartmanı

enkaz alanına yönlendirdi. Varır varmaz çalışmaya başladık. İzmir Depremi konusunda gösterdiğimiz hızlı dayanışma kamuoyu gündeminin ana maddesi haline geldi. Madenciler yüksek bir takdir ve sevgi topladı. Halk sosyal medya yoluyla iktidara, madencilerin taleplerinin karşılanması doğrultusunda çok yoğun çağrılarda bulunmaya başladı.

Ali Faik arama-kurtarma alanındaki madencilerle görüşmek üzere gelen gazete ve televizyon muhabirlerine sözcümüz olarak sık sık açıklamalarda bulundu. Çalıştığımız bina hiç boşluk bırakmayacak bir şekilde yıkılmıştı. Madenciler “bu düzenin her yanı bu bina gibi başkan” diye hayıflanıyorlardı. Uyumadan sabaha kadar, sonra yine akşama kadar ve tekrar sabaha kadar aralıksız çalışmaya devam ettik. Tespit ettiğimiz her yerde cenazeye ulaşıldı. Binanın boşluk bırakmayan yıkım biçimi kimsenin canlı kalmasına olanak bırakmamıştı. AFAD ve İzmir İtfaiyesi artık iş makinalarıyla enkaz kaldırmaya geçme kararı aldılar. Bize teşekkür ettiler. Biz de bir açıklama yaparak İzmir halkına geçmiş olsun dileklerimizi, ölenlerin yakınlarına baş sağlığı dileğimizi ileterek direniş alanına geri döndük.

İzmir Depreminin yıkıntılarına doğru yola çıkarken tüm madenci kardeşlerimizin niyeti belki sadece bir hayat kurtarmaktı. Böyle bir dayanışmadan dolayı madenciler etrafında bu kadar büyük bir teveccüh ve sevginin oluşacağı aklımıza bile gelmemişti.

Direniş alanına döndüğümüzde Enerji Bakanlığı'nın vermiş olduğu süre dolmuş, hatta üzerinden iki gün geçmişti. İki gün daha İzmir Depremi gündemini bekleyip An-

kara'ya doğru tekrar yola çıktık. Jandarma yolumuzu tekrar barikatla kesti. Biz yolumuzun açılmasında ısrarcı olduk. Verilen sözün tutulmadığını söyledik. O gün Kamil Abi'yle birlikte, Kaymakam ve Alay Komutan Yardımcısı ile tekrar tekrar görüştük. “Ya tekrar hepimizi gözaltına alacaksınız ya da ikimizi, karar sizin. Bu yoldan dönmeyeceğiz ve durup beklemeyeceğiz” dedik. Jandarma Komutanına dedik ki “Emri verecek olanları ikna et bizi gözaltına alsınlar. Bırakılırsak biz de otobüse binip Manisa sınırlarını terk eder, Uşak sınırından yürümeye başlarız.” Sanırım buna ikna oldular ya da olmadılar. Nihayet ana yolu trafiğe kapatma denemelerimizin üçüncüsünde beni ve Kamil Abi'yi gözaltına aldılar. Üç saat sonra karakoldan bırakıldık. Ali Faik'in biz gözaltına alındıktan sonra gösterdiği direnişi, yaptığı konuşmaları sonradan sosyal medyada gözlerim yaşararak izledim. Varlığından büyük bir güç alıyordum.

Kırkağaç'ta bir basın açıklaması yapıp araçlara bindik, Uşak sınırına doğru harekete geçtik. Ali Faik'in aracıyla en öndeydik. Gölarmara ilçesinin girişindeki petrol istasyonunda Manisa Güvenlik Şube Yardımcısı, Burak adlı polis memuru aracıyla önümüzü kesti. “Durun müjde var, Vali görüşmek istiyor, sanırım Soylu olayı çözmek için inisiyatif alıyor” dedi. Yürüyüş kafilesıyla bir değerlendirme yaptık, yine Ali Faik'in olduğu bir heyet oluşturup Valiyle görüşmeye gönderdik. Vali Bakanlığın talimatıyla bize Gölarmara'daki kapalı spor salonunu tahsis etti. Ardından Av. Mürsel Ünder ve Ermenek'ten Tahir'in de katılımıyla heyetimiz Ankara'ya geçti.

Ankara'da İçişleri Bakanlığı'nda yapılan görüşmeye İçişleri Bakan Yardımcısı, Enerji Bakan Yardımcısı, TKİ Müdürü, Çalışma Bakan Yardımcısı ve koordinatör olarak bir vali katılmış. Bakanlık bürokratlarından konunun çözümü için bir çalışma grubu oluşturulmuş. Süleyman Soylu'nun bu sorunu çözmek konusunda kararlı olduğu heyetimize iletilmiş. Kapalı spor salonunda çözümü bekleyecek madencilerin yerde yatmalarına gönüllerinin razı gelmediğini söyleyip otel tahsis etmek istediklerinde arkadaşlarımız tekliflerini reddetmişler. Bakan Soylu'nun COVID'e yakalanmış olması nedeniyle karantinede olduğu ve ilk fırsatta direnişi ziyaret edeceği, sorunun çözümünü madencilerin yanında ilan edeceği belirtilmiş.

Bu gelişme tabii ki direnişçi kardeşlerimizi ve Soma havzasında sorunun çözümünü bekleyen yüzlerce madenciye çok mutlu etti. Direniş birinci ayını dolduruyordu ve bazen nöbet değişimleri yapsak ve Soma'dan takviye olarak gelen madencileri katsak da direnişi sürdürmek giderek zorlaşıyordu. Bu zorluğu da Ali Faik'le birlikte sırtlanmıştık. Her gün üç beş madenci değişik gerekçelerle eve gitmesini gerektiğini söylüyordu. Yerlerine nöbete gelecek birilerini bulmak ya da gitmelerini başka bir zamana ertelemelerini sağlamak için saatler süren mesailer yapıyorduk. Uyar mücadelesinin başından beri Ali Faik aynı zamanda Barış ve Kamile ile birlikte sosyal medya hesaplarının yönetilmesi gibi kritik propaganda görevlerini de üstlenmişti. Üç öğün yemek organizasyonu, temizlik organizasyonu, çay organizasyonu derken her konuda sorumluluk üstleniyordu. Çok sorumluluk almak, onun

varoluşuyla ilgili bir şeydi. **Bir şeyleri fark etmekte geç kaldığını düşünen ve arayı kapatmaya çalışan bir telaş vardı.**

Ve nihayet İçişleri Bakanlığı'ndan haber geldi. Bakan Süleyman Soylu İzmir Depremi nedeniyle İzmir'i ziyaret edeceğini, sonra Vilayet Evi'nde heyetimizle görüşme yapacağını duyurdu. Görüşmede Soylu bu sorunun Soma Tazminat Mağdurları için çıkan yasayla çözülebileceğini, ancak Enerji Bakanlığı bürokratlarının korkak davranması nedeniyle yasa kapsamına alınamadığını; kendisinin maliyet hesabı yaptırdığını, gerekirse bu parayı kendisinin toplayacağını, gerekirse de patronun mülklerine devletin el koyacağını veya yasa yoluyla çözeceğini; ama bu sorunu mutlaka çözeceğini belirtti.

Bunun üzerine heyetimiz yılbaşına kadar çözüm talep etmiş, Soylu ise yılbaşı yerine 15 Ocak tarihinde ısrar etmiş. Soylu cevaben "bir söz verdim mi yaparım, 15 Ocak olsun net olsun" benzeri bir şey söylemiş. Ardından arkadaşlarımızın yanında Karaman Valisini aramış, sesi dışarıya vererek görüşme yapmış. "Patronu arayıp söyle, Ermenekli madencilerin tüm haklarını iki gün içinde ödesin. Bunu benim söylediğimi ilet. Şunu da ekle, şayet sözümü yerine getirmezse onu o ocaklara gömerim" demiş. Soma havzasındaki Uyar Madencilik mağduru maden işçileri için de sözünü yinelemiş. Bu sözler madenciler arasında da sevince yol açtı. Bunun üzerine madenci arkadaşlar bir zafer kazanıldığını ifade ettiler. 17 Kasım'da Soma Meydanı'nda büyük bir basın açıklamasıyla, direnişin taleplerinin 15 Ocak tarihine kadar karşılanacağını, karşılanmazsa 16 Ocak'ta kalınan yerden Ankara'ya yürümeyle devam edileceğini ilan ettiler.

Soma Havzasında gasp edilen Uyar Madencilik tazminatlarının çözümü için 15 Ocak (2021) tarihini aldıktan ve bu süreci takibe başladıktan sonra, odağımızı Tahir Başkanın başında olduğu Ermenek Direnişi'ne çevirdik. Tahir'le günde onlarca kez telefonda konuşuyorduk. Vali ile bir görüşme gerçekleştirmişler, Vali 22 Kasım'a kadar mutlaka bir çözüm yaratılacağını söylemişti. Tahir'in direniş pozisyonunu gevşetmeden sürdürmek ve müzakere köprüsünü yıkmamak gibi bir yaklaşımı vardı. 22 Kasım'da validen ses çıkmayınca Tahir yine de bekleme eğilimindeydi; fakat aylardır direnen işçilerin sabrı tükeniyordu. Direnişin de öncüleri arasında olan, Ermenek'te ödenmemiş 13 maaşlarını direnişle almış işçilerin yirmi kadarcını, belediye başkanı ve valinin yönlendirmesiyle Soma'daki bir maden işletmesine yerleştirmişlerdi. Bu durum direnen toplu-

luk arasında tartışmalara, küçük de olsa moral bozukluğuna yol açmıştı. Maden işçileri şayet validen somut bir çözüm çıkmaz ise 25 Kasım'da barikatı zorlayarak yürüme kararı aldı. 25 Kasım'a kadar validen yine ses çıkmayınca, sabah madenciler ve Ermenek halkı almış oldukları kararı uygulamaya soktular.

O gün Tahir en öndeydi. Ellerini havaya kaldırıp barikata yükleneceklerdi. Tahir de Büşra ile en öne geçerek kararı hayata geçiriyordu. Birden Whatsapp grubuna bir fotoğraf düş-tü. Tahir fenalaşmış, bayılmıştı barikatın önünde. Hastaneye kaldırmışlardı. Aradığımda yanında Durmuş ve Emel vardı, koluna serum takılmış fotoğrafını attılar. Yine muzipçe gülüm-süyordu. Takıldım telefonda, “Ne oldu korkudan bayılmışsın” dedim. “Ya midem yine bildiğin gibi, kaç gündür sabah bir

şey yiyemedim, sonra böyle oldu. Şimdi geçiyorum, görevimi yapıyorum, sen de izlersin” dedi. Sahiden geçti ve yaptı.

Maden işçileri ve Ermenek halkı barikatlara yüklendi. Barikatları dağıttı ve sonra da tüm Güneyyurt’a yayılan bir jandarma ve polis saldırısı gerçekleşti. Halk saatlerce direndi. Kadınlar yer yer TOMA’ların önüne geçip durdu. Ve işkence- li gözaltılar gerçekleşti. Tahir Başkan ve Örgütlenme Uzmanı Büşra ile 20 madenci gözaltına alındılar. Ve bu Tahir’in ilk gözaltısıydı. Aralarında gözaltı tecrübesi olan tek kişi Büşra idi. O an yanımızda Ali Faik var mıydı hatırlamıyorum ama Kamil Abi’yle birlikte araca atlayıp hızlıca Ermenek’e geçtik. Sabah altı gibi vardık. Fırından çokça poğaçaya alıp gözaltında tutul- dukları Ermenek Jandarma Komutanlığı’na geçtik. Bina boş gibiydi, içeri biraz dolaştıktan sonra bir uzmana rastladık. Gö- zaltına alınanlar nerede diye sorduk. Adliye’ye gönderdiklerini söyledi. “Siz nasıl girdiniz?” sorusunu havada bırakarak hızla Adliye’ye yöneldik. Kapı önüne yığılmış kollukların direnci- ni iterek kırdık ve poğaçaya poşetiyle içeri daldık. Karaman’ın Emniyet’i ve yöneticileri bizi iyi tanıyordu. Hakkımızda aldık- ları bilgiler onlara, bu tür durumlarda bize dokunulmaması gerektiğini telkin ediyordu. Madenci kardeşlerimin hepsine sarıla sarıla poğaçaları dağıttım. Herkesin yüzü gülüyordu. Bizi sabahın köründe görmek de onları mutlu etmişti. Tahir daha uzun süre sarılı kalmak istercesine sıkı sıkı sarıldı. Göz- leri gülüyordu. Muzaffer bir önderdi. Rahatlamıştı. İlk sına- vını doğru vermenin gururu vardı yüzünde. “Artık seni kimse tutamaz” diye takıldım. Yüzünü buruşturarak “Pislik bunlar! Kadınlara, yaşlılara copla, tekmeyle saldırdılar” dedi.

İfadeler için Avukat Halime Abla ile Avukat Levent geldi, ikisinin emeği de çoktur Ermenek Direnişi'ne. Bütün süreçlerin içinde olan, direniş boyunca nöbetleşe Ermenek'te kalan sendika avukatlarımız Leyla, Kardelen, Şafak, Yağız ve Mürsel kadar emekleri vardır direnişe. Valinin görüşme talebi gelince komiteden iki temsilci ile Kamil Abi'yi görüşmeye yolladık. Heyetin Valilik görüşmesinden dönüşü ile gözaltına alınanların serbest bırakılması akşam saatlerini buldu. Büyük bir kolluk gücünün önünde, gözaltılar ve valilik görüşmesiyle ilgili basın açıklamasını yaptık. Ermenek halkına, madencilere yapılan zulmün uygulayıcılarıyla hesaplaşmaya devam edeceğimizi söyledik. Ertesi gün itibariyle Ermenek ve Güneyyurt'ta pandemiye gerekçe göstererek sokağa çıkma yasağını da kapsayan fiili bir sıkıyönetim ilan edildi. Ermenek Direnişi'ni haftalık basın açıklamaları formuna dönüştürdük. Madenci arkadaşlar kent meydanına gelen yasaklamanın ardından Ermenek dağlarında, tepelerinde toplanarak basın açıklamalarını sürdürdüler. 6 Aralık'ta Kamil Abi ve Tahir'le Ermenek'e tekrar gittik. Karaman Valisi ile işçi temsilcileri arasında bir görüşme yapıldı. Ben Valilik kapısında bekledim. Müzakere görüşmelerine girmemek gibi ilkesel bir prensibi öteden beri taşıyorum. Görüşmede Vali devletin gücünden bahsederek daha önceki ılımlı yaklaşımlardan uzak tehditkâr konuşmuş, “çözüm mözüm yok” demeye getirmiş. Herkesin sınırları gerilmişti. Olay TV'den aradılar. Ben bağlanarak “Vali Soylu'nun sözünü yere atıyor demek ki. Patron Özbey AKP içinde Soylu'dan da kudretli ilişkilere dayanıyor” minvalinde şeyler söyledim. Vali hemen bir basın açıklaması düzenleyerek benim sözde sendikacı olduğumu, gö-

rüşmede olmadığımı, devlet düşmanı olduğumu tekrar eden, alışıldık karalayıcı bürokrat açıklamasını yaptı. Tahir “Sana uyuz oluyorlar” dedi. Karaman’dan Güneyyurt’ta döndüğümde jandarma kuşatmasında ayak üstü bir bilgilendirme toplantısı yaptık. İlçedeki asker ve polis yığınağı devam ediyordu.

Her şeyleriyle

15 Ocak 2021 tarihi geldi ve geçti. Soylu’dan ses çıkmadı. Bakanlıklar arası istişare sürüyor gibi açıklamalar yapılıyordu sık sık. Soma’da ayda bir, çözümü bekleyen ’nöbet’ basın açıklamaları yapıyorduk. Fakat ülkede sokağa çıkmayı da kısıtlayan pandemi yasakları ağırlaştırılıyordu. Daha önce Soma tazminat mücadelesinde de deneyimlediğimiz gibi, Soylu ve çevresi de pandemi koşullarının ağırlaşması gündeminin arkasına saklanarak süreci sürüncemeye bırakmaya, kulak ardı etmeye başlamıştı. Buna dair huzursuzluk tazminat mücadelesi veren işçiler arasında yaygınlaşmaya başladı. Gün gün bizi bir şeyler yapmak konusunda zorlayan, teşvik etmeye çalışan işçi arkadaşlar oluyordu. Tahir ve Ali Faik “Bu konuda mutlaka adım atmamız lazım. Bağımsız Maden-İş de susuyor gibi bir durum oluyor” diyordu. Sarı sendika Türkiye Maden-İş Uyar tazminat mağdurları arasından üç dört kişiyi para karşılığında devşirmişti. Onları sık sık Ankara’ya çağırıp açıklama yaptırıyor, Bağımsız Maden-İş’in mücadele kazanımını bu yolla gasp etmeye çalışan pratikler içine giriyorlardı. Bunlar tazminat mücadelesi içinde olan işçileri rahatsız ediyordu. Tahir’le Ali Faik bir eylem programı tasarladılar. 2021’in Mayıs ayında pandemi yasakları da bir parça gevşeyince yeniden Soma Meydanı’nda eylemlere

başladık. O süreçte Tahir ve Ali Faik'in olduğu müzakere heyetleri defalarca Ankara'ya gelip gitti.

Son görüşmede AKP Grup Başkan Vekili Mustafa Elitaş Haziran 2021'in sonunda net cevap vereceğiz deyip yine sessizliğe bürününce, önce Soma Meydanı'nda 'nöbet' eylem yapmaya, 4 Temmuz gecesi de araçlarla Ankara'ya gitmeye ve kesin bir çözüm oluşmadan dönmemeye karar verildi. Uyar Tazminat Mağdurları Meclisi ve Bağımsız Maden-İş kararı ilan etti. Aslında Ankara'ya gitme fikri Mayıs başında uygulamaya konulabilirdi; ancak Sedat Peker'in tazminat sorunun çözümü konusundaki muhatabımız Süleyman Soylu'yu hedefleyen ve kamuoyunda geniş yankı uyandırıp gündemi belirleyen ifşaat eylemleri, planın Temmuz'a kadar çekilmesine neden oldu.

Soma'dan kalabalık bir uğurlamayla yola çıkıldı. Barış, Kamile otobüste madencilerle beraberdi. Ben, Tahir, Gökay, Ali Faik'in aracındaydık. Ali Faik bizi Manisa il sınırından çıkarmayacaklarını düşünüyordu. "Manisa Emniyeti bizimle uğraşmak istemez, topu Uşak Emniyeti'ne atar" dedim. Akhisar'da Manisa şube polisleri durdurup "Yolunuz açık olsun" dedi. Ali Faik bunun üzerine "Haklısın galiba abi" dedi. Hemen ardından "Soma Emniyetindeki polisler sen yanımdayken bana mesafeli davranıyorlar, sen yokken rastlayınca çok samimi davranıp diyalog içinde olmaya çalışıyorlar. Anlıyorum dertlerini, savuşturuyorum" dedi. Daha önce de bizimle ilişkisi nedeniyle, sarı sendika yöneticileri Ali Faik'i disiplin sorgusuna almıştı. O görüşme boyunca onların dertlerini açığa çıkarmak için sorguyu bilerek uzatmış, safa yatmış, bizimle ilgili düşüncelerini dökmelerini sağlamıştı. Disiplin soruşturması sürerken bunları bizimle mesaj yoluyla paylaşmıştı. Akrabaları bizden uzak durmasına dair baskı yaptıkça bununla eğleniyordu. "Benim akrabalarım da her şeyin farkında zalimlerin kimler olduğunu herkes artık daha net görüyor. Adamlar da gerçekten korkuyorlar bizden" derdi sık sık. Ve çapsızlıklarına, pespayeliklerine, ahlak dışı oluşlarına dair örnekler anlatırdı. Yol boyunca daha çok TKİ'deki seçim sürecinde genç maden işçileriyle oluşturmuş oldukları meclisin müdahalesinin nasıl olabileceğine dair sorular, fikirler üzerine konuştuk.

Ali Faik tanıdığım en iyi, en dikkatli araç kullanan yoldaşlarımdandı. Yolda verdiğimiz mola sırasında enerji içeceği alıp geldi. "Bunu kullanma Ali Faik'im. Kilo yüzünden de-

miyorum, direnç sorunun varsa çek kenara uyuyalım” dedim. “Yok abi alışkanlık oldu ilk gençliğimden beridir” dedi. “Ben-
ce çok tehlikeli” dedim. Tahir şoföre karışmamamı söyledi. Gökay’ın kullanmasını önerdim. Tahir zaten gece araç kulla-
namıyordu. Daha önceki gezilerimizde bunu çok test etmiş-
tik. Bir kez Ermenek’ten günübürlük Soma’ya giderken Tahir
gece sürme denemesi yapmıştı. Yetmiş kilometre gidemedi ve
kenara çekip uyuduk. Hatta arabayı durdurduk ve ben emni-
yet kemerini söküüp dönerek Tahir diye seslendiğimde o sani-
yelik süre içinde uyuya kaldığına şahitlik etmiştim. Tahir de
Gökay da Ali Faik de ben de baskı altındaydık, “acaba sorunu
çözebilecek miyiz?” sorusu hepimizi sarmıştı. Basınç yaratan
dialoglar, ilişkiler vardı. Bu ağırlık omuzlarımızdaydı. Yolda
buna dair konuştuk çokça.

Ankara girişinde emniyet durdurdu. Ankara Emniyeti o
ilk andan itibaren, beş gün sonraki dönüşe kadar, sert tav-
rını kesintisiz bir şekilde sürdürdü. Sürekli gözaltı ve şiddet
tehditlerini savuşturmak, tehditlere karşı uyarılar yapmakla
geçti günler ve saatler. Asla geri dönmeyeceğimizi söyledik.
Saatlerce polis noktasında pozisyonumuzu kaybetmeden
bekledik. (Bu süreçte Özgür Özel’le irtibat halindeydik.
AKP yöneticileri ve bakanlıkla görüşme zemini oluşturmaya
çalışıyorduk. Bazen Tahir, bazen ben arıyorduk. Daha önce
söz ettiğim gibi Özel de Manisa Vekili Ahmet Vehbi Ba-
kırılıoğlu da mütevazı tutumlarıyla kolaylaştırıcılık görevleri
üstleniyorlardı.) Bizi yolun karşısındaki, Soma yönüne doğ-
ru olan bir tır parkı tesisine yönlendirmek istediler. Çözüm
olmadan Ankara’yı terk etmeyeceğimizi, müzakere zemini

oluşmadan konumumuzu asla değiştirmeyeceğimizi belirttik. Polis yetkilileri bilinçli olarak benimle muhatap olmayı reddediyor, Tahir'le konuşmak istiyorlardı. Tahir, Ali Faik ve Gökay polisle muhatap oluyordu.

Ali Faik'i sert buldukları için polis onun üstüne daha fazla gidiyordu. **Ama Ali Faik'in korkusuz sakinliğini aşacak bir yöntem geliştirmiyorlardı.** Argümanları karşısında çaresiz kalıyorlardı. Madencilerin mücadelesi Ankara Emniyeti'nin benzerini çalışmadığı bir konuydu. Her geliştirdikleri saldırı, korkutma, yıldırma taktiği boşa düşüyordu hızlıca. Bir keresinde yaklaşık bir saat boyunca, kalabalık bir sivil polis topluluğu çember oluşturarak alanı terk etmemiz için Tahir ve Gökay'la konuştu. Finalde, arkalarda duran iki polis "Ya bunlarla ne diye konuşuyoruz, iki saattir her türlü denemeyi yaptık, adamlar hep aynı cümleyi kuruyorlar. Gitmeyiz de gitmeyiz! Ya biz geri zekâlıyız ya bunlar" dedi. Bu diyalog direniş boyunca aramızda mavra konusu oldu.

Ali Faik, İdris, Ali, Cuma'dan oluşan bir heyet meclise görüşmeye çağrılınca biz Temelli'de bulunan tır parkına geçtik. Özel bir ihtiyaç olmadıkça bu müzakere süreçlerine uzmanı, avukatı katmamayı prensip olarak belirlemiştik. Zaten Tahir ve Ali Faik tecrübe kazanmışlardı. Lafı dolandırmadan her şeyi bam bam bam konuşmak üzerine bir strateji saptadık. En son günün akşamına kadar bu stratejiyle davrandık. Bunun olumlu sonuç verdiğini gördük. AKP Grup Başkanı, Başkan Vekili, TKİ Müdürü, Enerji Bakan Yardımcısı vb. her kimle görüşmeler kavga ediyorlardı. Bazen görüşme bu sebeple ke-sintiye uğruyor, bir süre sonra tekrar devam ediliyordu. Polis

ise her gün altı yedi defa alanı terk etmemiz için baskı uyguluyor, sonra geri çekiliyordu. İki gün kalmak üzere yaptığımız plan üç dört güne çıkınca, bazı işçi arkadaşlar geri dönmek zorunda kaldı. Geri dönme eğilimi güçlenmeye başlayınca polise yansıtmadan son bir gün daha kalmak üzere uzun uzun konuştuk madenci arkadaşlarla. Soma'dan kiraladığımız otobüsü ikinci gün geri yollamıştık. Aynı gün Tahir, Ankara Büyükşehir Belediyesi'nden iki belediye otobüsü ayarladı. Arkadaşlar geceleri otobüste kalıyordu. Ali Kandemir ve İdris Sarıkaya kendi engelli araçlarında; Ali Faik, Barış ve Kamile de bir araçta kalıyordu. Konuşlandığımız yerin konumundan dolayı geceleri sıcaklık çok düşüyordu ve muazzam üşüyorduk. İlk gece herkes yatınca Tahir'le ben ayakta kaldık.

Temmuz kıyafetleri var üzerimizde, soğuşu hesap etmemişiz... Saat gece üçü geçmiş. Acayip de yorgun ve uykusuzuz. Tesisin restoranında çay içmek uykumuzu açmadı. Dışarı çıktık. Tahir mescide gidip yatmayı önerdi. Gittik. İçeride horlamalar vardı. Tır şoförleri yastıklı battaniyeli uyuyordu. Biz de uyumak için uzandık ama beş dakika dayanamadık, mescit buzhane gibi soğuktu. Kalkıp dışarı çıktık. Biraz daha turladık. Sonra Tahir madenci arkadaşların uyuduğu otobüse girdi. Dönüşte üstünde bir mont, elinde bir mont ve battaniye vardı. Montu giyip battaniyeyi tutmamı söyledi. Petrol istasyonunun marketine girip yirmi beşer liradan iki yastık aldı. Mescide geri döndük. Yastıkları başımızın altına alıp tek battaniyeyi sarınıp saat altı buçuğa kadar uyuyabildik. Ertesi gün dayanışma amaçlı elli battaniye geldi. Beton alan ve otobüste yatma işi görece kolaylaştı. Dördüncü günün akşa-

mı Tahir ve Ali Faik dediler ki “Yarınki görüşmeler çok kritik, Av. Mürsel Abi’yi de çağırmanız lazım, onsuz adamların cambazlıklarıyla baş edemeyiz.” Ali Kandemir ve İdris de aynı fikirdeydi. İhtiyaç duyuyorlarsa arayıp çağırmaları yönünde fikrimi paylaştım. “Aradık, çağırdık zaten” dedi Tahir.

Dördüncü gün de müzakerelerde ilerleme sağlanamayınca bulunduğumuz noktadan Ankara’ya yürüyeceğimizi ilan ettik. Toplantılarımızın tamamını polis izliyordu. Gizlenecek bir şey yoktu, tablo açıktı. İşçiler tartışıyor, karar alıyor, sendikanın gücüyle o kararın hayata geçmesi için gerekli iradeyi sergiliyorlardı. Soma, Ermenek mücadelelerinde kolluğun “sendika bunları manipüle ediyor” söylemini bu tarzla etkili bir şekilde boşa düşürüyor, her türlü benzer propagandayı bertaraf ediyorlardı. Ankara’ya yürüme kararının alındığı toplantıyı işçiler kendi aralarında yaptılar. Yürüme kararını ilan ettiler. Örgütlenme uzmanı veya avukat hiç kimse katılmadı. Polislerin yüzü düştü, kuracak cümleleri kalmadı. Sabah yürüyüş düzeni aldık. Özgür Özel birkaç CHP vekili ile gelmişti. Polis yürütmek konusunda her türden saldırganlığın içine girdi. Özel, Ankara’nın Emniyet Müdür Yardımcısıyla sertçe tartıştı. Ankara-İzmir Karayolunun kenarına kadar yürümemize izin verildi. Orada yere baret vurmaya başladık. Tekrar müzakere çağrısı geldi. Önceki gün AKP Grup Başkan vekili Mustafa Elitaş’la işçi temsilcilerinden Adem arasındaki tartışma basında genişçe yer almış, AKP merkezini rahatsız etmişti. O tartışmada Adem Çavuş, “Ben yıllarca AKP’ye oy verdim. Bu ocaklarda devlete güvenip çalıştım, şimdi hakkımı aradığımda umursamaz davranıyorsunuz” dediğinde Mus-

tafa Elitaş “Bana ne, bana mı çalıştınız, vermeseydiniz oy!” minvalinde bir cümle kurmuştu. Önceki günkü bu kavganın etkisiyle de başka müzakere süreçlerinin önü açıldı.

Bazen aldığımız karar gereği, müzakere heyeti görüşme bittikten sonra TBMM ve Bakanlık binalarını terk etmiyordu. Bu polisleri rahatsız ediyordu. Ve daha çok Ali Faik’le polisler arasında tartışmalar yaşanıyordu. Müzakerelerden dönen heyet bilgilendirme yaparken işçilere Ankara polisinin bu tavrını da aktarıyor, işçiler bu duruma dair tepkilerini ortaya koyan yorumlar yapıp Ali Faik’in kararlı tavrını takdir ediyorlardı. Tahir daha çok stratejist gibiydi. Hep yarın atılacak adımı düşünüyor, bu nedenle temkinli adımlar atmayı tercih ediyordu. Bu bazen Ali Faik’in moralini bozuyordu.

Bana her dönüşte “Abi sen Tahir Abi’yle bir konuş, ‘çıkıyoruz’ dedikten bir müddet sonra ‘hadi arkadaşlar alana gidiyoruz’ demesin. İdris Abi’yle de konuş, o da erken gevşiyor” diyordu. Bir akşam Ali Faik işçi meclisine açtı bu durumu. Mecliste müzakere temsilcilerini dinledi, öz eleştiriye davet etti. Tahir “Haklısınız, eksik davrandım, bundan sonra dikkat edeceğim” diyerek kabul etti eleştirileri. İdris de kabul etti ama alındı biraz. Sonrasında aracına geçip uzun uzun madencilerin eleştirisinden neden alınmaması gerektiğini konuştuk. “Onlar size güvenip görüşmeye gönderiyorlarsa, burada beton üzerinde saatlerce, günlerce bekliyorlarsa ve bu kavga ortak bir kavgaysa, birbirimizin her dediğini önemseyeceğiz, dikkate alacağız, ona göre davranacağız” dedim. Yatıştı İdris.

Son gün, 8 Temmuz Perşembe, saat on ikiye kadar sürekli gerilim, yürüme, didişime sonrasında heyet son müzakere için alandan yola çıktı. Av. Mürsel de yolda onlara katılacaktı. Akşam altı gibi geri geldiler. Hem rahatlamış hem tedirgindiler. Müzakere heyetinin üyeleri tek tek konuştu. Hepsi sorunun çözümü konusunda somut bir noktaya varıldığını, vekillerin ve yetkililerin net bir şekilde ve kesinlikle çözümlerini bizimle paylaşmaktan imtina ettiklerini ifade ettiler. Emin misiniz, diye tekrar tekrar sorduk hepsine. Tahir, Ali Faik, Mürsel, İdris, Cuma, Adem, her biri aynı şeyi söyledi: “Evet, bu iş bitti, kazandık ama ilan etmeyelim şimdilik.” Bir hafta içinde kesin sonuç çıkana kadar bir müzakere heyeti Ankara’da kalacak, diye duyuralım. Kimler kalacak konusunu konuşmaya başladık. Ben, Tahir, Ali Faik, Cuma ve İdris

kalacaktık. İdris dedi ki “Bunu kamuoyuna böyle duyuralım, biz de gidelim yıkanalım, duş alalım, iki gün sonra Ankara’ya gelelim.” Tahir ve Ali Faik de bu fikri destekledi. Temkinli bir açıklama yaptık bu şekilde. Madencileri otobüse bindirdik.

Biz de Tahir ve Ali Faik’le Mürsel’i, Ankara’da kalacağı yere bırakalım, sonra otobüse yetiştiriz diye düşünerek Ankara merkeze doğru yola çıktık. Yoldayken Mürsel “Siz de kalın, yarın ben Burhaniye’ye işçilerle toplantıya gideceğim, Soma’ya uğrayarak iki araç peş peşe gideriz, hem de dinlenmiş oluruz” dedi. Ben olabilir diye fikir belirttim. Tahir “Benim eve dönem lazım, kalamam” dedi. Ali Faik “Abi ben dün sizden bir saat erken yatıp bir saat geç kalktım, dokuz saat uyudum, ben de kalamam, gitmem lazım” deyince ben de onlarla dönmeye tamam dedim. O ara Özgür Özel Tahir’i aradı, keyfimiz yerindeydi, şakalaştık. Bizi tebrik etti, cevaben teşekkür ettik. Mürsel’in ineceği yere yaklaşınca Mürsel bir kez daha kalalım diye ısrar etti. Tahir de Ali Faik de dönmeleri gerektiğini söylediler. Ben dedim ki “Otobüse endişe ediyorsanız, yanlarında Gökay var, sıkıntı olmaz, kalalım.” Bu sefer Tahir dalga geçti, “Biz bu yolları elli defa geldik gittik Başaran Aksu” dedi, “Sen kal yarın görüşürüz.” Ben de Ali Faik’e dedim ki “İdris ve Ali’nin aracı engelli aracı, biliyorsun daha önce arızalandı, tamire götürdük, hız yapamazlar. Sen de zaten yapmazsın ama yapacağın varsa da hız yapma, onlarla peş peşe gidin ki başlarına bir şey gelirse yakın olasınız.” “O iş bende abi” dedi. Ben de Mürsel’le kaldım. İndik arabadan.

Normalde ertesi gün görüşeceğimiz durumlarda vedalaşmayız. İkisi de indi arabadan. Sarıldık ayrı ayrı. Ali Faik’e

“Hadi kazandın Alim” dedim. “Abi kazandık da bakalım benim babamın durumunu kapsayacak mı” dedi. Tahir Mürsel’e “Bu adama dikkat et kapmasınlar” dedi ve araca bindiler. İkisinin de yüzünü mahzun hatırlıyorum araca binerken. Otobüse yetişmişler. Tahir çay ısmarlamış herkese molada. Gökay Başkan onların aracına geçmek istemiş, “Biz özel konuşuyoruz” demiş, kabul etmemişler. Barış binmek istemiş, kabul etmemişler. Normal şartlarda ısrar etseler Barış da Gökay da o araca binerlerdi. Cuma Abi de binmek istemiş, kabul etmemişler. Muhtemelen Tahir örgütçü, başkan kaygısıyla otobüste madencilerin yanında olmalarını istedi.

Sabah mı gece mi bilmiyorum, telefon çaldı uzun uzun. Zor uyandım. Kamile arıyordu. Açtım. “Tahir’le Ali Faik öldü” dedi. “Ne diyorsun?” dedim. Ağlayarak “Öldüler öldüler, kazada...” dedi. Kapattım. Şekerim düştü, yere düştüm. Kaç saniye geçti bilmiyorum. Banyoya doğru süründüm. Kusma isteği var, soluğum kesiliyor. Başımı soğuk suyun altına tuttum uzun süre, bağıriyorum bağıriyorum, ne dediğimi bilmiyorum. Tahir diyorum, Ali Faik diyorum. Mürsel’i aradım, “Tahirimi Ali Faikimi kaybettik, dünyalarımı kaybettim, haydi kalk” dedim. Yola çıktık. Sonrasını hatırlamıyorum. Aylar geçti, sonrası yok. Yok. Onlar varlar. **Her şeylelikle ıpışıl, capcanlı, güpgüzel.**

ⁱ Metin boyunca “ağabey” kelimesinin gündelik dildeki kısaltması olan “abi” tercih edildi.

ⁱⁱ Bugüne geldiğimizde (Temmuz 2023), Süleyman Soylu'nun gömeceğini söylediği bu patronlardan biri olan Abdullah Özbey AKP'den Milletvekili Aday Adayı oldu. Abdullah Özbey'e ait olan ve 18 işçinin boğulduğu Has Şekerler Ocağı tekrar işletmeye açıldı. 18 işçinin aileleri hâlâ ölüm tazminatlarını alamadı. Diğer işçiler de davalarını kazanmalarına rağmen ve işletmelerde kömür üretimi olmasına rağmen icradan haklarını alamıyorlar. Şirket çeşitli muhasebe oyunları ile ürettiği kömürü başka şirketlerin üretimi olarak gösteriyor.